Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

NAJER FOLKSBLAT

פרייז 20 גראשען

היינט 12 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 253 | Łódź, Niedziela, 4 Listopada 1934 r. | צוועלפטער יאהרגאנג | לאדז, זונטאג, כו מרחשון תרצ"ה | № 253

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

אנטי=יודישע אונרוהען אין סאלאניקי

גרויסע צאהל פערוואונדעטע יודען

סאלאניקי, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

בעכטען האט אין סאלאניקי אויסגעבראכע אנ- טי-יודישע אונרוהען. די כוליגאנעס האבען אויס- געבראכען שויפענסטער פון יודישע געשעפטען. ס'- זענען דא פיל פערוואונדעטע יודען. די אנגעקור- מענע פאליציי האט צוריקגעשטעלט די ארדנונג. דריי כוליגאנעס זענען ארעסטירט געווארען

די מארסעלער פאליציי איז שולדיג

וואס דער אטענטאט אויפ'ן יוגאסלא- ווישען קעניג האט זיך איינגעגעבען

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

אין רעזולטאט פון די אויספארשונגען וועגען דער שולד פון דער פאליציי אינ'ם אטענטאט אין מארסעל איז אראפגעזעצט געווארען פון זיין אמט דער פרעפעקט פון דעפארטאמענט ראדאני זשור- האבא. ער ווערט בעשולדיגט, אז ר'האט איבגאנצען נקשט אויסגעפיהרט די בעפעהלען פון ספעציעל דעלעגירטען פאליציאישען קאמיסאר פון פאריז, אבשטאט אליין צו ארגאניזירען די זיכערקייט פון יוגאסלאווישען קעניג. ער ווערט אויך בעשולדיגט, או ער האט בענוצט צו ווייניג מיליטער אויף אפ- זאהיטען די גאסען, דורך וועלכע דער קעניג איז אדורכגעפאהרען. אנשטאט 5000 זעלנער האט ער בלויז אויסגעשטעלט אויף די גאסען 500 זעלנער.

דאנציגער יודישע קהלה אינטערווענירט

צוליב דער אנטיסעמיטישער העצע אין דאנציג

דאנציג, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

דער וויצע-פרעזידענט פון דאנציגער סענאט האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער דאנ- ציגער יודישער קהלה-פערוואלטונג. די קהלה- פאר שטעהער האבען איבטערפעלירט וועגען דער לעצ- טער אנטיסעמיטישער גאסען-העצע, וועלכע פער שטארקט זיך פון טאג צו טאג. אין די פענסטער און אויף די פארקאנטעס העגגען פלאקאטען מיט אנטיסעמיטישע לאזונגען; ווי: „ווען דאס בלוט פון מעסער שפריצט", „העגגט די יודען" און אנדערע אנטיסעמיטישע לאזונגען.

דער וויצע-פרעזעס האט געענטפערט, אז ער האט נישט גענוג פאליציי צו שטערען די אנטי- סעמיטישע העצע, און אפצוהאלטען די בעליבטע היטלעריסטישע לאזונגען.

די שטימונג ביי די יודען איז א געדריקטע.

געשענדעט יודישע מצבות אין דייטשלאנד

בערלין, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

אין קוה-ארט העמבערג האבען אומבעקאנטע כוליגאנעס געשענדעט 21 יודישע מצבות. אין אנ- אנדער שטאט 10 מצבות.

די אפעלאציע געגען אחי-מאיר פאר געהערען צו „ברית הבריונים"

ירושלים, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

דא איז פארגעקומען דאס אפעלאציע-געריכט געגען אחי-מאיר'ן און חיים דבירי, וועלכע זענען בשעתו פער'משפט געווארען פאר געהערען צו „ברית הבריונים", אחי מאיר אויף 21 חדשים און דבירי אויף 15 חדשים.

דער פערטיידיגער האט ערקלערט, אז ס'איז נישטא קיין שום גרונד צו פער'משפטן. ער האט געפאדערט צו בעפרייען די אנגעקלאגטע. דער פרא- קוראר דאגעגען, האט פערלאנגט צו בעשטעטי- גען דעם פסק-דין פון דער ערשטער אינסטאנץ.

דער פסק-דין פון אפעלאציע-געריכט איז נאך נישט ארויסגעטראגען געווארען.

געשלאסען די וועלט-אויסשטע- לונג אין טשיקאגא

48 מיליאן מענשען האבען בעזוכט די אויסשטעלונג

טשיקאגא, 3 (ספ. טעל.)

די גראנדיעזע וועלט-אויסשטעלונג אין טשי- קאגא האט זיך פערענדיגט מיט גרויסע סקאנדא- לען. אין דער לעצטער נאכט האבען 300 טוי- זענד בעזוכער אנגעהויבען פונאנדערצונעהמען די פאוויליאנען, ראבעווען פערשידענע זאכען „אויף אנדענק". די שאדענס בעטרעפען עטליכע מיליאן דאלאר, ערשט אין דערפריה האט זיך דער פא- ליציי איינגעגעבען צוריקצושטעלען די ארדנונג.

דער פינאנציעלער רעזולטאט פון דער אויס- שטעלונג איז א זעהר בעדייטענדער. 48 מיליאן בעזוכער האבען איבערגעלאזען אויף דער אויס- שטעלונג 60 מיליאן דאלאר. דער אומזאץ אין דער שטאט בעת דער אויסשטעלונג האט בעטרא- פען 100 מיליאן דאלאר.

איצט נאכ'ן פערענדיגען די אויסשטעלונג זע- נען 20 טויזענד מענשען געבליבען אהן ארבייט.

די ליקווידאציע פון דער שפאנישער רעוואלוציע

ארעסטירט 82 אנארכיסטען

בארצעלאנא, 3 (ספ. טעל.)

עס זענען דא ארעסטירט געווארען 82 אנאר- כיסטען, פון וועלכע 3 האבען, ווי מ'רעכענט גע- הערט צום צ. ק. פון די אנארכיסטען אין קאטא- לאניע.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

פון מאדריד איז מען מודיע, אז אויף דער זיצונג פון מיניסטאָרען-ראט האט דער פרעמיער- לערו פארגעלייגט פאלגענדיגע דעקלאראציע: „עס איז פערפיהרט געווארען א ספעציעלע אויספארשונג געגען קאפראל לודוויג זאמארא, א זוהן פון מלוכה-פרעזידענט זאמארא. ער האט גע- דינט אין גארניזאן פון יאקא. ער איז בעגאנגען א גרויסען מיליטערישען חטא. די רעגירונג האט וועגען דעם פאקט געמעלדען דעם מלוכה-פרעזי- דענט זאמארא, וועלכער האט דערקלערט, אז די גערעכטיגקייט דארף טון דאס איהריגע און ער האט געפאדערט פון דער מיליטער-מאכט צו דער פילען איהר פליכט".

אויף דער פראגע פון זשורנאליסטען, האט דער פרעמיער דערקלערט, אז דער חטא פון יונ- גען זאמארא זעהט איהם אויס נישט צו זיין גע- פעהרליך.

אנארכיסטען אין שפאניען

דראהען מיט א נייעם גענעראל-שטרייק

מאדריד, 3 (ספ. טעל.) די פאליציי אין בארצעלאנא האט ענטדעקט א גרויסען לאגער פון פראקלאמאציעס, אין וועלכע די אנארכיסטען שריי- בען, אז זיי האבען בעשלאסען צו ערקלערען א גענעראל-שטרייק, אויב ס'וועט אויסגעפיהרט ווע- רען אפילו איין טויט-אורטייל, וואס איז ארויס געגעבען געווארען אויף די רעוואלוציאנערן.

געשטארבען באראן עדמונד ראטשילד

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

נעכטען נאכמיטאג איז געשטארבען דער „נדיב הידוע" באראן עדמונד ראטשילד.

* * *

באראן ראטשילד איז געווען א זוהן פון מאיר ראטשילד, ער איז געבוירען געווארען אין פראנקרייך אין יאהר 1845. אין דער יודישער וועלט איז ער געווען בעקאנט אונטערן נאמען דער „נדיב הידוע" צוליב די גרויסע פערדינסטען, וועלכע ער האט געהאט פאר דער קאלאניזאציע פון ארץ-ישראל.

ווען די ערשטע פיאנערען די בילוי'צעס האבען געשאפען די קאלאניעס און האבען זיך גע פונען אין אונגעהויערע מאטעריעלע שוועריגקייטען האבען זיי זיך געווענדעט נאך הילף צום באראן ראטשילד. דער דאמאלסדיגער דעלעגאציע, אין וועלכער ס'האט זיך אויך געפינען הרב מאהי- לעווער, האט זיך איינגעגעבען צו פעראינטערע- סירען דעם באראן מיט דעם אויפבוי-ווערק פאר דער יודישער נאציאנאלער היים אין ארץ ישראל.

ער האט גלייך געגעבען הילף די קאלא- ניסטען פון „ראשון לציון", „זכרון יעקב" און „ראש פינה" און דאן האט ער איבערגענומען אונ- טער זיין שוץ די דאזיגע קאלאניעס.

דער פארשטארבענער באראן האט פיל געלד אוועקגעגעבען אויף רעארגאניזירען די יודישע קא- לאניעס און אונטער דער ליטונג פון פאכלייט גע- פלעגט ווערן און אנדערע איידעלע פלאנצונגען.

א דאנק דער איניציאטיוו פון באראן האט מען אויסגעבויט אין ראשון לציון די גרויסע וויינ קעלערען און ווען בעתן קריזיס איז נישט געווען קיין אפזאץ מארק האט דער באראן אפגעקויפט די גאנצע פראדוקציע, ער האט אויך אויסגעבויט היי- זער, שולען, שוהלען א.א.וו.

באראן ראטשילד איז אין אנהויב געשטאנען ווייט פון דעם פאליטישען ציוניזם, אבער ער איז נישט אפגעשטאנען אין זיין גרויסע ארבייט. אין פערלויף פון די ווייטערדיגע יאהרען האט ער זיך כסדר דערנעהנטערט צו דער ציוניסטישער אידעאלאגיע.

אין יאהר 1900 האט דער באראן איבער- געוויזען די פערוואלטונג פון די קאלאניעס, וועל- כער ער האט סובווענציאנירט דער „יקא". דער באראן האט ווייטער בריית אונטערשטיצט די קאלאניזאציע.

נאך דער מלחמה איז ענגער געווארען די צוזאמענארבייט צווישען באראן ראטשילד און דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, ער האט פינאנ- ציעל געהאלפען דער עקזעקוטיוו, ער האט אויך מיטגעהאלפען צום אויפבוי פון דער ירושלים'ער אוניווערזיטעט.

אין ארץ-ישראל, וועלכעס דער פארשטאר- בענער האט אזוי געליבט, איז ער געווען פינף מאל, דאס לעצטע מאל איז ער דארט געווען אין יאהר 1925 ווען ער איז אלט געווארען 80 יאהר.

אין אלגעמיין האט דער באראן מנדב גע- ווען פאר'ן אויפבוי פון ארץ ישראל 70 מיליאן גאלד-פראנק.

זייט דער גרינדונג פון דער יודישער אגענץ אין יאהר 1929 איז באראן ראטשילד דער עהרען-פרעזידענט פון דער אגענץ.

דער פארשטארבענער איז געווען איינער פון די שענסטע און פערדינסטפולסטע געשטאלטען פון יודענטום.

לאנדאן, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

די ציוניסטישע עקזעקוטיווע שטעהט אין א כסדר'דיגען קאנטאקט מיט פאריז וועגען דער לויה פון באראן ראטשילד. די לויה וועט וואהר- שיינליך פארקומען מאנטאג:

הסתדרות הציונית – „אהל יעקב"

אבל כבד

הוי לשמועה כי באה! שר וגדול נפל בישראל

הברון אדמונד רוטשילד

הנדיב הידוע אב הציונים איננו! היום לפנות ערב בשעה 5 תערך

תפלת-אזכרה לנשמתו הגדולה היחידה במינה.

נאום-האבל ישא חברינו, חבר הועד המרכזי של ההסתדרות הציונים בפולניה

מר משה לימון ומטיף ביהכנ"ס א. לובושיצקי.

החברים, הציונים וכל הקהל מתבקשים לבוא.

אויספלוגען נאך פאלעסטינא
גרופענווייז — און — אינדיווידועל

ארגאניזירט די פויליש-פאלעסטינישע האנדעלס-קאמער אפטיילונג אין לאדז. אינפארמאציעס: פיעטריקאווער 113

צו דער לאדזער בעפעלקערונג!

אין צוזאמענהאנג מיט די לעצטע פערשארפטע סאנקציעס פון דער מאכט נעגען די, וואס האנדלען אין די נישט ערלויבטע האנדעלס-שעה'ן און זונטאג ווענדען מיר זיך צו דער לאדזער בעפעלקערונג זיך צוצופאסען און אונבעדינגג קויפען פלייש און עופות נור ביז 7 א זייגער אווענד. ווייל נאך 7 א זייגער אדער זונטאג, וועלען אין די יאטקעס בשום אופן קיין פלייש אדער עופות **נישט פערקויפט ווערען.**

פרייש פלייש און עופות אויף זונטאג וועט מען בעקומען אין אלע געוועלבער און האלעס שבת-צו-נאכט ביז 8 א זייגער.

די פערוואלטונגען פון

1) פליישער- און ווורשטענמאכער-צעך, פיעטריקאווער 24.
2) יודישער געפליגעל-הענדלער-פעראיין, פולנאצנא 25.
3) גראשער-הענדלער-פעראיין, זשיראווסקא 8.
4) פליישער-סעקציע ביים צווייטען קליינ-הענדלער-פעראיין, קאלעגבאך 4.
5) באלוטער קצבים-פעראיין, זגערזשער 84.

גלייכצייטיג ווענדען זיך די אויבענדערמאנטע ארגאניזאציעס, לויט דעם בעשלוס פון דער צווישענפעראיינס-קאמיסיע, צו אלע זייערע מיטגלידער, נישט צו האנדלען זונטאג און חנאות ווייל, מיר אליין וועלען געווי קאנטראלירען די געוועלבער און געגען די יעניגע, וואס וועלען עובר זיין אויף די בעשלוסען, וועלען מיר צוציהען צו פעראנטווארטליכקייט.

זונטאג, פ' ויחלה, 18/XI 1934, א זייגער 3 נאכמיטאג, קומט פאר א

אויסערגעוועהנליכע פערזאמלונג

פון די מיטגלידער פון דער **„תלמוד תורה"** ע"ש הרהגה"צ רבנו **אלי' חיים מייזל** זצ"ל אין אייגענעם לאקאל, יאקובא נומר 6 מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: 1) ערעפנונג; 2) וואהלען פון א פרעזידיום; 3) אורות צו בויען אנ'אפיציעלע אויס'ן הויף יאקובא 6 אום צו פערגרעסערן די תלמוד תורה; 4) אודות פערדינגען אויף א לענגערען טערמין לאקאלען אין הויז יאקובא 10. אויך איבער-בויען די זעלבע, אין בארגען געלד אויף די היפאטעק יאקובא 10 צום אויספיהרען די פונקטען 3 און 4; 5) בעשטעטיגען דעם קויציאנס-אקט פון 8/X 1934 ביים רעיענט לעווינצקי, № Rp. 548 אויף 16.200 זל. וואס די פערוואלטונג האט געגעבען דעם Z. U. P. U.

אלע מיטגלידער ווערען געבעטען פינקטליך און צאהלרייך צו ערשיינען.

בעמערקונג: אויב די פערזאמלונג וועט נישט צושטאנד קומען אין אוי-בענדערמאנטען טערמין צוליב מאנגעל אין קווארום, וועט די פערזאמלונג פארקו-מען צום **2-טען טערמין** דעמזעלבען טאג אין דעמזעלבען לאקאל מיט דער-זעלבער טאג-ארדנונג 5 א זייגער אווענד, וועלכע וועט זיין גילטיג ביי יעדער צאהל מיטגלידער.

די פערוואלטונג.

היינט זונטאג, דעם 4-טען נאוועמבער 12.30 בייטאג צו דער ערשטער שמערצליכער יאהרצייט פון אונזער אונפערגעסענער

נ"ע אסתר קאפעלמאן

קומט פאר אויפ'ן היגען בית-החיים **א הזכרה** און ענטהילונג פון **א מצבה**, צו וועלכער עס ווערען איינגעלאדען קרובים, פריינד און בעקאנטע

די פאמיליע

מודעה, ברוך-קראנקע קריפעל!

ליידענדע אויף פערשידענע ביין-פערקריי-מונגען פון גוף (הויקערס)!

אין לאדז וויילט צום ערשטען מאל דער אמת'ער וועלט-בערימטער ספעציאליסט

Ortoped DYR. Natan Rapaport

פון ווין מיט 30-יעהריגער פראקטיק און נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

(פריהער זשכאדניא 28) טעל. 231-89

ברוך-ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערען אהן בלוטיגע אפעראציעס ראטעוועט אייער געזונד כל-זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען-קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען.

א הילף און א רפואה! דורך מיין מעטאדע ערפונדענע ספעציעל הייל-באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע ביי אנפאנגס-ברוכען. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל-אפאראטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא. ד"ר העססינג און קאללאט. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פיס ווי אויך שמערצענדע פלאך-פיס פאר צאפומירטע אינוואלידען אמעריקאנישע קונסט-פיס (סאלאן-ארבייט).

פאר דאמען נאך אפעראציעס קינסטליכע ברוסטען.

ביים פראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירט-מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל-באנדאזשען לויט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

געדענקט די אדרעס:

ארטאפעדישע אנשטאלט 23 פילסודסקיעגא 23.

וויכטיג פאר אינדוסטריעלער, סוחרים און באנקען!

האנדעלס-ביכער, בעקאנט מיט זייער ערשטקלאסיגער קוואליטעט און אויספערטיגונג פון אלערליי גרויסען און ספעציעלע שמאטען, קארטאטעקען, קאלעקציעס, קאלירטע קארטען פאר אלע צווייגען פון דער אינדוסטרי.

עמפפעהלט:

Fabryka ksiąg handlowych i kolekcji
Ch. D. Szymszewicz, Łódź,
ul. Piotrkowska 26, tel. 133-86.

קאנקורענץ-פרייזען!

אטוואצק קלימאטישע וואלד-סטאציע **7.50 זל. טעגליך**

Sanatorjum D-ra med. W. PRZYGODY

לונגען - אפטיילונג: ס'ווערען געהיילט לונגען-קראנקע לויט די נייעסטע מעטאדען.

כירורגישע אפטיילונג: ווערען גענאכט: אדמע, איבערברעכונג פון פערוואקסונגען, דורכשניידען פונ'ם נערוו א. ז. וו.

ספעציעלער פאוויליאן: ריטשאלט-פרייזען צוגע-פאסט צו דער איצטיגער קריזיס-צייט נעמען ארום: פולע אויסהאלטונג, מעדיצין. אויפזיכט, רענטגען, אנאליזען א"א כשר'ע קיך! געשמאקע כשר'ע קיך.

פאר רעקאנוואלעסצענטען זארגפעליגע אויפזיכט.

די פערוואלטונג פון דער

תלמוד-תורה „אהבת תורה"
וואלבארסקא 20

איז מודיע, אז דעם 18-טען נאוועמבער אין אווענד קומט פאר

אב'אלגעמיינע פערזאמלונג

צו וועהלען א נייע פערוואלטונג. עס ווערען געבעטען די מיט-גלידער און סימפאטיקער בייצוואוינען די פערזאמלונג.

די פערזאמלונג וועט פארקומען ביי יעדער צאהל אנוועזענדע.

די 1-טע און ביליגסטע קוועלע פון

רעשטען
אויף פאלטענס און אנציגער

פון די בעסטע ביליצער און טאמאשא-ווער סחורות, די מאדערנסטע מוסטערן, אין א גרויסען אויסוואהל, בעקומט מען נאר ביי

R. Szczęśliwy
לאדז, 5 נאוואמיעסקא 5
טעל. 156-09
גערענקט, פראנט 2 שטאק.

גערענקט פראנט 2 שטאק

גערענקט פראנט 2 שטאק

דאנקזאגונג

דערמיט דריק איך אויס דעם הערצליכען דאנק דעם געעהרטען ה'

Dr. J. Neuman
כירורג, זאכאדניא 57

פאר זיין גרויסע מיה און שנעלע דורכגעפיהרטע אפעראציע ביי מיין זוהן, וועלכער איז יעצט פולקאם געזונד. איך ווינש איהם ווייטערדיגען ערפאלג אויפ'ן מעדיצינישען געביט.

מיט אכטונג
מ. ראזענבים.
לאדז, ג. יאסעלעוויטש 15.

אכטונג, קאלאניאל-הענדלער און נאביאל-הענדלער!

דער קאלאניאל-הענדלער-פאריין, שרודמיעסקא 20 רופט אויף **היינט**, 6 א זייגער אווענד אין אייגענעם לאקאל

א מאסען-פערזאמלונג

מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג:
1) די לעצטע פערשארפטע מאסנאהמען פון דער אדמי-ניסטראטיווער מאכט נעגען די קאלאניאל-הענדלער.
2) פראגע וועגען פערקלענערן די האנדעלס-שעה'ן.

די פערוואלטונג.

בעקאנטמאכונג.

אלע געוועלבער-אינהאבער פון קאלאניאל-שפייז און נאביאל אין באלוטער ראיאן, ווערען געבעטען אין זייער אייגענעם אינטערעס צו קומען **היינט**, זונטאג, דעם 4-טען נאוועמבער, פינקטליך 5 א זייגער נאכמ. אין קאלאניאל-הענדלער-פעראיין (שרודמיעסקא 20) אויף **א פערזאמלונג**

עס ליגט אין אייער אינטערעס צו קומען מאסענווייז!

א גרופע געוועלבלער
פון מלינארסקא, בערקא-יאסעלעוויטשא און זאווישא.

אכטונג!
פריזיער-געשעפטס-אינהאבער אין לאדז

היינט, זונטאג, ד. 4-טען ליסטאפאד 1934, פינקטליך 7 א זייגער אווענד קומט פאר אין זאל פון צענטראלען יודי-שען האנדווערקער-פערבאנד, פילסודסקיעגא 69

א מאסען-פערזאמלונג

ספעציעל געווידמעט דער פראגע פון זונטאגדיגען אבליגאטא-רישען רוה-טאג, און צוליב דער וויכטיגקייט און דרינגליכקייט פון דער זאך, ווערען אלע פריזיער-געשעפטס-אינהאבער, מיט-גלידער און נישט-מיטגלידער, אויפגעפאדערט אונבעדינגט פינקט-ליך צו ערשיינען, ווייל עס האנדעלט זיך אין אייערע לעבענס-אינטערעסען.

מיט אכטונג

די פערוואלטונג פון יודישען פריזיער-מייסטער-צעך אין לאדז, פילסודסקיעגא 69.

פאר שאכטעל-מאכער, ליגירער, בוכבינדער און דרוקערייען!

רעפאראטורען פון מעסערלעך פערשידענע מאשינען - טיילען און שווייסונגען

פיהרט אויס ביליג

J. REDER, Łódź
11/13 קאנסטאנטינער 11/13
(רוג זאכאדניא)

פאר **גאלד,** ביזשוטעריע און לאמבארד-קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.

Z. Rakowski
פיעטריקאווער 67, טעל. 127-81

נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווע-אפעראציע א. ז. וו.) ווי אויך אמבולא-טארישעס פון 11—1 און פון 5—8 אווענט.

Dr.

Wajnberg

ספעצ. פון לונגע, הארץ און סקלעראז-קראנקהייטען

וואוינט יעצט פיעטריקאווער 145
טעל. 126-02.

נעמט אן פון 9—10 פריה, 3—5, 8—9 אוו.

Dr. med.

Haltrecht

ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21

נעמט אן פון 8—11 פריה און פון 1³⁰—2³⁰ מיטאג און פון 7—9 אווענד.

זונטאג פון 10—1 בייטאג.

אלע ארט אנאליזען.

פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פריין; פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med.

Leon Familier

אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען

האט זיך איבערגעצויגען אויף **שערפיען 37** (בענעדיקטא) 6.

נעהמט אן פון 5—7 נאכמ.

Dr. Artur Banasz

כירורג-אוראלאג
וואולטשאנסקא 23
טעלעפאן 139-88.
נעהמט אן פון 4—6 נאכמיטאג.

Dr. med. D. WAJSKOPF
צוריקגעקעהרט

אינערליכע קראנקהייטען, ספעציעל מאגען, קישקעס און לעבער, רענטגען-שטראהלען.

נעהמט אן פון 4—7

פיעטריקאווער 101, טעל. 114-82

נאך לאנגע שווערע ליידען איז פרייטאג, ד. 2/XI געשטארבען אין עלטער פון 59 יאהר און אין זעלבען טאג צו קבורה געקומען מיין ליבע פרוי, אונזער טייערע מוטער, שוויגער-מוטער, גרויס-מוטער און שוועסטער נ"ע

עטעל פזשישוטסקא

וועגען וואס עס טיילען מיט אין גרויס צער די טיפטרויערנדע פאמיליע.

טיף גערירט צוליב'ן טויט פון אונזער פערוו. מיטגליד נ"ע

מאכל דאווידאוויטש

רופען מיר אלע טאמאשאווער צו קומען צו דער לויה **היינט**, זונטאג, 12 א זייגער בייטאג פון זיין וואוינונג 11 ליסטאפאד 26 בכדי אפצוגעבען דעם פערשטאר-בענעם דעם לעצטען כבוד.

חברה ילידי טאמאשאוו.

דעם טיפסטען מיטגעפיהל דריק איך אויס די פרוי **שעווטשע מאביאם** צוליב'ן פריהצייטיגען טויט פון איהר אונפערגעסליכען מאן נ"ע **זכרי'** ווי אויך דער גאנצער פאמיליע ומט געטרייעסט מיט די טראדיציאנעלע ווערטער: המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים.

עקיבה גרינבוים

די דייטשע האבען זיך דערשראקען

פאר דער פראנצויזישער גרייטקייט ארייצומארשירן אין סאאר-געביט

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

די מיטטיילונג פון דער „רייטער אגענטור“, אז פראנקרייך איז גרייט מיט מיליטער ארייצומארשירן אין סאאר-געביט, ווען דער קאמיסאר פון דער פעלקער ליגע וועט דאס פערלאנגען האט ארויסגערופען א געוואלדיגע אויפרעגונג פון דער דייטשער פרעסע, וועלכע גרייפט שארף אן פראנקרייך.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

„לע פטי זשורנאל“ שרייבט, אז דייטשלאנד דארף געדענקען, דאס פראנקרייך ווינשט זיך, אז דער פלעביסציט אין סאאר-געביט זאל פארקומען אין רוה און ארדנונג. אהן דער נויטיגקייט פון א אינטערווענץ, אלץ איז אפהענגיג נאר פון דייטשלאנד. אויב אבער דאס האב און גוטס פון די בירגער אין סאאר-געביט וועט ווערען בעדראהט וועט פראנקרייך מוזען אינטערוועניר[ע]ן.

בערלין, 3 (ספ. טעל.)

דער בעפולמעכטיגטער פון קאנצלער אויפן סאאר-געביט בירקעל האט פערעפענטליכט א פראקלאמאציע צו די שטורם אפטיילונגען אין סאאר געביט, אין וועלכער ס'ווערט פערוועהרט פון 10 יאנואר ביזן 10 פעברואר 1935 צו טראגען מונדירען און מאכען פערזאמלונגען. די פראקלאמאציע ענדיגט זיך מיט פאלגענדע ווערטער: „מיר האבען קיינמאל נישט געהאט בדעה צו מאכען קיין פוטשען. אין אונזערע רייהען איז נישט פער האן קיין ארט פאר טעראריסטען, מיר האבען נישט געגעבען קיין שום מאטיווען צו פראוואקאציעס, וועלכע דריקען זיך אויס אין צוגרייטען אויסלענדישע מיליטערישע אפטיילונגען, וועלכע זאלען ארייננמארשירען אויף דער דייטשער טעריטאריע“.

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

אין לאנדאן האט מען אויפגענומען מיט צופרידענקייט די פראנצויזישע צוגרייטונגען אין פאל, אויב די נאציס וועלען שטערען דעם פלעביסציט אין סאאר-געביט.

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)

די ענגלישע פרעסע שרייבט, אז באלד נאכ'ן פלעביסציט אין סאאר-געביט וועט דייטשלאנד ערקלערען, אז זי פיהלט זיך נישט מעהר געבונדען מיט'ן ווערסאלער טראקטאט מכח די בעוואפנונגס-בעגרענצונגען.

דער בעשולדיגונג, אז זיי האבען אנטיילגענומען אין דעמאנסטראציעס פון דער טשעכישער קאמוניסטישער פארטיי — איז אנגעקומען קיין מאסקווע שפעט ביינאכט. די ידיעה האט ארויסגערופען א גרויסע אויפרעגונג. צוליב דער שפעטער צייט גיט די סאוויעטישע פרעסע די ידיעה אהן קאמענטארען. צווישען די ארעסטירטע געפינט זיך דער סעקרעטאר פון העכסטען ראט פאר פיזישער דערציהונג דיאמין.

עסטרייכישע יודען לעבען אין שרעק

צוליב די רעגירונגס-אונטערהאנדלונגען מיט די נאציס

ווין, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

די עסטרייכישע יודען זענען שטארק בעאונרוהיגט צוליב די לעצטע אפיציעלע פערהאנדלונגען פון דער רעגירונג מיט די נאציס. נישט קוקענדיג אויף די בערוהיגענדע ערקלערונגען פון דער רעגירונג, לעבען די יודען אין שרעק.

דער נייער פערטרעטער פון באלטישען יודענטום אין ראט פון יודישער אגענץ

דער איינציגער יודישער מיניסטער אין לעטלאנד

ריגע, (יט"א) אין ראט פון דער יודישער אגענץ אלס פארשטעהער פון באלטישען יודענטום אויפ'ן ארט פון פערשטארבענעם ש. מושקאט איז אריין, ווי בעקאנט, דער פראפעסאר פון לעטלענדישען אוניווערזיטעט פויל מינץ.

פראפ. מינץ איז דער איינציגער יוד אין לעטלאנד, וואס האט פערנומען א מיניסטער-פאסטען. גלייך נאכ'ן ליקווידירען דעם באלשעוויסטישען רעזשים אין לעטלאנד איז ער איינגעלאדען געווארען אין דער רעגירונג אלס מלוכה-קאנטראלער. פראפ. מינץ שמ'ט אלס גרויסער געלעהרטער אויפ'ן געביט פון קרימינאל-רעכט און איז דער פאקטישער מחבר פון נייעם לעטלענדישען קרימינאל-קאדעקס. די לעטלענדישע רעגירונג האט איהם מעהרערע מאל דעלעגירט אויף אינטערנאציאנאלע קאנגרעסען וועגען קרימינאל-רעכט און איהם בעשאנקען פאר זיינע פערדינסטען מיט אייניגע ארדענס.

ארויסגעשיקט פון ליטע 4 יודישע ישיבה-בחורים פון פוילען

ריגע (יט"א) די ליטווישע פאליציי האט ארעסטירט פיר יודישע ישיבה-בחורים פון פוילען און זיי מיט'ן עטאפ ארויסגעשיקט קיין פוילען. אלע פיר זענען תלמידים פון דער ישיבה אין ראזשיניע און שטאמען פון ווילנער קאנט. זיי זענען ארעסטירט געווארען אין ישיבה. די ארויסגעשיקטע זענען אברהם רוקין, 17 יאהר, יונה קאפלאן, 17 יאהר, יעקב סעגאלאווסקי, 15 יאהר אלט און זישע יאסקאוויטש, 15 יאהר אלט.

געשטארבען וואן-ריז

וויצע-פרעזעס פון דער מאנדאט-קאמיסיע און אויפריכטיגער פריינד פון ציוניזם

זשענעווע (יט"א) אין מאנטרע איז אין עלטער פון 70 יאהר געשטארבען דער וויצע-פארזיצער פון דער מאנדאט-קאמיסיע פון פעלקער-בונד, וואן-ריז.

די ידיעה וועגען טויט פון וואן-ריז איז אנגעקומען קיין זשענעווע אויף דער זיצונג פון דער מאנדאט-קאמיסיע, וועלכע האלט איצט אפ איהר הערבסט-סעסיע אין זשענעווע.

דער פארזיצער פון דער מאנדאט-קאמיסיע מאר קין טעאדאלי האט אויף דער קאמיסיע-זיצונג געווידמעט דעם אנדענק פון פערשטארבענעם און אונטערשטראכען דעם ווארימען און אויפריכטיגען אינטערעס, וועלכען ער האט שטענדיג ארויסגעוויזען פאר דעם א"י-פראבלעם.

ד"ר וואן-ריז איז געבוירען געווארען אין 1863 און האט געמאכט זיין קאריערע אין האלענדישען מלוכה-דינסט. בין 1914 איז וואן-ריז געווען וויצע-גובערנאטאר פון האלענדיש-אינדיען.

וואן-ריז איז געווען אן אויפריכטיגער פריינד פון יודישען אויפבוי-ווערק אין ארץ-ישראל. עס איז נישט געווען קיין איין פאל פון בעהאנדלען דאס א"י-פראבלעם אין דער מאנדאט-קאמיסיע, אז וואן-ריז זאל נישט האבען זיך בעטייליגט אין דער דיסקוסיע, פערטרעטענדיג א שטעלונג, וואס איז תמיד געווען בעהויכט מיט דער טיפסטער סימפאטיע פאר א"י און ציוניזם.

דעלעגאציע פון אגודת-ישראל ביים הויך-קאמיסאר אין א"י

לאנדאן (יט"א) דער הויך-קאמיסאר פון א"י, גענעראל סער ארטור וואוקאפ האט אויפגענומען א דעלעגאציע פון דער אגודת-ישראל אין די פער זאנען פון פאליטישען סעקרעטאר פון דער „אגודה“ ה. א. גודמאן, און הרב ד"ר שענפעלד. בעת דער קאנפערענץ האט די אגודה-דעלעגאציע בעריהרט פערשידענע א"י-פראבלעמען, וואס אינטערעסירען די יודישע ארטאדאקסיע.

דייטשלאנד האט אפגעשטעלט אינגאנצען

די צאהלונגען אין אויסלאנד

בערלין, 3 (ספ. טעל.) די דייטשע רעגירונג האט היינט פערעפענטליכט א קאמוניקאט, אז אלע אויסלענדישע צאהלונגען ווערען פולשטענדיג אפגעשטעלט.

דער ארעסט פון די סאוויעטישע ספארטלער אין טשעכיען

מאסקווע, 3 (ספ. טעל.)

די ידיעה וועגען ארעסט פון די סאוויעטישע ספארטלער דורך די טשעכישע פאליציי, אונטער

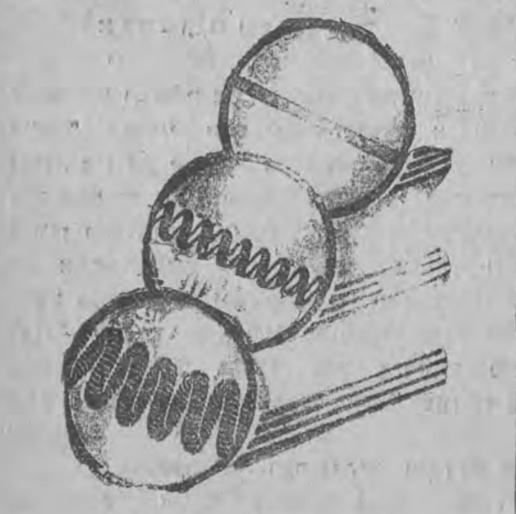

ציינטען בייטען זיך...

די נייע זשארובקעס טונגסראם ד' געבען אדאנק דעם דאפעלט-געדרעהטען דראטעל ביז 20 פראצ. מעהר ליכט. זיי זענען, אלזא, פיעל עקאנאמישער פון די בידאיצטיגע זשארובקעס. די זשארובקעס פון נייעם טיפ טונגסראם ד' פעזיצען די בעצייכנונג פון זייער ליכטקראפט דעקאלומענטען ווי אויך דעם שטראם-פערברויך און וואטען. דאס גיט דעם קויפער די מעגליכקייט צו אריענטירען זיך אויגענבליקליך אינ'ם פאקטישען ווערט פון דער פארגעלייגטער זשארובקע.

ŻAROWKI

TUNGSRAM D

z DWUSKRĘTNYM DRUCIKIEM.

CECHOWANE W DEKALUMENACH.

די ארץ-ישראלדיגע עקזעקוטיווע

בעגריסט דעם הסכם מיט די רעוויזיאניסטען

ירושלים, 3 (ספ. טעל.)

גלייך נאכ'ן בעקומען די ידיעה וועגען דעם הסכם, וואס איז אונטערגעשריבען געווארען אין לאנדאן צווישען דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און דער רעוויזיאניסטישער לייטונג, האט די עקזעקוטיווע אין ירושלים ארויסגעשיקט צו דער עקזעקוטיווע קיין לאנדאן די פאלגענדע דעפעשע:

„מיר בעגריסען און נעהמען אויף מיט ברכה דעם הסכם אויסצומיידען געוואלד-טאטען, מסירות און בלבולים, צו גאראנטירען די אינערליכע זיכערהייט און די פרייהייט פון ויכוח און פערזאמלונגען אין דעם ציוניסטישען פארטיי קאמף“. (פאלקאר)

געמבעש אין רוים

רוים, 3 (ספ. טעל.) דער אונגארישער פרעמיער געמבעש קומט מאנטאג, דעם 5. נאוו. קיין רוים.

אין בראזיליען אגיטירט מען געגען יודען

ריא-דע-זשאנעירא, 3 (ספ. טעל.)

די היגע געזעלשאפט אויפ'ן נאמען פון אלבערטא טארעס האט איינגעגעבען א פראטעסט דער רעגירונג געגען איינלאזען אין לאנד אויסלענדישע יודען, וועלכע וועלען נישט צאהלען קיין שטייערען און ברענגען שאדען די ארטיגע סוחרים.

הכנות צום יאהר צייט פון דער רוסישער רעוואלוציע

מאסקווע, 3 (ספ. טעל.)

אין מאסקווע ווערען געמאכט פיבערהאפטע צוגרייטונגען צו די פייערליכקייטען פון 17. יאהרטאג פון דער אקטאבער-רעוואלוציע. ביים דעקארירען די שטאט זענען בעשעפטיגט 900 קונסטמאלער און טעאטער-דעקאראטארען.

Telefon

123-33

Prywatne

Pogotowie Lekarskie

czynne w dzień i w nocy

Legjonów 6 (Zielona)

געגען אימפארט פון דייטשע סחורות קיין ארץ-ישראל

אינטערפעלאציע אין ענגלישען פארלאמענט

לאנדאן, 3 (יט"א טעלעגראפיש)

דעפ. וועדזשוואוד האט אין פארלאמענט אינטערפעלירט דעם קאלאניען-מיניסטער וועגען דעם טראנספער-אפמאך. דעפ. וועדזשוואוד האט זיך דער ביי ארויסגעזאגט געגען דעם אימפארט פון דייטשע סחורות קיין ארץ-ישראל.

דער קאלאניען-מיניסטער האט געענטפערט, אז מיט די ענינים בעשעפטיגט זיך דער הויך-קאמיסאר.

דעפ. געמער האט דאן אינטערפעלירט דעם אויסערן-מיניסטער סיימאן וועגען דעם פערבאט פון יודישע צייטונגען אין איראק.

סיימאן האט געענטפערט, אז דאס אויסערן-מיניסטעריום האט בעאויפטראגט דעם ענגלישען פארשטעהער אין באגדאד אויסצופארשען צו דאס איז אמת, און פארוואס ס'איז ארויסגעגעבען אזא פערבאט.

אויסגעמיטען א רעגירונגס-קריזיס אין פראנקרייך

דומערגס פלאן צו ענדערען די קאנסטיטוציע

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

„פארי סאאר“ גיט איבער פאלגענדע איינצעלהייטען פון דומערגס פראיעקט וועגען ענדערען די קאנסטיטוציע.

1) רעארגאניזירען דאס פרעזידיום פון מיניסטערן-ראט און דער פרעזעס זאל בעקומען דעם טיטל פרעמיער.

2) דאס רעכט פון רעפובליק-פרעזידענט פונאנדערצולאזען דעם פארלאמענט אהן דעם סענאט.

3) באר די רעגירונג זאל קענען פארלייגען ביידע מלוכה-שטייערען.

4) רעכט צו פראלאנגירען דעם בודזשעט אויב דער ביודזשעט איז נישט אנגענומען געווארען צו דער בעשטימטער צייט.

5) מלוכה-בעאמטע איז פערווערט צו שטרייקען.

אין דער בעכטיגער זיצונג פון מיניסטעראט איז אנגענומען געווארען דומערגס פראיעקט און אזוי ארום איז אויסגעמיטען געווארען דער דראהענדער רעגירונגס-קריזיס.

פאריז, 3 (ספ. טעל.)

פרעמיער דומערג האט היינט געהאלטען א גרויסע רעדע דורך ראדיא, אין וועלכער ער האט בעגרינדעט די נויטיגקייט פון רעפארמירען די קאנסטיטוציע. פרעמיער דומערג האט ערקלערט, אז ער וועט זיך נישט אפשטעלען אנצווענדען די שארפסטע מיטלען, אז די קאנסטיטוציע זאל רעפארמירט ווערען, ווען אפילו ס'זאל קומען צום פונאנדערלאזען דעם פארלאמענט.

Dr. med.

P. KOTOK

אינערליכע קראנקהייטען

ŻEROMSKIEGO 44, telef. 114-25

נעהמט אן פון 5 ביז 7 נאכמיטאג.

זיג פון דער לייבאר=פארטיי
ביי די וואהלען צו די שטאטראטען אין ענגלאנד

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)
שוין די דערוויילנגע רעזולטאטען פון די שטאטראט וואהלען אין ענגלאנד בעווייזען, אז די לייבאר פארטיי האט אפגעהאלטען א ריזיגען נצחון. אין 98 שטעט, פון וואנען עס זענען שוין בעוואוסט די רעזולטאטען, האבען די קאנסערוואטיווען פערלוירען 96 מאנדאטען, די ליבעראלען 30, אומאפהענגיגע (בירגערליכע פארטיי, וואס טרעט געווענליך ארויס בלויז ביי קאמונאלע וואהלען) — 69. די אלע 195 מאנדאטען האט צוגענומען די לייבאר פארטיי. אין א ריהע נייע שטעט האבען די לייבאריסטען איצט געווינען די מערהייט.

נאך גרעסער איז דער נצחון פון דער לייבאר פארטיי אין די לאנדאנער גמינעס, פון 28 גמינעס איז דערווייל בעוואוסט דער וואהל רעזולטאט אין 17. פון זיי האט די לייבאר פארטיי דעראבערט די מערהייט אין צעהן גמינעס.

לאנדאן, 3 (ספ. טעל.)
עס זענען שוין בעוואוסט די רעזולטאטען פון 100 מעהר וויכטיגע שטעט. דארט האט די לייבאר פארטיי געווינען 203 מאנדאטען און פערלוירען 8, די קאנסערוואטיווען האבען געווינען 13 און פערלוירען 109, די ליבעראלען האבען געווינען 4 און פערלוירען 34, די „אומאפהענגיגע" האבען געווינען 5 און פערלוירען 74. די קאנדידאטען פון די קאמוניסטען זענען אומעטום אדורכגעפאלען.

שטורמיסטעו מוזען בעווייזען זייער אַרישע ריינהייט
אין פערלויף פון 16 דורות

בערלין, (יט"א) אלע שטורמיסטען ווערען איצט אונטערגעוואָרפען א נייער אויספאָרשונג פון זייער ריין־אַרישער אָפּשטאַמונג, וואס דארף בעווייזען, אז זייערע אבות אין משך פון 16 דורות זענען פולשטענדיג ריין פון א וועלכען עס אין יודישען בלוט צומיש.

לויט דער נייער פעראָרדנונג איז שטרענג פערבאָטען די שטורמיסטען חתונה צו האבען מיט נישט ריין אַרישע פרויען.

די ריין אַרישע אָפּשטאַמונג מוז פעסטגע־שטעלט ווערען פון דעם 1. יאנואר 1800, ווייל מ'נעהמט אן, אז פריהער איז א יודישער בלוט צומיש געווען אונוואהרשיינליך.

א יודישער געלעהרטער פון קראקא
איגנאָרירט דעם פויפסט ווענען זיינע וויסענ־שאַפטליכע ארבייטען

רוים. (יט"א) דער יודישער געלעהרטער, פראָפ. שטערנבאך, פראָפעסאָר פון פילאָלאָגיע אויף דעם אוניווערזיטעט אין קראקא, איז אויפגענומען געוואָרען אויף אַן אוידיענץ ביים פויפסט. פראָפ. שטערנבאך האט מיטגעטיילט דעם פויפסט, וועל־כען ער האט גענומען קענען געלערנט אין פוילען, וועגען זיינע לעצטע וויסענשאַפטליכע ארבייטען אויפ'ן געביט פון לאַטיינישער און דאַמאַנישער פילאָלאָגיע.

פראָפ. שטערנבאך האט אָנטיילגענומען אין די לעצטע פייערליכקייטען פון 500=יעהריגען יובילעאום פון דער אוניווערזיטעט אין קאַטאַניאַ (סיציליען) אלס דעלעגירטער פון דער פוילישער וויסענשאַפטליכער אַקאַדעמיע און פון דער קראָ־קאווער אוניווערזיטעט. בשעת די פייערליכקייטען האט פראָפ. שטערנבאך, דער איינציגער פון אַלע אויסלענדישע דעלעגירטע, געהאַלטען א לענגערע בעגריסונגס=רעדע אין דער לאַטיינישער שפּראַך דער איטאַליענישער קעניג, וועלכער איז אַנוועזענד געווען ביי דער פייערליכער צערעמאָניע, האט אויסגעדריקט זיין אַנערקענונג פאַר די שעהנע לאַטיינישער פאָרם פון דער רעדע דעם פראָפ. שטערנבאך.

דוד דובינסקי געוועהלט אַלס וויצע=פרעזידענט פון דער אַמעריקאַנער ארבייטער-פעדעראַציע

ניו־יאָרק, (י. ט. אַ.) אַ שטאַרקען אָבקלאַנג אין דער יודיש אַמעריקאַנער פרעסע האט געהאַט דער פאַקט, וואָס אַלס איינע פון די וויצע פרעזידענטען פון עקזעקוטיוו ראַט פון דער אַמעריקאַנער אַרבייטער פעדעראַציע, איז געוועהלט געוואָרען איינער פון די פיהרער פון דער יודישער פּראָפעסיאָנעלער אַרבייטער בעוועגונג דוד דו־בינסקי.

דוד דובינסקי איז דער פּאָרזיצער פון „אינ־טערנייש אַנאַל לייַדיס גאַרמענט וואָרקערס יוניאָן". דעם דאָזיגען פאַקט ווערט צוגעשריבען גרויס בעדייטונג, ווייל די יודישע אַרבייטער בעוועגונג האט בעקומען אַזוי אַרום אַן ענגע פערבינדונג מיט דער אַמעריקאַנער אַרבייטער בעוועגונג.

די פעראייניגונג פון די גמ"ח=קאַסעס אין וואַרשאַ

וואַרשאַ (יט"א) די פעראייניגונג פון די וואַר־שעווער גמ"ח־קאַסעס האט לעצטענס צוגעטרעטען צו אַ פערשטאַרקטער טעטיגקייט לויט דעם אָנגענו־מענעם אַרבייטס־פּלאַן.

אַ דעלעגאַציע פון דער פעראייניגונג האט די־טער קאָנפערירט אין רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט וועגען דער לעגאַליזירונג פון די גמ"ח־קאַסעס אין וואַר־שאַ. עס איז געמיינזאַם אויפ'ן אָרט פעסטגעשטעלט געוואָרען אַן איינהייטליכער טעקסט פון סטאַטוט פאַר אַלע וואַרשעווער גמ"ח קאַסעס און עס איז צו האָ־פען, אַז איצט וועט שוין די לעגאַליזאַציע פון די סטאַטוטען פאָרקומען שנעל און אָהן שטערונגען.

איינע פון די וויכטיגסטע בעשלוסען פון דער פעראייניגונג איז דאָס ווערען אַ וויזיטאַציע־אָפּ־טיילונג צום איינמאָהנען גערעכטליך די פערלאָזענע חובות פון קאַסעס, וועלכע קענען זיך אַליין מיט זיי קיין עצה נישט געבען. די וויזיטאַציע אַפּטיילונג, וועלכע האט זיך צו דעם צוועק געשטעלט אין פער־בינדונג מיט 2 אָנגעזעהענע אַדוואָקאַטען, איז שוין טעטיג פון דעם 1. נאָוועמבער. ה. י.

דייטשלאַנד נעהמט אַפּ די בירגערשאַפט
ביי די אַנגעזעהענסטע דייטשען, וועל־כע געפינען זיך אויף דער עמיגראַציע

בערלין, 3 (ספ. טעל.)
היינט איז פערעפענטליכט געוואָרען אַ ליסטע פון 28 דייטשע בירגער, וועלכע געפינען זיך אויף דער עמיגראַציע און וועלכע ווערען איצט צוגע־נומען די דייטשע בירגערשאַפט און זייער פערמעגען ווערט קאָנפיסקירט. אין דער ליסטע געפינט זיך דער נאָמען פון בעקאַנטען רעזשיסער ערווין פּיסקאַטאָר און אָטאָ שטראַסער.

קעניג אַלבערט-וואַלד אין א"י

ירושלים (יט"א) דאָס צענטראַל־דירעקטאָ־ריום פון קרן־קימת־לישראל טיילט מיט, אַז לויט דער איניציאַטיוו פון בעלגישע יודען האט זיך גע־בילדעט אַ קאָמיטעט צו פלאַנצען אין א"י אַ וואַלד אויפ'ן נאָמען פון טראַגיש־אומגעקומענעם בעלגי־שען קעניג אַלבערט. בראש פון קאָמיטעט שטעהט דער בירגער־מייסטער פון תל־אביב מאיר דיזענ־האָף, וועלכער איז בעלגישער קאָנסול אין תל־אביב, דער גענעראַל־דירעקטאָר פון קק"ל מ. מ. אוסישקין און דער בעלגישער וויצע־קאָנסול אין חיפה א. מאַלאַווסקי.

דער קעניג־אַלבערט־וואַלד וועט געפלאַנצט ווע־רען אויף קרן־קימת באָדען אין שכונת מיט דעם יפה־באַלפור.

אויך קאָנפעסיאָנעלע
מוזען אין לעטלאַנד לאָזען זייערע קינדער לערנען רעליגיעזע למודים

ריגע (יט"א) מעהרערע יודישע עלטערן האבען מיטגעטיילט אין די שולען, אַז היות זיי זענען קאָנפעסיאָנעלאָז ווילען זיי, אַז מען זאָל זיי־ערע קינדער בעפרייען פון לערנען רעליגיעזע למודים.

דער דעפּאַרטאַמענט פאַר גייסטליכע ענינים האט אָבער געפּסק'נט, אַז היות רעליגיע איז איצט אין לעטלאַנד איינגעפיהרט געוואָרען אַלס אָבליגאַ־טאָרישער למוד מוזען איהם דורכנעהמען אַלע קינדער, אומאָבהענגיג פון די רעליגיעזע איבער־צייגונגען פון זייערע עלטערן.

הרב הראשי קוק האט פערפאַסט אַ רעליגיעז-ציוניסטישען הימן

ירושלים, (יט"א) הרב הראשי קוק, וועל־כער וועט דעם קומענדען פסח פייערן זיין 70־יעה־ריגען געבורטס־טאָג, האט איצט פערפאַסט אַ רע־ליגיעז־ציוניסטישען הימן א. נ. „האמונה".

די מוזיק צו דעם נייעם הימן האט קאָמפּאָנירט דער ירושלימ'ער וויאָלין קינסטלער ל. ציפּקין.

„אַריער-פּאַראַגראַף"
פאַר די אַנגעשטעלטע פון די קראַנקען קאַסעס אין דייטשלאַנד

בערלין (יט"א) דער דייטשער אַרבייטס־מי־ניסטער זעלדטע האט פערעפענטליכט אַ פעראָר־דנונג וועגען אַ נייעם עקזאַמען סיסטעם פאַר די אַנגעשטעלטע פון די קראַנקען־קאַסעס און פרויי־סען. אַלס פאָרבעדינג פאַרן צולאָזען צום עקזאַ־מען, גילט די אַרישע אָפּשטאַמונג. די עקזאַמענס בעהמען אַרום אַזעלכע געגענשטאַנדען ווי נאַציאָ־נאַל – סאָציאַליסטישע וועלט – אַנשויאונג, ראַסען־קונטשאַפט א. אז. וו.

ציהונג פון דער בוי=הלואה
ערשטע סעריע

250.000 זל. אויף נומער 793931.
50.000 זל. אויף נומער 695135.
צו 10.000 זל. אויף די נומערן 140543
122326 949421 921538 24083 393264
.471859 981934 353105 821425
אויף די נומערן צו 100 זל. 49243 611489
920419 842343 860006 452874 154113
220720 933716 478663 115041 282598
868169 163477 906262 179137 492056
835037 122072 538028 655800 902962
369791 123017 467900 218721 297256
234519 560854 873833 616977 919157
675679 5236 108748 125606 80350
579459 918672 829573 987438 677625
595204 539071 110839 35386 85026
170777 135140 832463 976900 241383
85663 499383 883937 451223 755257
687269 910937 222763 803321 33322
159514 256269 255920 573751 54516
199747 163818 993123 288073 880254
969617 47327 663031 640397 346883
833858 297318 582620 405128 777566
319745 526362 361841 947285 900293
329928 904507 634360 429120 564991
978840 112583 594651 162260 837094
.845149 262920 173993

ציהונג פון דער דאָלאַרובקע

דעם 2 נאָוועמבער איז פאָרגעקומען די ציהונג פון דער דאָלאַרובקע. די געווינסען זענען געפאַלען אויף פאָלגענדע נומערן:
12.000 דאָלאַר אויף נ' 682785.
3.000 דאָלאַר אויף נ' 1176584 533791.
1.000 דאָלאַר אויף נ' 361198 1227922
.1106762 852410 773183 281966 652291
500 דאָלאַר אויף נ' 624486 1141873
723830 1206805 721510 247077 1181296
.117534 1067775 1376966
100 דאָלאַר אויף נ' 563984 442259
949649 1298121 493194 1330188 805891
963658 980840 65831 1094635 821396
1472682 620185 432048 135995 999363
39483 1352661 346409 1488070 1349725
17547 1270838 1227427 489955 579412
454663 1024537 973559 1341583 1085104
445024 1037254 309682 1318461 320552
711982 126598 715390 112472 322713
849290 1341030 277540 867372 848419
119602 1254661 422753 108496 556591
741656 669698 499253 622022 1065413
50219 590751 44210 830802 1104368
885419 1047534 91483 1470361 751062
377374 176847 343750 499906 1298675
.303744 1260790 1256748

Dr. REICHER
פאַלודניאַווע 28, טעל. 93=201
ספּעציאַליסט
פאַר מענער=שוועכע=בעהאַנדלונג.
עפעקטיווע בעהאַנדלונגען און פּסיכאָ־אַנאַליזען
נעהמט אָן פון 8–11 און פון 5–8 אָוונד

ליטווינאָוו ווענט שאַפען א שטענדיגע שלום=קאָנפערענץ

זשענעוו, 3 (ספּ. טעל.)
דאָס בעשטימטען דורכ'ן פאָרזיצער פון דער אָפּרוסטונגס־קאָנפערענץ הענדערסאָן די זיצונג פון פּרעזידיום פון דער קאָנפערענץ אויפ'ן 20. נאָוועמ־בער גלייכצייטיג מיט דער אויסערגעוועהנליכער סע־סיע פון פעלקער־בונד – האט דערלויבט צו טראַכ־טען אַז אין דער צייט וועט בעשטימט ווערען דער גורל פון דער קאָנפערענץ, וועלכע האט זיך אָנגע־הויבען דעם 2. פעברואַר 1932.

ס'איז כדאי צו דערמאָהנען, אַז אויף דער לעצ־טער פערזאַמלונג פון פעלקער־ליגע איז דער פּאָלקס קאָמיסאַר ליטווינאָוו אַרויסגעטרעטען מיט אַ סענ־סאַציאָנעלען פּאָרשלאַג, וועגען ליקווידירען די קאָנ־פערענץ אין איהר איצטיגער פאָרם. ליטווינאָוו האט פאָרגעלייגט, אַז דעם פעלקער־בונד־ראַט זאָל פאָר־געשטעלט ווערען אַ בעריכט פון קאָנפערענץ־פאָר־זיצער וועגען דער ביז־איצטיגער אַרבייט. ליטווינאָוו האט ביי דער געלעגענהייט דערמאָהנט זיין אַלטען פּאָרשלאַג וועגען פערוואַנדלען די ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ אין אַ שטענדיגער שלום־קאָנפערענץ.

אויפ'ן פלענום פון דער ליגע איז דער פּאָר־שלאַג אָפּגעוואָרפען געוואָרען צוליב פּראָצעדור־טעמים און ליטווינאָוו האט אָנגעזאָגט, אַז ער וועט דעם פּאָרשלאַג איבערטראָגען אין ראַט, לויט די ידיעות פון פּאַריז, וועט די סאָוויעטישע איניציאַ־טיוו קריגען אונטערשטיצונג פון פראַנקרייך. דער דאָזיגער סאָוו־פּראַנצויז. טענדענץ וועלען זיך ענט־קעגענשטעלען די אַנגלאָ־זאַקסישע מלוכות און דער פאָרזיצער הענדערסאָן.

ענגלאַנד און די פעראייניגטע שטאַטען וועלען פאָדערען אויפהאַלטען די ענטוואָפענונגס־קאָנפערענץ און קאָנצענטרירען זייער אַרבייט אויף די פראַגען פון קאָנטראָל איבער דעם פּריוואַטען האַנדעל מיט געוועהר און אַמוניציע.

געהיימנישפּולער טויט פון א יודי=שען אינזשעניער אין דייטשלאַנד

ריגע, (י. ט. אַ.) דאָ איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה, אַז אין דייטשלאַנד, אויפ'ן וועג פון וויסבאַדען קיין פראַנקפורט א./מ. איז אויף אַ געהיימנישפולען אופן אומגעקומען דער יודישער אינזשעניער משה יאַקאָבסאָן פון ליבוי. ער איז געפאָהרען צוזאַמען מיט זיין ברודער, אַ דאָקטאָר. ווען דער צוג איז שוין געווען נישט ווייט פון פראַנקפורט איז אינזשעניער יאַקאָבסאָן אַרויסגעגאַנגען אין קאָרידאָר און האט זיך שוין מעהר נישט אומגעקעהרט. ווען דער צוג איז אָנ־געקומען קיין פראַנקפורט האט יאַקאָבסאָנס ברו־דער זיך דערוואוסט, אַז מען האט אויף די אייזענבאַהן־רעלסען געפונען אַ יונגנמאַן, אין וועל־כען ער האט שפּעטער דערקענט זיין אומגליקלי־כען ברודער. ער איז געווען אין אַ בעוואוסטלאָ־זען צושטאַנד און זיינע איינציגע ווערטער זענען געווען: „זיי האָבען מיך געפּטר'ט". אין צוויי טאָג אַרום איז ער געשטאָרבען. מען מיינט, אַז יאַקאָב־סאָנען האבען אַרויסגעוואָרפען פון צוג די „נאַציס", וואָס זענען געפאָהרען מיט דעם זעלבען צוג. בעת ער איז געשטאַנען נעבען טהיר פון וואַגאָן.

די „ישועה", וואס קומט פון נאצי=לאנד

וועט נאטירליך גארנישט ענדערן די בעציהונג פון די יודען

די בלעטער האבען געבראַכט אַ ידיעה, אַז די דייטשע רעגירונג לאַדט איין צוריק קיין דייטש־לאַנד איבעריגע יודישע פליטים. מאַנכע צייטונגען האבען אפילו געשריבען, אַז די היטלעריסטישע רעגירונג בעט זיך די יודען זאלען צוריקקומען און איבערנעהמען זייערע פערלאזענע פאסטענס. די דייטשע אמבאסאדע אין לאנדאן, צו וועלכער מען האט זיך געווענדעט וועגען אויפקלערונגען האט מיטגעטיילט, אַז ניט באר די ידיעה איז ריכטיג, פערקעהרט, זי איז אויף אזוי פיל נישט פיצקטליך, וואס קיין יוד איז פון דייטשלאַנד בכלל נישט ארויסגעטריבען געוואָרען.

דער אויספיהר פון די אַלע ידיעות איז באַ־טיידליך, אַז דער באַיקאָט, וועלכען די יודען האָ־בען און אַלע לענדער אונטערגענומען געגען דייטש־לאַנד, געגען דייטשען עקספּאָרט, האָט נישט קיין גרונד און דאַרף אָפּגעשטעלט ווערען.

עס איז אָבער גענוג גאַנץ איינפאַך איבער־צוליינען די ידיעה, כדי צו זעהן, אַז וועגען קיין שום ענדערונג אין דער פּאָליטיק פון דריטען רייך לגבי די יודען, איז נישטאָ קיין רייד, אַז דאָס איז דערזעלבער מין פּאָליטיק, וועלכע רעדט זיך איין, אַז עס איז גענוג בלויז צו מאַכען אַן אָנשטעל א רמז וועגן פערלייכטערונג — און די בעציהונג פון די יודען זאָל זיך ענדערן.

די ידיעה זאָגט גאַנץ קלאָר, אַז איבציג אַ יודען, וועלכע האבען פערנומען אונפּערטרעטבאַ־רע פּאָסטענס אין דייטשען האַנדעל, וועלען איינ־געלאַדען זיך אומצוקעהרען קיין דייטשלאַנד, דער ביי ווערט זיי פערזיכערט, אַז זיי וועלען נישט אָנ־טרעפען אויף קיין שום געזעלשאַפטליכע אָדער אַנ־דערע שוועריגקייטען. נישט וויבציגען פאַר ד ר ײ־ס י ג (!) פערטריבענע יודען קאָנען שוין צו יק־קומען קיין בערלין און די זעלבע פּראַקטיק וועט אָנגעווענדט ווערען אויך אין אַנדערע געגענדען פון לאַנד.

עס הייסט אלזא, אַז פון די צעהנדליגער טוי־זענטער יודען, פון די יודען מכל המינים, וואָס האבען זיך ממש געמוזט אַרויסראַטעווען פון היט־לער־לאַנד מיט'ן לעבען און מיט די רעשטלעך פון פערמעגען, אַז פון די יודען, וואס זענען איצט פערשפּרייט איבער אַלע לענדער, וואס שפּאַרען אַן אין פראַנקרייך, בעלגיען, אין האָלאַנד, אין שפּאַניען, וואָס דער בייזער ווינט פון די גזירות האט פערטראָגען קיין אַזיען און אמעריקא, — פון זיי אַלע מעגען זיך אומקעהרען ג אַ נ צ ע דרייסיג "פערזאָן, וועלכע האָבען פערנומען אונ־פערטרעטבאַרע "פּאָסטענס אין האַנדעל, אַז זיי קאָ־נען צוריקקעהרען קיין דייטשלאַנד. זיי קאָנען צו־ריק איבערנעהמען די אַ"בייט און די שטעלונגען, וועלכע זיי האבען פריהער פערנומען, ווייל מיט וועמען זיי צו פערבייטען איז נישטאָ.

דאָס איז אַ שפּאַס, אַ בלוטיגער, גרויזאַמער שפּאַס איבער די טויזענטער און צעהנדליגער טוי־זענטער פערטריבענע, פעריאָגטע, פערפייניגטע און איבער די, וועלכע זענען געבליבען אין דייטשלאַנד אין שטומער שרעק, אין האָפנונגסלאָזער שטיל־קייט און בעהאַלטענקייט, נישט האָבענדיג קיין שום אויסזיכטען אויף מאָרגען.

צווישען די פערטריבענע און פעריאָגטע זע־נען געווען אַזעלכע, וועלכע דער רעזשים האָט באַלד געמוזט אנערקענען אַז ער שפּעטער איינזעהען, אַז דאָס זענען מענשען נישט צו פערטרעטען, אַז דער פערלוסט פון די דאָזיגע מענשען איז פאַר דער נאַציסטישער מלוכה פערבונדען מיט גרויסע פערלוסטען, נישט וועגען מענשען פון גייסט האט מען אין דייטשלאַנד זיך אַרומגעזעהען; אָהן זיי קאָן מען זיך נאַטירליך בעגעהן, וועגען אַזעל־כע פאַלט קיינעם נישט איין צו פערריכטען די עוולה, וואָס איז זיי אָפּגעטון געוואָרען. עס גייט אויך נישט וועגען די טויזענטער קליינע העררלי־כע דינער, וועלכע מען האט פערטריבען זוי דאַ הונט פון דריטען רייך. עס גייט וועגען עטליכע פערזאָן, וועלכע האבען פערנומען נישט פער־טרעטבאַרע פּאָסטענס אין דייטשען האַנדעל, די פּאָר יודען, וועלכע מען וויל איינלאַדען צוריק קיין דייטש לאַנד, האָט מען, הייסט עס, נישט געקאָנט באַין אופן פערטרעטען אויף, געבויט, וואָס גייט אונ־טער, וואָס איז איינגעקלעמט ווי אין אַ פּאַסטקע און ווערט דערשטיקט. אָט מכוח די עטליכע צעהנ־דליג מענשען, מעג עס זיין יודען, האט זיך דער רעזשים פון ווילדקייט און אכזריות אַרומגעזעהען, האט איינגעפונען, אַז זיי זענען אונבעדינגט נוצ־ליך און בויטיג און רופט זיי צוריקצוקומען.

עס איז אַ קלאָרע זאַך, אַז די טובה, וואָס טרעפט די יודען פון דייטשלאַנד, האָט נישט דעם מינדעסטען ווערט, און זי קאָן נישט און טאָר נישט ביי קיין שום יודען אויפרוהרען אפילו דעם גע־דאַנק וועגען ענדערען זיין בעציהונג צום דריטען רייך. עס וועלען זיך אפשר געפינען אזעלכע, וואָס וועלען פרובען אויסנוצען די מנובל'דיגע ישועה, כדי אויסטייטשען פאַר זיך אַ בערעכטיגונג אויף פאַרטצוזעצען זייער אומווירדיגע האַנדלונג לגבי דעם היטלעריסטישען דייטשלאַנד. אָבער די איינלאַדונג פון עטליכע געצייילטע אונבעדינגט נויטיגע ספּע־ציאַליסטען — יודען וועט אין דער יודישער געזעל־שאַפט אַרייברענגען אָהן דעם מינדעסטען אָפּקלאַנג. פערקעהרט, די איינלאַדונג וועט באַכאַמאַל אונטער־שטרייכען און בעלויכטען די גאַנצע נבלה, וואָס איז אָפּגעטון די יודען דורכ'ן איצטיגען רעזשים און וועלכע די נאַצים מייבען, אַז מיט איין וואונק, מיט איין פעדער־שטריך זענען זיי מכוח אויסצומעקען און פערטרייבען.

די יודישע בעציהונג צום היטלעריסטישען דייטשלאַנד בלייבט נישט געענדערט אויף קיין האָר, דער חוב, וועלכער איז אויפגעצוואונגען געוואָרען אין קאַמף געגען ראַסיזם, דאַרף מיט גרעסערער איפער אויך ווייטער אָפּגעהיט ווערען.

„דוואגראשע" האט מורא פארן יודישן חייל

זי מיינט דערביי קודם כל די יודישע טובה

וואָס איז דאָס פאַר אַ יודישע זעלנער, פאַר אַ יודישער מיליטאַריזם ? מיט וועמען גייען עס די יודען מלחמה האַלטען ? וואס ווילען זיי עס איינגעהמען ?

די דאָזיגע קלאָץ־קשיא שטעלט דער אָרגאַן פון דמאָווסקי'ן, די „גאַזעטאַ וואַרשאַווסקאַ". ווייזט אויס, אַז דער יודישער מיליטאַריזם לאָזט ווירקליך נישט שלאָפען דעם ענדעקישען אָרגאַן, ווייל ער שטעלט די קשיא אויפ'ן פראָנט פון אַלע געשע־הענישען אין לאַנד און אין דער וועלט, אין סאמע אָנהויב פון בלאַט, די צייטונג שרייבט:

אומזיסט פרובען מיר ענטפערען אויף דער פראַגע: וואָסער נוצען קאָן פוילען האָבען פון דאָזיגען פונאַנדערוואוקס פון די יודישע מיליטע־רישע אָרגאַניזאַציעס (ברית החייל), וואָס וועט געווינען דער פוילישער מלוכה־אינטערעס פון דער דאָזיגער בעוואָפנונג און מיליטערישער אָרגאַניזאַ־ציע פון די יודען ? וואָסער לאָגיק האָט געבראַכט די פוילישע רעגירונג, וועלכע מוז דאָך נאָר אָנער־קענען דעם אינטערעס פון דער פוילישער מלוכה — כדי זי זאָל אָנערקענען די עקזיסטענץ פון ברית טרומפעלדאָר, אָדער ברית החייל פאַר אַנ'ערשיי־נונג, וואָס זאָל זיין פון מלוכה־שטאַנדפונקט נאָר־מאַל און נוצליך ?

מיר ווילען שרייבט ווייטער די צייטונג, גוט פערשטאַנען ווערען. פאַדערענדיג פונאַנדער־צולאָזען דעם ברית החייל, אָדער ברית טרומפעל־דאָר טוען מיר דאָס נישט מיט דער כוונה צו שטערען די יודען זיך צו אָרגאַניזירען אויף נאַציאָנאַלע יסודות און זיך אויסצוטיילען פון די איירָאָפּעאישע געזעלשאַפטען, צווישען וועלכע זיי וואוינען. מיר האָבען אַבסאָלוט נישט בדעה די יודען צו אַסימילירען, מיר ווילען, אַז זיי זאָלען בילדען אַנ'אָפּגעגרענעצטע געזעלשאַפט, וואָס זאָל זיך שטיצען אויף אַ ספּעציעלען סטאַטוט, מיר ווילען זיי זאָלען האָבען בעזונדערע שולען, זיי זאָלען אַליין אָנפיהרען מיט זייערע קהלות או"וו.

אויב מיר פערלאַנגען צו ליקווידירען די יודישע מיליטערישע אָרגאַניזאַציעס, האָבען מיר נאָר אין זין אָפּצוהיטען דעם שלום און די רוהה אין לאַנד, די רוהה, וועלכע, — מיר זענען דערין טיף איבערצייגט — ליגט פונקט אַזוי אין די אינ־טערעסען פון די יודען גופא.

די יודען, ווי עס האָט שוין נישט איינמאָל געטראָפען אין משך פון זייער לאַנגער און טראַ־גישער געשיכטע, לעבען איבער אַ צייט פון דע־גערווירונג, פון גערייצטקייט, וואָס דאָס ווערט אַרויסגערופען דורכ'ן אַנטיסעמיטיזם, וועלכער שטאַרקט זיך אין דער גאַנצער וועלט. און דער דאָזיגער מצב, אין פערבינדונג מיט דער בעקאַנ־טער יודישער גרויסקייט־מאַניע, און איבערטרי־בענער אָפּשאַצונג פון אייגענעם כח, קאָן לייכט ברענגען צו אונבערעכענטע טאַטען, אפילו וואַהנ־זיניגע. וואָס די פאָלגען דערפון וועלען זיי צום קרענקליכסטען פילען אויף דער אייגענער הויט.

דאָס טאָלערירען דעם פונאַנדערוואוקס פון די יודישע מיליטערישע אָרגאַניזאַציעס זעהט נישט אויס צו זיין קיין גינסטיגע און דורכגע־טראַכטע פּאָליטיק פאַר פוילען. מען דאַרף אלזאָ וואָס שנעלער אָראָפּגיין פון דאָזיגען פאַלשען וועג.

ענטדעקט איז אנטווערפען א געהיימע היטלער=ליגע

פאר שפיאנאזש און אנטיסעמיטישער פראפאגאנדע

אַנטווערפּען, 3 (ספּ. טעל.)

דאָ איז היינט ענטדעקט געוואָרען אַ געהיימע אַנטי־יודישע אָרגאַניזאַציע, וועלכע רופט זיך „אַנטי־יודישע ליגע".

עס איז פעסטגעשטעלט, אַז די אָרגאַניזאַציע ווערט אויסגעהאַלטען און אָנגעפיהרט פון בערלין, די דאָזיגע „ליגע" אונטערשטיצט 3 אַנטיסעמיטישע וואָכענבלעטער, וועלכע ערשיינען אין בעלגיען.

עס איז אויך ענטדעקט געוואָרען, אַז עס האָבען דאָ געאַרבייט העכער 60 היטלער־אַגענטען. די אָרגאַניזאַציע האָט אויסגעגעבען 600 טויזענד פראַנק אויף באַשפּיאָנירען דייטשע היימלאָזע אין בעלגיען.

חוץ דעם שטיצט די „ליגע" אַלע אָרגאַניזאַ־ציעס, וועלכע שטרעבען צו אַ בירגער־קריג אין בעלגיען.

די גאַנצע בעלגישע פּרעסע איז פול מיט פּרטים און קאָמענטאַרען וועגען דעם ענטדעקטען געהיימען נאַצי־נעסט און פאָדערט פון דער רע־גירונג שטרענגע סאַנקציעס.

געשטארבען דער פיהרער פון דייטשער סאציאל=דעמאקראטיע און פועלי=ציון אסקאר קאהן

ז ש ע נ ע ו ו ע (ט"א) אין 66־טען לעבענס־יאָהר איז דאָ געשטאָרבען דער בעקאַנטער פיהרער פון דער דייטשער סאָציאַל־דעמאָקראַטיע אָסקאַר קאָהן. דער פערשטאָרבענער איז מעהרערע יאָהר געווען מיטגליד פון דייטשען רייכסטאַג. נאָך דער רעוואָ־לוציע פון 1918 איז ער אַ קורצע צייט געווען רייכס־וויצע־מיניסטער פון יוסטיץ. אָסקאַר קאָהן'ען זענען ביי פערשידענע געלעגענהייטען אָנגעטרויט געוואָרען ספּעציעלע פּאַרלאַמענטאַרישע שליחות'ן.

נאָך דער מלחמה האט דער פערשטאָרבענער גענומען אַ סך וואַקסענדען אנטייל אין יודישען געזעלשאַפטליכען לעבען. אָסקאַר קאָהן איז צוגע־שטאַנען צו דער פועלי־ציון בעוועגונג, און איז אַלס פאָרשטעהער פון דער דאָזיגער פּאַרטיי אין 1926 געוועהלט געוואָרען אין ראַט פון דער יודי־שער קהלה אין בערלין. אין אויגוסט 1929 האָט אָסקאַר קאָהן זיך בעטייליגט אין דער גרינדונגס־פערזאַמלונג פון דער יודישער אַגענץ און איז גע־ווען מיטגליד פון אַגענץ־ראַט.

נאָך דער היטלער איבערקעהרעניש, האָט אָס־קאַר קאָהן פערלאָזען דייטשלאַנד און זיך בעזעצט אין דער שווייץ.

די ביינער פון אָסקאַר קאָהן זאָלען איבערגע־פיהרט ווערען קיין א"י.

בעפרייט פון תפיסה פראפ. לאזארסאן

דעם פיהרער פון די ציוניסטען־סאציאליסטען אין לעטלאנד

ריגע (ט"א) דער פיהרער פון די ציוניסט־סאָציאַליסטען אין לעטלאַנד, פראָפ. לאַזאַרסאָן, איז בעפרייט געוואָרען פון תפיסה. פראָפ. לאַזאַרסאָן איז אַרעסטירט געוואָרען אין [illegible] ... דער איינפיהרונג פון [illegible] לאַנד.

ירושה פון דער צארישער אכראנע

דער אפגעלייגטער פראצעס וועגען די „פראטאקאלען פון די זקני ציון"

דער בערנער־פּראָצעס וועגען די „פּראָטאָקאָ־לען פון די זקני־ציון" איז צייטווייליג איבערגעריסען געוואָרען, מ'וועט איהם באַנייען ערשט אין אַ פאָר טעג אַרום, אָדער שפּעטסטענס אין אַ חודש. די לעצטע פאָר טעג אָבער האָט זיך די גאַנצע יודישע און אפשר אויך נישט־יודישע וועלט צוגע־הערט מיט אַ געוואַלדיגער שפּאַנונג צו די בערנער געריכטס־פערהאַנדלונגען.

און קלאָר, מיר זענען לעצטענס אַזוי דער־דריקט פון די שווערע, אומאויפהערליכע קלעפּ, וועלכע מיר קריגען כמעט אין יעדען לאַנד, אַז ס'גלויבט זיך אונז קוים, אַז עמיץ פון די אומות העולם זאָל זיך אויפשטעלען און זאָגען אַ גוט וואָרט וועגען אונז. דערפאַר אפשר האָבען מיר געלייענט מיט אַ לייכטערן געמיט די דערקלערונגען פון אַ וולאַדימיר בורצעוו צי פּאַוועל מיליוקאָוו, וועלכע האָבען מיט אַזוי פיל מוט און ווירדע צונישט געמאַכט די שוואַכע „וויסענשאַפטליכע יסודות" פון די „זקני־ציון"־פּראָטאָקאָלען. און בינו לבינו איז פאַר דער גאַנצער קולטורעלער וועלט קלאָר געוואָרען, אַז די „פּראָטאָקאָלען" זענען אַנ־„עלאַבאָראַט" פון דער צאַרישער אָכראַנע, בעאַר־בייט, אַרויסגעגעבען און פערשפּרייט אין די צענד־ליגער טויזענטער עקזעמפּלאַרען, בכדי אויפצוהע־צען די פינסטערע מאַסען געגען די יודען און מאַכען זיי פאַר'ן שעיר־לעזאזל פאַר די אַלע דורכפאַלען און חטאים פון דער בלוטיגער צאַריסטישער רע־גירונג.

און אין אַ פּערספּעקטיווע פון יאָהרען קענען מיר איצט זאָגען, אַז די צאַרישע אָכראַנניקעס האָבען זיך אין זייער חשבון נישט גענאַרט. די בלוט־דורשטיגע חיה איז צעריסען געוואָרען און יודיש בלוט האָט זיך אין צאַרישען רוסלאַנד גע־גאָסען ווי וואַסער. אמת, דער דאָזיגער מיטעל האָט בלויז אויף אַ קורצע צייט אָפּגעווענדעט די אויפמערקזאַמקייט פון די מאַסען פון די אמת'ע שולדיגע, אָבער אָט די דאָזיגע חיי־שעה איז פאַר די קורצזיכטיגע צאַרישע הענקער געווען גענוג.

און אָט די נאַרישע בבא־מעשיות און גע־מיינע ליגענס, וואָס דער מטורפדיגער פּלאַגיאַטאָר נילוס האָט פאַבריצירט, זענען געוואָרען אַ גאַנגבאַ־רער אַרטיקעל פאַר אַלע אַנטיסעמיטען און כולי־גאַנעס אין גאָר דער וועלט. אָט האָט זיך אונזערע היימישע ענדעציע נישט איינמאָל געשטיצט זיך אין איהר העצע געגען יודען אויף דעם דאָזיגען געמיינעם חיבור, אָט האָט די היטלעריסטישע חברה מיט דער בעקאַנטער דייטשער „גרינדליכ־קייט" געשטיצט איהר ראַסען־בלאַף אויף די ליגנע־רישע „פּראָטאָקאָלען". און אפילו אין דער ליבע־ראַלער שווייץ האָבען זיך אָנגעהויבען צו פערשפּריי־טען די דאָזיגע פּאַשקווילען.

דער אַנטיסעמיטישער גיפט איז לעצטענס אַריינגעדרונגען אפילו אין אַזעלכע לענדער און מקומות, וואו ס'האָט זיך געקאָנט אויסדאַכטען, אַז דער קולטור־ניוואָ פון די מאַסען איז שוין אַזאַ, אַז די אַלע פאַנטאַסטישע סברות און ריידערייען וועגען די „זשידעס" און „פערפלוכטע יודען" ווע־לען נישט האָבען קיין שום אָפּזאָג. מיר האָבען אָבער געהאַט אַ טעות אין אונזערע אָפּשאַצונגען. די גרויסע וועלט איז נאָך אַבסאָלוט נישט אָריענ־טירט אין אונזערע פּראָבלעמען און אַספּיראַצ־יעס, און מ'קען איהר גאַנץ לייכט, דורך פּסעוודאָ־וויסענשאַפטליכע פאַלסיפיקאַטען אָפּנאַרען. דער פאַר אפשר זענען געבראַכט אָט די יעניגע, וועלכע מיינען, אַז עס האָט געלוינט צו פאַר'ן מיה, צייט און ענערגיע אויף צו אָרגאַניזירען די בעשולדי־גונג, וועלכע דאַרף וויסענשאַפטליך און פאַקטיש דערווייזען די פאַלשונג און געמיינע ליגענס פון די „זקני־ציון־פּראָטאָקאָלען.

אויפ'ן בערנער געריכטס־טיש ליגט איצט די געשיכטע און נשמה פון יודישען פאָלק. לאָמיר גלויבען, אַז אין בערן וועט זיך אָפּשטעלען דער וואַהנזיניגער שקר וועגען יודען און אַז די אָפּי־ציעלע דעמאַסקירונג פון די „פּראָטאָקאָלען" וועט האַמעווען די גיפטיגע אַנטיסעמיטישע העצע, מיט וועלכער ס'ווערען פערסמט מיליאָנען.

נ. ס.

לעגענדעס און מנהגים פון אלזשירער יודען

דער צדיק אל־קווא רייט אריין אויף אַ לייב אין שטאָט. — נאָך האַלבער נאַכט אויפ׳ן בית־עולם

פון י. האַמסקי

האָט איהר ליב לעגענדעס? — אונזער לעבען איז אזוי האַרט, אז יעדע ערטינג־גאַנג פון די קינדער־יאהרען האָט מעהר קיין אָרט נישט אין אונזערע גרויע טעג. די פרימיטיווע יודען פון דער מדבר פון מזאַב, פון גאַרדאַיאַ, פון אַבטיגעאַ, פון ביסקרא, פון על קאַנטאַראַ, זיי זענען פרום און צוריקגעשטאַנען און גלויבען אין לעגענדעס, און אין דער פערצווייפעלטער שטילקייט פון די מדבר וועגען האָבען זיי אויף יעדען אומגליק אַ הייליגען אָדער אַ קבר און ניסים און לעגענדעס. דאָס גאַנצע לעבען זייערס איז דורכגעפלאָכטען מיט די רעליגיעזע לעגענדעס און אַבערגלויבענס פון אַלטע, גאָר אַלטע צייטען ווען די יודען זענען געקומען קיין אַלזשיר און שפּעטער מיטגעמאַכט טיילוויז דעם יש־ראַבישען דור הזהב און טיילוויז דורות לאַנג געבליבען צוריקגעשטאַנען און ערשט דער גירוש פון שפּאַניען האָט זיי בערייכערט מיט יודישע אינטעלעקטועלע כחות, אויפגעלעבט זיי, הייליגע צדיקים געבראַכט און געשאַפען אַ קולט. זענען טאַקע אַלע לעגענדעס זייערע פערבונדען מייסטענס מיט די פרומע און געלערנטע יודען פון שפּאַניען און אויך מיט שנאה צו ספרד.

• • • •

אָבער ווי אַזוי איבערגעבען דעם פרומען און הייסען טאָן פּנים האַלב ווילדען מזאַבער יוד, וועלכער האָט נאָהענט צוגערוקט זיך צו מיר און מיט אַזעלכע פרום צושפּרייטע הענד געפּליסטערט אין דער פינסטערער נאַכט אַריין:

— גרויס איז געווען אפרים אל קווה..

— פון וואַנען איז ער געקומען?

— פון שפּאַניען.

דעם יודס אַראַביש העמד איז צוקראַשטשעט. דאָס שמאַלע שוואַרצע בערדעל פּעריסען ווי ביי די קריגערישע אַראַבער פון אַרום, איין אויג פעהלט איהם. אַן אַראַביש מעסער האָט עס געמאַכט אויסריבען. די נאַכט איז שטיל ווי קהל און הויכע פּאַלמעס הייגען זיך איבער אונז. אַנדערע יודען זיצען אַרום אויף דעם זאַמד אין מען הערט, מען הערט אין דער שטילער נאַכט פון דער וויסטע, בליצט דאָס איינציגע אויג פון דעם מזאַבער.

— פון שפּאַניען איז ער געקומען אל־קווה (ער רעדט אויס: — אל קאַאַוואַ) נאָך דעם גרוש, געגאַנגען צופוס פון מאַראָק, ביז דער שטאָט טלעמסען אין אַלזשיר אָבער פריטאָג איז געוואָרען און אל־קווה (על־קאַאַדאַ) האָט נישט געוואָלט מעהר גיהען מיט דעם קאַראַוואַן און אויף שבת האָט ער נאָך געוואָלט זיין ביי די יודען פון טלעמסען, איז ער אַליין געבליבען אין דער וויסטע און אויפגעהויבען ביידע הענד צו גאָט: —

— פיהר מיך דו! — האָט ער פלוצלונג דערהערט אַ מוראדיגען געשריי פון אַ לייב, אָבער ער האָט זיך נישט דערשראָקען... ער האָט זיך אומגעקוקט.. דער לייב איז צו שטיל, ווי אַ קינד, האָט אָנגעקוקט איהם און געזאָגט מיט אַ מענשליכען קול: — זעץ זיך אויף רבי און פיהר מיך צו טלעמסען... איז דער רבי אויפגעזעסען און געפרעגט זיך: טאָ ווי אַזוי וועל איך דיך פיהרען, אַז קיין לייצעס האָב איך נישט?... אָבער אין זאַמד האָט זיך דערהערט אַ סיקען און אַ שלאַנג האָט זיך צוגעשאַרט און אויך מיט אַ מענשליכען קול זיך אָבגערופען: — הויב מיך אויף רבי... פון גאָט בין איך געשיקט אָבקויפען מיין זינד פון אַנדערע דורות צום שלעכטען... נעם מיך רבי. האָט דער רבי אל־קווה אָנגעכאַפּט דעם שלאַנג אין׳ם לייבס מויל און געזאָגט: — לויף לייב איצט וועל איך דיך שוין פיהרען.

דער מזאַבער יוד איז שטיל געוואָרען. אַלע אַרום אין זאַמד האָבען געקוקט מיט אָנגעצונדענע אויגען פול בייגעריקייט פול שרעק — פונקט ווי מיר אַמאָל אין די חדר יאָהרען און דאָס איינציגע אויג פּנים מזאַבער האָט געפינקעלט מיט אַזאַ פרומען פייער:

— אַזאַ צדיק האָבען מיר געהאַט.. דער כח פון אַ לייב און די קלוגהייט פון אַ שלאַנג...

די נאַכט האָט געוואָרפען אַזאַ געהיימנישפולען שלייער אויף אונז אַלע. פון די פינסטערע זאַמדען האָט געטראָגען זיך אַ יללה פון שאַקאַלען, אַ וואָרען און וויינען...

... אין אל קווה אַזוי אַריינגעריטען אין טלעמסען נאָך פאַר ליכט צינדען. אויף אַ לייב און מיט אַ שלאַנג אַנ׳ם לייבס מויל, אַלס לייצעס... זענען יודען און אַראַבער געפאַלען פאַר שרעק מיטן פּנים צו דער ערד:

— ווער ביסטו? — ווער ביסטו?

אַ יוד פון שפּאַניען בין איך און אַ רב, און ביי אייך אין טלעמסען בלייב איך.

האָבען די יודען און אַראַבער געציטערט פון שרעק:

— אָבער מיר האָבען מורא פאַר דעם לייב און פאַר דעם שלאַנג.

... האָט דער לייב געשטעלט זיך אויף די קניה, דער שלאַנג האָט שנעל אויסגעגליטשט זיך אין דער וויסטע. דער רבי איז אַראָב פון׳ם לייב, האָט דער לייב געבעטען: — לאָז מיך צוריק אין דער וויסטע! — האָט דער רבי געענטפערט: — לויף! און ער איז צו צו די יודען און אַראַבער און אויסגערופען: — שטעהט אויף — זענען יודען און אַראַבער צוגעפאַלען צום זוים פון זיינע בגדים, געקושט זיי, געקניהט פאַר איהם: — בלייב ביי אונז געטליכער מענש! — איז אל קווה געבליבען אין טלעמסען און האָט שפּעטער געראַטעוועט דאָס לאַנד...

— ווי אַזוי?

דער מזאַבער יוד בליצט ווייטער מיט זיין איינציג אויג, זיין גאַנדוראַ איז אויפגעשפּילערט, אַ שוואַרץ פערברענט לייב און אַ גרויסער אַרבע־כנפות קוקט אַרויס פון דער גאַנדוראַ.

— יאָ, ער האָט געראַטעוועט דאָס לאַנד, ווייל די שפּאַניער זענען שפּעטער געקומען אויף שיפען באַפאַלען אַלזשיר. האָט דער הייליגער רבי אויסגעקריצט אויף אַ שטיקעל האָלץ אַ שם און צוגערופען אַ בעגער: —

— בעה, וואַרף עס אַריין אין ים...

דער בעגער איז אָבער געווען שיכור און ער איז אַוועק איבער דער שטאָט האָבען פלוצלונג אַלע דערזעהען מיט שרעק, ווי דער ים געהט אַרויס פון זיינע ברעגעס און אַלץ געהט נאָך דעם בעגער און פערפליצט אַלעס און טראָגט די שיפען אַלץ ווייטער אין לאַנד. זענען אַלע פערצווייפעלטע געקומען צום הייליגען:

— ראַטעוועט! — ראַטעוועט!

איז דער רבי אַרויסגעלאָפען צום שיכורן בעגער: — גיב אָב דאָס האָלץ! דער בעגער האָט אָבגעגעבען. דער רבי האָט עס אַ וואַרף געטאָן אין ים און באַלד האָט דער ים געגעבען אַ מוראדיגען פליה צוריק און האָט פערטרונקען אַלע שפּאַנישע שיפען און דאָס לאַנד איז געראַטעוועט געוואָרען...

דאָס איז בלויז איינע פון די אונצעהליגע לעגענדעס, וועלכע איך האָב זיך אָנגעהערט אויף אַלע וועגען פון דעם לאַנד. דערצעהלט זענען זיי געוואָרען מיט גלויבען, מיט אַ פיל זיכערקייט און מערקווירדיג כמעט אַלע דערצעהלען זיך אַרום בקמה איבער די שפּאַניער. אין אַלזשיר איז אפילו דאָ אַ שוהל, וואו דער עמוד זאָל שטאַמען פונ׳ם האָלץ פון די שפּאַנישע שיפען פון שאַרל־קעגט, וועלכע די יודישע תפילות האָבען געמאַכט דערטרונקען. אָבער בכלל איז דאָ אַ לאַנד פון ניסים און הייליגע און דער עיקר איז גרויס דאָ דער קולט פאַר קברים פון יודישע הייליגע צו וועלכע עס קומען אויך אַראַבער בעטען אין אַ צרה, אַראַבער היטען אַז דעם קבר פון אפרים אל־קווה נישט ווייניגער ווי יודען, אין טוגים קומען צום קוואַל פון ברוך צדיק נישט בלויז יודען נאָר אויך אַראַבער און גאַנצע לעגענדעס זענען דאָ אַרום דעם אָרט. קינדער אָן פרויען קומען טרינקען דאָס וואַסער פון דעם קוואַל און אַ פּיסעל ערד שיט מען נאָך אַריין אין׳ם וואַסער. אָבער זאַממעלטען אָבגעהיט איז די טראַדיציע פון געהען אין דער נאַכט פון ל״ג בעומר אויפ׳ן בית־עולם פון טלעמסען, ל״ג און אַלס געהען אַריין, יודען און פיל נישט יודען, אַראַבער און אפילו קריסטען. קראַנקע טראָגט מען אויף בעטלעך, פּאַראַליזירטע האַלט מען אונטער די הענד, הינקעדיגע, שוואַכע, מיהע, עטוישע, אומגליקליכע, אַלע קומען פאַר ל״ג בעומר אין די הונדערטער און טויזענדער. פריהער געהט מען אין שוהל און מען זאָגט תהילים. נאַכהער, אַז עס ווערט שפּעט און אַוועק זאַמלען זיך אַלע אויף פאַר די טויערען פונ׳ם בית עולם. יעדער האַלט אָנגעצונדענע ליכט אין די הענד. ליכט פאַר זיך, פאַר די קרובים, פאַר די ווייטע פריינד. מוזיק שפּילט פאַר׳ן בית־עולם, אַרום איז פינסטערע נאַכט און טויזענדער יודען האַלטען טויזענדער ליכט וואָס פלעמען אין דער פינסטערניש. פונקט 12 עפענט מען דעם טויער פון בית־עולם און עס ווערט שטיל אַרום, קיין וואָרט טאָר מען נישט רעדען. דער רב געהט פאָראויס, נאָך איהם גיהט די ריזיגע פּראָצעסיע פון די קראַנקע און מיהע און אומגליקליכע צופוס אויף קוליעס, אויף וועגעלעך, אויף טראַגעס, אַלע געהען צווישען די קברים בייגאַנד מיט אָנגעצונדענע ליכט אין די הענד. שטיל, טויט שטיל איז צווישען די קברים, בלויז טריט הערט מען. אַפילו קרעכצען טאָר מען נישט, אַפילו ביי די גרעסטע יסורים. מען געהט צווישען די מצבות, אין דער נאַכט מיט טויזענדער ליכט אין אַלע פינגער, ביז מען קומט צו צום קבר פּנים צדיק פון טלעמסען, דער רב הויבט אָן:

— אל מלא רחמים..

שטיל צווישען די קברים, טויזענדער פלאַמען פון ליכט, טויזענדער שטילע אומגליקליכע און קראַנקע:

— ... שוכן במרומים..

דער רב זאָגט קדיש. שטעלט אַוועק אויפ׳ן קבר זיין ליכט, און די אַלע אַרום הויבען אָן שטיל צו געהען צום קבר, ווער אויף די פיס ווער עס שאַרט זיך קוים צו אויף די ערד, און וועמען מען טראָגט צו יעדער שטעלט אַוועק זיין אָנגעצונדען ליכט. יעדער טראַכט שטיל זיין געבעט: — הייל מיך אויס, צדיק הייליגער! — און ער געהט אַוועק, בלייבען אויפ׳ן קבר הונדערטער, טויזענדער פלאַמען, און אַלע געהען נאָך דעם רב, געהען אַרויס שוין אין דער פינסטערער פּנים בית עולם און וואַרפען נאָך אַ לעצטען בליק פון טרערען: — הייל מיך, צדיק... הייל מיך.. און אַז אַלע זענען שוין אַרויס פונ׳ם בית־עולם, וואָס בלייבט איינגאַנצען אין דער פינסטערניש און לויכט בלויז מיט די טויזענדער אָנגעצונדענע ליכט אויפ׳ן צדיקס קבר, שליסט מען צו די טויערען. די הערצער זענען פול מיט געבעט מיט תפילה, מיט טרערען. אָבער וויינען טאָר מען נישט. מוזיק וואַרט ביי דעם טויער און ווי דער לעצטער יוד געהט אַרויס גיט מען אַ שלאָג און אַלע פויקען און אַלע טראָמייטערס נעמען שאַלען און אַ ריזיג, אַ מעכטיג געזאַנג הויבט זיך אויף אין דער פינסטערער נאַכט אַריין: — „רבי שמעון בן יוחאי! — „רבי שמעון בן״... פרעהליך מוז מען זיין, זינגען די קראַנקע, טאַנצען די פּאַראַליזירטע אויף וויפיל זיי קענען נאָר בעוועגען זייערע געליימטע אבריס, קוליעס הויבט מען אין דער לופטען: — רבי שמעון בן יוחאי! — ווילד און מעכטיג הויבט זיך דאָס געזאַנג, פרייד און טרערען, האָפנונג און געבעט. דריי טעג דויערט די שמחה, די גאַנצע שטאָט שפּילט און טאַנצט און סעודות פּראַוועט מען. די פרויען שרייען דעם אַראַבישען: „אַ־אַ־אַ״, מוזיק הערט נישט אויף צו נעצען. די הילף מוז קומען. די הילף דורך תפילה, דורך געהען אין האַלבער נאַכט אויפ׳ן צדיק׳ס קבר שטעלען אַ ליכט צו זיין יאָהרצייט, די הילף דורך פרייד און געזאַנג! — טויזענדער יודען און אַ סך נישט יודען קומען פון טוניס, מאַראָק, אַלזשיר אַהער, טויזענדער אומגליקליכע קומען דאָ יעדעס יאָהר, און ווערען זיי ווירקליך געזונד. בלייבט עס שוין אַ גדר צו קומען אַהער. דאָס גאַנצע לעבען, און זיי קומען פּראַוועט דעם אויסטערלישען יאָהרצייט פון האַלבער נאַכט אויפ׳ן בית־עולם! —

נישט אַלץ וואָס גלאַנצט איז גאָלד

(הומאָרעסקע פון סאָוויעטישען לעבען) ● פון מ. זאָשטשענקאָ

די קוואַליטעט פון דער פּראָדוקציע פערבעסערט זיך בעדייטענד.

פון דאָ און דאָרט דערטראָגט זיך פרעהליכע אָבקלאַנגען פון די קויפער, אַז זיי קענען שוין קויפען מעהר וועניגער דאָס, וואָס זיי ווילען זיך איינהאַנדלען — עפּעס אַ טעפּעל פון אַ העכערער קוואַליטעט, אָדער אַ טיי־גלאָז, וואָס צושניידט נישט דאָס מויל ביים טרינקען.

עס ווילט זיך גלויבען, אַז פון היינט אָן און ווייטער וועט שוין אָט די בעסערע קוואַליטעט פייערען איהר זיג פון אַלע צווייגען פון אונזער ווירטשאַפט.

דאָך לאָמיר נישט פערפּעקען מיט שעהנער פאַרב די ווירקליכקייט און זאָגען, אַז פון צייט צו צייט טרעפען זיך נאָך גרויסע שטערונגען אין יעם געביט.

דאָ, זייט מיר מוחל, לאָזט מען אַרויס פון פאַבריק אַ פּיאַנאָ, וואָס שפּילט נישט אַזוי פּויגעלדיג, עס וואַלט זיך געוואָלט די פּראָפעסאָרען פון דעם קאָנסערוואַטאָריום; אין די מוזיקער, מענשען מיט אַן אידעאַלען געהער, וואָס פאָדערען פון אַ פּראָסטען מוזיקאַלישען אינסטרומענט אויסטערלישע מעלות, פערלאַנגען אַז אַלע קלאַווישען זאָלען שפּילען גלייך ווי דאָס וואָלט געווען אַן אינסטרומענט פון דער צוקונפט.

דאָ, פערשטעהט איהר מיך, לאָזט מען אַרויס פון דער באַהעל מאַנטלען, אין וועלכע מען קען זיך זאַגאַר אַראָבלאָזען צום גרונד פון ים, נאָר אַנטוען זיי צו אַ שפּאַציר, קען מען נישט און די פּאָלעס זענען אַזוי שווער, אַז זיי לאָזען אַ מענש נישט שטעלען קיין טריט.

אַן אַנדערש מאָל בויט מען אויס אַ הויז, וואָס איז אַ געמיש פון אַ וואָלקען קראַצער און אַ פּויערישער כאַטע און אין וועלכען עס איז נישט אַזוי איבעריג גוט די מענשען דאָרט צו וואוינען.

יאָ, דאָס אַלץ טרעפט ביז איצט אין אונזערע טעג, און אויף דעם האָבען קומען פאַר אַלעמאָל פּסיכאָלאָגישע דראַמעס, מיט גוואַלדען, זלזולים, פּערזענליכע בעליידיגונגען און געגענזייטיגע פּערעבערגען און אַלדאָס בייז.

בקיצור, אָט וואָס עס איז אַנומעלטען זיך פאַרלאָפען אין דער שטאָט וואָראָנעזש.

היינטיאָהר איז פאָרגעקומען אין וואָראָנעזש אַ צוזאַמענקונפט פון „שלאָגלער״ (שנעלסטע אַרבייטער).

אַלץ איז געגאַנגען ווי דער שטייגער איז:

מען האָט פאַרגעלייענט בעריכטונגען און דאַנק אויסגעדריקט גען, אַרומגעטראָגט פּאַקעטען, טאַטען. דערנאָך האָט מען פונאַנדערגעטיילט אויסצייכנונגען פאַר די פערדינסטפולע „שלאָגלער״.

צוזאַמען מיט אַנדערע שלאָגלער איז אויך אויסגעצייכנט געוואָרען חבר ג., וואָס אַרבייט אין „גאַרפּאַ״.

וואָס חבר ג. האָט געטאָן אין דעם דאָזיגען „גאַרפּאַ״ און מיט וואָס האָט ער דאָרט בעמליך געקענט בעוויזען זיין „שלאָגלעריי״, די שנעלע אַרבייט, קענען מיר אייך אייגענטליך נישט זאָגען, ווי עס זאָל נישט זיין די מעשה, חבר ג. האָט בעקומען אַ מתנה אַ טיש מיט פיר ווינער שטוהלען.

צי האָט ער געוואָלט די מתנה, צי האָט ער זי, דאַגעגען, נישט געוואָלט, וועלען מיר נישט בעהמען אויף זיך פעסטצושטעלען. מעגליך, אַז ער האָט פּראַקטיש יאָ געוואָלט בעקומען אַט די מתנה; מעגליך, אַז ער האָט זי אַליין אויסגעבעטען, מעגליך, אַז ער האָט געזאָגט:

— נאָך וואָס זאָל מען מיר געבען עפּעס אַנדערש — אַ קוה דאַרף איך אַ בעט? גיט מיר בעסער, חברים, אויב איהר קענט, אַ טיש מיט פיר ווינער שטוהלען.

האָט מען, הייסט עס, גענומען און מען האָט איהם געגעבען אַ פּרעמיע. און מעגליך אויך, אַז ער האָט גאָרנישט געבעטען, און בלויז צוליב זיין אַרימער פאַנטאַזיע האָט מען איהם געשאָנקען דאָס, וואָס איז גראַד געווען אונטער דער האַנד, וואָס איז זעהר נישט אויסגעהאַלטען לויט׳ן הומאַניטאַרען שטאַנדפּונקט פון בעציהונג צום מענש.

כאָטש אויך אין דעם פאַל האָט אונזער „שלאָגלער״ געקענט זיין געוויסערמאַסען צופרידען, אויף אַזוי פיל, אויף וויפיל אָט דאָס מעבעל איז נישט געווען איבעריג אין זיין הויז־ווירטשאַפט.

בקיצור גערעדט, דער חבר ג. איז בעשאַנקען געוואָרען אויף דעם צוזאַמענקונפט מיט וואָראָנעזש מיט אַ טיש און פיר ווינער שטוהלען, און אָט גליקליך און צופרידען, אונטערזינגענדיג זיך „אַלץ העכער און העכער״, איז ער געגאַנגען אַהיים טראַכטענדיג מסתמא אין גרויס שמחה וועגען דער [illegible] די זאַכען ענדליך, אין דאָס מעבעל אַריבערגעפיהרט אין הויז.

נאָך אַ שמחה און אַ גדולה, ווי מען קען זיך משער זיין, מיט דער ווייב און אפשר אויך מיט די קינדער, האָט חבר ג. אַוועקגעשטעלט דעם טיש מיט די שטוהלען אין מיטען שטוב, און צו גלעטען זיין בשמחה, האָט ער גענומען זיך שפּיגלען אין די זאַכען, דאָ פון דער באַהענט, באַלד פון דער ווייטענס.

און פלוצלינג — וואָס איז געשעהען? פאַרדאָן... פלוצלינג האָט ער בעמערקט, אַז דער טיש איז פּאַקטיש אַ נייער, אָבער די שטוהלען, דאַגעגען, אַבסאָלוט אַלטע, געוועזענע שוין אין געברויך, און אַזוי צו זאָגען, שטאַרק גענוצטע, מיט איין וואָרט — קוים וואָס זיי האַלטען זיך.

האָט זיך אונזער שלאָגלער שטאַרק געחידושט און אויפגערעגט וואָס מען האָט איהם אונטערגערוקט עפּעס אַ חורבה אָבשטאַט אַ געוויינליכע בירגערליכען פיינעם מעבעל.

און דערשטיקענדיג אין זיך די בעליידיגונג איז ער אַוועק אין זיין אַמט צו דערגעהען ווען און וואָס און פאַרוואָס מען האָט איהם געגעבען אַזעלכע פּאַסקודנע שטוהלען, און צי שטעקט נישט אין דעם צו אַלדי רוחות, אַ שווינדעל.

און אָט, ווי גרויס איז געווען זיין פערוואונדערונג, ווען ער האָט זיך דערוואוסט, אַז אַלע מתנות, וואָס מען האָט געקויפט פאַר די שנעלסטע אַרבייטער זענען געווען שפּאָגעל נייע, נאָר דער „גאַרפּאַ״ האָט פּראָסט און פּשוט גענומען פאַר זיך די נייע שטוהלען און דעם שלאָגלער אַוועקגעגעבען זיינע אַלטע שטוהלען.

דאָ איז שוין צו בעשרייבען די אויפרעגונג פון אונזער שלאָגלערס ענטוזיאַסטיש האַרץ.

העכסט וואַהרשיינליך האָט ער צו זיינע חברים און אַמט גערעדט מיט אַזעלכע אויסדרוקען:

— אַרבייטסט, נישט צוליגענדיג קיין האַנד, און מען בעהמט זיך צו נייע שטוהלען, איהר פערשטעהט? אַוועקגעזעצט זיך אויף שטוהלען פון אַ שלאָגלער! גענומען זיך ביינעקע געגלאַנצענדע אויס־... ביישע שטוהלען און דעם שלאָגלער אונטערגעקט אַלטע שמאַטעס, חורבות, אויף וועלכע עס זענען שוין אפשר געזעסען פערשידענע קלאַסען, אָן דער טיוועל ווייס וואָסערע געוועזענע זקנות און געגעראַלשעס, יאָ, דאָס איז מיר קוויקווידיג און אין העכסטען גראַד בעליידיגענד...

און אָט מיט די דאָזיגע ווערטער האָט ער אָנגעשריבען אַ שריפטליכע אָנקלאַגע צום פּראַיין.

הייסט עס, אַלטע שטוהלען — געגעבען צום שלאָגלער און זיך גענומען די נייע! חוזק געמאַכט, הייסט עס, אָבגענאַרט, הייסט עס, לצבוה געמאַכט מיט אַ שלאָגלער! אַזוי טוט „גאַרפּא״, ספּוי, ווי מיאוס! ציהט זיי צו צו פעראַנטוואָרטליכקייט, אַ רוח זיי אין דער מאַמעס...

דאָ קומט פאָר אַ גאַנצע סימפּאַניע, און דער געשיכטע מישט זיך אַריין דער פּראַיין. עס ווערען אַרויסגעגעבען אינסטרוקציעס און בעפעהלען. די אָנקלאַגע־ביוראָ ביים מאַזיקט פון די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען פאָרשט אויס די גאַנצע אונאַנגענעהמע געשיכטע.

יאָ, ס׳שטימט, אַזוי איז עס, מ׳האָט געקויפט נייע שטוהלען, די נייע האָט מען זיך צוגענומען און די שלאָגלער האָט מען אַרויסגעגעבען אַלטע בענקלען.

מען האָט ווייטער געפאָרשט.

עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז מען האָט ווירקליך די שלאָגלער נישט אַרויסגעגעבען קיינע שטוהלען, אָבער מען האָט זיי די בענקלעך נישט געגעבען צוליב אַ פּראָסט פּשוטער אורזאַך, ווי מיר האָבען געמיינט — צוליב דער שלעכטער קוואַליטעט פון די דאָזיגע שטוהלען. מען האָט נישט געוואָלט ריזיקירען אַרויסצוגעבען די שלאָגלער שטוהלען פון שלעכטער אויסאַרבייטונג, און אַנשטאָט דעם האָט מען זיי געגעבען אַלטע ווינער שטוהלען, וואָס זענען מעהר איינהאַלטעוודיג.

דאָ, פערשטעהט איהר מיך, האָט די געשיכטע אָנגענומען אַן אַנדער ווענדונג, ווי מיר און די שלאָגלער האָבען געמיינט. מיר מיט זיי האָבען געמיינט, אַז דאָ איז, צו אַלהע רוחות, פאָרגעקומען אַ קליינע קאָמבינאַציע, וואָס טרעפט זיך נישט זעלטען אויף אונזער אַלרוסישען באַהן. אָבער עס האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָ איז נישט דער פאַל.

היינט זיך אַרויס, אַז „גאַרפּא״ האָט נישט נאָר נישט געוואָלט בעזעצען זיך אויף נייע גלענצענדע שטוהלען, נאָר אומגעקעהרט, בעצייטענס מיט שכל אויסגעבייטען די דאָזיגע שטוהלען, טראַכטענדיג, אַז נישט אַלץ, וואָס גלאַנצט איז גאָלד.

דאָ האָט „גאַרפּאַס״ מאָראַלישער פּנים אַ בליץ געטאָן אין זיין גאַנצער פּראַכט.

די מאָראַל האָט זיך, אויב נישט ביי מענשען, אין אַלענפאַלס ביי אַמטען, געענדערט צום גוטען, און אַזוי הייסט עס, איז אַלץ אין אָרדנונג, קיינער האָט קיינעם נישט בעליידיגט, קיינער האָט קיינעם נישט בעשפּיגען, איבערגעבענס, האָט אַלעמען בעליידיגט און בעשפּיגען דער „האָלץ־טרעסט״, וואָס גרייט צו פּאַסקודנע, שלעכטע מעבעל, צוליב וואָס עס האָבען זיך שיער נישט צוקריגט גוטע מענשען און פּראַכטפולע אַמטען.

אַ פלאַמענדיגער גרוס אַלע אַרבייטער פון „גאַרפּאַ״.

גאנצע 40 יאהר האט זי בעהאלטן איהר פנים פון דער וועלט צוליב א צעשטערטע ליבע

שעהנע 19-יעהריג מעדעל בעשליסט פלוצלינג, אז סיינער זאל נישט אנקוקען איהר פנים אזוי לאנג ווי זי וועט לעבען. — 40 יאהר צייט האט זי געטראגען א מאסקע אויפן פנים. ביז זי איז ענדליך בעגאנגען זעלבסטמארד

דער בעריהמטער שריפטשטעלער אלעקסאנדער דומא האט אנגעשריבען א מעשה וועגען א מאן, וואס האט די גאנצע צייט געטראגען א מאסקע אויפ'ן פנים, כדי קיינער זאל נישט זעהען זיין אמת'ע געשטאלט. אנ'עהנליכע געשיכטע האט פאסירט אין יוטא מיט דער רייכער יורש'טע מארגארעט קיט, וועלכע האט 40 יאהר נאכאנאנד געטראגען א מאסקע אויפ'ן פנים, כדי קיינער זאל נישט א קוק טון ווי זי זעהט אויס. דער אונטערשיד אבער צווישען דעם העלד פון דומא'ס מעשה און מארגארעט קיט איז, וואס „דער מאן מיט דער אייזערנער מאסקע" איז געצוואונגען צו פארדעקען זיין פנים ווייל ער איז געווען א פארברעכער און ער האט מורא געהאט צו ווייזען זיין אמת'ן פנים פאר דער וועלט. מיס מארגארעט קיט האט אבער אנגעטאן די מאסקע אויפן פנים מיט איהר אייגענעם פרייען ווילען און זי האט עס געטראגען ביז דעם לעצטען טאג פון איהר לעבען. אפילו ווען זי איז געגאנגען שלאפען, האט זי די מאסקע נישט אויסגעטאן אויס מורא, טאמער וועט א דינסט אונערווארטעטערהייט ארייננקומען אין איהר צימער און וועט א קוק טון ווי זי זעהט אין דער אמת'ן אויס.

וואס עס האט געפיהרט מארגארעט'ן צו אזא אונפערשטענדליכען בעשלוס, צו בעהאלטען איהר פנים פון דער וועלט אזוי לאנג ווי זי וועט לעבען, איז פארבליבען א געהיימניש. מארגארעטע לויט דער ערקלערונג פון איהרע קרובים און פריינד, וועלכע האבען זי געקאנט איידער זי האט אויף אייביג פארדעקט איהר פנים, דערצעהלען, אז זי איז געווען א בילד-שעהן מיידעל. זי איז געווען די טאכטער פון דעם מיליאנער דייוויד קיט, און ווען ער איז געשטארבען האט ער איהר איבערגעלאזען א ירושה פון א מיליאן דאלאר.

מארגארעט האט זיך פריהער גוט געלערנט אין שול. צו 19 יאהר האט זי געענדיגט אוניווערזיטעט און דאן האט זי זיך פלוצלינג צוריקגעצויגען פון אלע וועלטליכע זאכען און האט אנגעהויבען פיהרען אנ'איינזאמען לעבען. דער לעצטער וואס האט געזעהן איהר אמת'ען פנים איז געווען איהרער א פעטער, דאס איז געווען מיט 40 יאהר צוריק.

מיט עטליכע טעג צוריק, איז זי בעגאנגען זעלבסטמארד, אפילו איצט, ווען זי איז שוין אלט געווען באלד 60 יאהר, האט זי אויסגעקוקט זעהר שעהן. עס איז אויך געווען א סברא, אז זי האט געטראגען די מאסקע אלס א סארט משוגעת, ווייל זי איז נישט געווען ביים קלארען זינען, אבער איהרע דינסטען און די פאר בעקאנטע וואס זי האט געהאט, דערצעהלען, אז זי האט זיך אויפגעפיהרט ווי א קלוגע אינטעליגענטע פרוי, האט זעהר פיל געלעזען און האט פראכטפול שעהן געשפילט אויף דער פיאנא. מ'גלויבט, אז מארגארעט האט בעהאלטען איהר פנים פון דער וועלט צוליב אנ'ענטוישענדע ליבע. דאס, גלויבט מען, איז געווען די אמת'ע אורזאך פון איהר טשיקאווען בעשלוס.

געהיימניספול איז געווען נישט נאר די שטענדיגע מאסקע אויף מארגארעט'ס שעהנעם פנים, נאר אויך איהר גאנצער ארט לעבען. דאס הויז, וואס זי האט געקויפט, איז געווען אנ'אמת'ער פאלאץ. איז געווען איינגעריכטעט מיט די מאדערנסטע בעקוועמליכקייטען. זי האט געהאט א טעלעפאן סיסטעם, דורך וועלכען אלע צימערן אין הויז זענען געווען פערבונדען מיט איהר צימער. זעלטען ווען זי האט ארייגערופען א דינער אדער א דינסט צו זיך אין צימער. אלע איהרע בעפעהלען האט זי געגעבען אויפ'ן טעלעפאן. זעהר ווייניג פון די בעדינער האבען זי ווען עס איז געזעהען אפילו פון דער ווייטענס.

אין הויז גופא האט זי קיין אנדערע אנגעשטעלטע נישט געהאט ווי יאפאנעזער. זי איז געווען אזוי פארזיכטיג, אז קיינער פון די אנגעשטעלטע זאל אויף איהר חס ושלום נישט א קוק טון פון דער נאהענט, אז ווען א דינער אדער א דינסט האט צופעליגערווייזע אויף איהר א קוק געטון פון דער נאהענט, ווען ער איז פארבייגעגאנגען איהר צימער, האט זי גלייך ענטזאגט אלע אנגעשטעלטע פון הויז און האט אריינגענומען נייע דינסטען.

מארגארעטע איז פון דער נאטור געווען זעהר א גוטע און זי האט שטענדיג אפגעשאצט אויף א נעהעריגען אופן יעדען אויסדרוק פון צערטליכקייט, וואס איז איהר ארויסגעוויזען געווארען. איינמאל איז איהר שטארק געפעלען געווארען א מאלצייט, וואס איהר קוכער האט אפגעקאכט. האט מארגארעט דעם קוכער גלייך צוגעשיקט א טשעק פאר טויזענט דאלאר.

בלויז איין שפור האט מארגארעט איבערגעלאזען פון איהר מיינונג וועגען מענער. אין א בריף צו איהרען א פריינד האט זי געשריבען, אז זי האט ליב צו פיהרען געשפרעכען מיט מענער און פארברענגען מיט זיי, ווייל זיי האבען שכל. אבער פארברענגען מיט זיי האט זי ליב בלויז אויפ'ן טעלעפאן. אנצוקוקען זייערע פנים'ער וויל זי נישט.

מארגארעט'ס טויט איז אויך געווען ארום-גערינגעלט מיט אזא געהיימניס ווי איהר גאנץ לעבען. מיט א פאר טעג צוריק האט ד"ר וואוד, פון האליוואוד, קאליפארניע, בעקומען א טעלעפאן בעשטעלונג פון א מאן, וועלכער האט זיך אנגעגעבען אלס דער אויפפאסער איבער מארגארעט קיט'ס אייגענטום. ווען דער דאקטאר איז אנגעקומען אויף דעם אנגעגעבענעם אדרעס, האט דער מאן איבערגעגעבען דעם דאקטאר א בריף, אין וועלכען עס איז געווען פארצייכענט, אז ער זאל אריינגעהן אין מארגארעט'ס צימער פונקט 4 א זייגער נאכמיטאג.

דער דאקטאר האט פארדעכטיג, אז עפעס איז דא נישט גלאט. האט ער גענומען מיט זיך צוויי דעטעקטיווס און איז אריינגעגאנגען אין הויז. ס'הויז האט געשיינט צו זיין ליידיג. דער דאקטאר האט עטליכע מאל אויסגערופען מארגארעט, אבער קיינער האט נישט געענטפערט. אינ'ם גרויסען זאל, דורך וועלכען ער האט געמוזט דורכגעהן כדי צוצוקומען צו מארגארעט'ס צימער, האט ער ביים טיר געפונען א בריף, אין וועלכען דער דאקטאר ווערט געבעטען, אז ער זאל אריינגעהן אין צימער איינער אליין. ווען דער דאקטאר וואוד האט גע-עפענט די טיר צו מארגארעט'ס צימער האט פון דארטען א שפור געטון א שטארקער ריח פון כלאראפארם. אין צימער איז געווען פינסטער. אלע פענסטער זענען געווען פערהאנגען און פערשפארט. דער דאקטאר האט בעמערקט די פיגור פון א פרוי אויסגעצויגען אויף א דיוואן. דאס איז געווען מארגארעט. זי איז שוין געווען טויט זייט עטליכע שטונדען. דער דאקטאר האט אויפגעהויבען די מאסקע פונ'ם פנים און דאס איז געווען דאס ערשטע מאל, וואס א לעבעדיגער מענש האט א קוק געטון אויף מארגארעט'ס פנים פאר די לעצטע 40 יאהר.

מארגארעט האט איבערגעלאזען איהר גאנצען פערמעגען צו איהרען א פלימעניק, א פערמער, וועלכער וואוינט אין ארעגאן. די הויפט-אורזאך, פארוואס זי האט איבערגעלאזען די ירושה צו דעם פערמער, איז בעשטאנען אין דעם, וואס מארגארעט איז געווען זיכער, אז ער האט זי קיינמאל נישט געזעהן.

Dr. H. Rakowski
אינערליכע קראנקהייטען
צוריקגעקעהרט
האט זיך איבערגעצויגען פון זאווארזקא 8
אויף טראנגוטא 5, טעל. 137-34.

די דרייפוס=אפערע

פון ב. וואנדאם

הענגט דעם יודען!

עס פאלט איצט אויס דער 75. יאהר טאג פון קאפיטאן אלפרעד דרייפוס און עס איז שוין אויך פערציג יאהר זינט דרייפוס איז ארעסטירט געווארען דורך דער פראנצויזישער רעגירונג אויף דער בעשולדיגונג, אז ער איז א שפיאן.

פערציג יאהר זינט עס האט זיך אנגעהויבען יענער טרויעריגער מארטירער-קאפיטעל נישט נאר אין דער געשיכטע פונ'ם פראנצויזישען יודענטום, נאר פונ'ם יודענטום פון דער גאנצער וועלט.

פערציג יאהר זינט איינער פון די בעריהמטסטע, סענסאציאנעלסטע און אטעם-פערכאפענדיגסטע שפיאנען-געשיכטעס, וואס די וועלט האט ווען עס איז געוואוסט...

דעם דאמאלסדיגען דייטשען מיליטער-אטאשע אין פאריז שווארצענקאפ האט מען צוגעשיקט א בריף אין וועלכען עס איז געווען געשריבען וועגען פראנצויזישע מיליטערישע פלענער וואס זענען איהם צוגעשיקט געווארען. אונטערגעשריבען איז דער בריף געווען מיטן אות: ד. דעם בריף האט ארויסגעגעבען א פראנצויזיש דינסטמיידעל וואס האט געדינט ביים דייטשען מיליטער-אטאשע. אויפ'ן יסוד פון דעם בריף האט מען ארעסטירט דעם קאפיטאן דרייפוס, וועלכער איז דאן געווען א מיטגליד פון פראנצויזישען גענעראל-שטאב, אלס שפיאן לטובת דייטשלאנד.

אלערליי איידעלע און ראפינירטע אינקוויזיציע-מיטלען האט די אויספארשונג בענוצט, כדי ארויסצופרעסען דעם „אמת" פון קאפיטאן דרייפוס'ן. און נאטירליך, אהן דעם מינדסטען דערפאלג.

די אויספארשונג איז געפיהרט געווארען פון מעיאר דיו-פאטי. א מיטגליד פון דער הויכער אריסטאקראטישער געזעלשאפט. ער איז פון לכתחילה אן געווען איבערצייגט אין דעם יודען'ס שולדיגקייט.

אויף אנ'עכט שערלאק-האלמיש'ען אופן האט ער אויסגעפרעגט דרייפוס'ן אין א צימער, וואס איז געווען איינגאנצען בעדעקט מיט שפיגלען, אלע ווענט — שפיגלען... אונטער'ן אויסרייד, אז ער האט זיך איינגעשניטען א פינגער און קאן אליין נישט שרייבען, האט ער געבעטען קאפיטאן דרייפוס'ן, אז ער זאל זיך אנידערזעצען, וועט ער איהם דיקטירען א בריף, וואס ער דארף גראד אוועקשיקען דעם קריגס=מיניסטער... דערביי האט ער זיך אזוי געגליקט, אז אינ'ם דאזיגען דיקטירטען בריף זאלען אריינפאלען פונקט אזעלכע אויסדריקען און גאנצע זאצען ווי די, וואס מען האט געפונען אין דעם איבערגעכאפטען דאקומענט. וועט דער פארברעכערישער דרייפוס דערביי גארנישט בלייך ווערען, גארנישט א ציטער טאן, אדער גאר חלש'ן פון שרעק?...

דיקטירענדיג אזוי דעם בריף און ארום-שפאנענדיג איבער'ן ציטער, האט מעיאר דיו-פאטי בשעת מעשה בעטראכט אין די אומצייליגע שפיגלען קאפיטאן דרייפוס'עס פנים פון אלע זייטען... דרייפוס האט אבער רוהיג און קאלטבלוטיג געשריבען דעם בריף.

אין דער היים ביי איהם, וואו מען האט דערנאך איבערגעקעהרט אלע חדרים און אויסגעזוכט יעדעס שפעלטעל, האט מען, פערשטעהט זיך, אויך גארנישט געפונען. אבער וואכען נאכאנאנד האט מען זיין פרוי נישט געלאזט וויסען וואס עס איז געווארען פון איהר מאן, און איז וואס פארא פארברעכען מען בעשולדיגט איהם. מען קאן זיך שוין פארשטעלען איהרע מאטערנישן, איהרע יסורים... וואס פארא שוידערליכען טויט-פארברעכען איז ער עס בעגאנגען? דערצו האט מען איהר נאך בעפוילען, אז זי זאל וועגען דעם גאנצען ענין קיינעם קיין ווארט נישט זאגען, מען האט איהר געסטראשעט מיט די שרעקליכסטע שטראפען, אויב זי וועט וועגען דעם אלעמען פאר עמיצען צעפענען ס'מויל...

און דערווייל האט מען אלץ געזוכט נייע בעווייזען, כאטש א פאר וויכטיגע בעשטעטיגונגען פון דרייפוס'עס „פערברעך"...

וואכען זענען אריבער. דיו-פאטי, וועלכער האט זיך געהאט אנגעלייענט מיט אלערליי דעטעקטיוו-ראמאנען, האט זיך דערווייל בעשעפטיגט מיט דרייפוס'ן ווי א קאץ מיט א מויז. ער פלעגט איהם מאכען אין זיין איינזאמער תפיסה=צעל פלוצלינגדיגע בעזוכען. ער פלעגט איהם צווינגען שרייבען בריף זיצענדיג, ליגענדיג, שטעהענדיג, מיט הענדשקעס אויף די הענד, אהן הענדשקעס... ער פלעגט אפילו קומען צו איהם אינמיטען דער נאכט, פלעגט אנשטעלען אויף דרייפוס'עס שלאפענדיג געזיכט א שטארק ליכט פון אנ'אבערנע=דעקטער לאמטערנע, כדי אויף אזא אומגעריכטען אופן טרעפען אויפ'ן געפייניגטען מענשען'ס גע=זיכט אנ'אויסדרוק פון שולדיגקייט...

דער אומשולדיגער דרייפוס איז שיער נישט פון זינען ארונטער. מעהר פון אלץ האט איהם געמאטערט די אומזיכערקייט... וואס פאר א בעווייזען זענען דא געגען איהם? ער האט שוין געוואלט בעגעהן זעלבסטמארד, אז מען האט איהם סוף-כל-סוף בעוויזען דעם דאקומענט. איז ער אזוי אנגעפיהלט געווארען מיט פרייד. אט דאס איז עס אינגאנצען? ניין, דאס איז דאך בעשטימט נישט זיין כתב... חוץ דעם: די דאטעס, וואס זענען דערמאהנט אין אט דעם דאקומענט. איז ער גאר געווען אין אנדערע פלעצער. ער האט געהאט פאר זיי דעם זיכערסטען „אליבי".

אבער קיין אנדערע בעווייזען געגען דרייפוס'ן, ווי שטארק מען האט זיי נישט געזוכט, האט מען פארט נישט געקאנט געפינען.

מיט אמאל, א פאר וואכען נאכ'ן ארעסט, דערשיינט אין דרומאנ'ס אנטיסעמיטישען בלאט א קליינע נאטיץ וועלכע דעקט אויף א געהיימניס-פולען אופן וועגען דער געשעהעניש, און פרעגט אן די רעגירונג: „איז עס אמת, אז עס איז נישט לאנג צוריק פארגעקומען א וויכטיגער מיליטערישער ארעסט פון א פערזאן, וועלכע ווערט בעשולדיגט אין שפיאנאזש? פארוואס שווייגט וועגען דעם די רעגירונג?

איצט ווייסט מען שוין ווי אזוי אט די נייעס וואס די רעגירונג האט אזוי אייפריג געוואלט האלטען בסוד, אויס מורא פאר אינטערנאציאנאלע קאמפליקאציעס, האט דערגרייכט צו דרומאנ'ען: דאס האט מאיאר אנרי, א וויכטיגער בעאמטער אין דער געהיים-פאליציי, וועגען דעם געלאזט וויסען דרומאנ'ען, בענוצענדיג זיך מיט'ן שפעטער טרויעריג-בעריהמט-געווארענעם מאיאר עסטערהאזי, ווי מיט א שליח...

עס וועט אונז אינגיכען קלאר ווערען צוליב וואס ער האט עס געדארפט אזוי טאן, פעררעטען דעם וואונש און פערזעהן פון זיין אייגענער רעגירונג..

מיט א פאר טעג שפעטער האט שוין די גאנצע פאטריאטישע דזשינגא-פרעסע געקלונגען מיט דער מעשה-דרייפוס. פון אומעטום האט גע-פלאקערט דער געשריי: „א יוד איז שולדיג אין הויכפערראט!"

די גאנצע סענסאציאנעלע פרעסע האט בכלל דא דערזעהען א געשמאקען ביסען פאר זיך... אבער דער עיקר'ש האט געשטורעמט די ראיא-ליסטיש-קאטוילישע פרעסע. אט דא האבען זיי געקראגען א געלעגענהייט צו אטאקירען און אפשר טאקע אומווארפען די פערהאסטע רעפובליקאנישע רעגירונג. פערשידענע הויכע קריגס-בעאמטע און אפילו גלחים האבען זיי וועגען דעם אונטערגע-טראגען די געהעריגע לאקשען. א ווילדע העצעריי האט זיך אויפגעהויבען:

— דער יודישער אפיציר האט זיך שוין פולשטענדיג מודה געווען אין זיין פערברעכען...

— מען האט געפונען די זיכערסטע בעווייזען געגען איהם...

— אבער ווייל ער איז א יוד, וועט שוין די רעגירונג זיכער דעם גאנצען פערברעכען דער-שטיקען...

— דאס גאנצע פאלק ישראל איז אין שרעק און ציטער...

נישט נאר דרומאן, נאר כמעט די גאנצע פרעסע האט טאג-טעגליך געשטורעמט דער רעגירונג, דאס קריגס-מיניסטעריום, דאס אויסלענדישע מיניסטעריום. די רעגירונג האט איצט געמוזט שנעל האנדלען. עס איז אויף שנעל צונויפגערופען געווארען א בעראטונג פון די העכסטע גענעראלען. דער קריגס-מיניסטער האט ארויסגעלאזט א דערקלערונג, אז ער וועט אננעמען די שטרענגסטע מיטלען צו בעשיצען די רעפובליק. ער האט פערשפראכען דעם פראנצויזישען פאלק א שנעלע אומ'ברחמנות'דיגען משפט.

די צוגרייטונגען צום משפט האבען זיך אנגעהויבען. קיין אנדערע בעווייזען, חוץ דעם „דאקומענט", זענען נישט געווען געגען דרייפוס'ן. אבער דער קריגס-מיניסטער האט פערזיכערט דעם גאנצען מיניסטארען-קאבינעט, אז דרייפוס איז „אבסאלוט שולדיג".

ווייל פונקט אזוי האט געטראכט און „גע-וואוסט" דער מענש אין גאס, כמעט יעדער דורכשניטליכער פראנצויז: דער תמיד-דערמאלענדיגער אנטיסעמיטיזם, זארג פאר'ן לאנד, צארן מחמת דער נידערלאגע צו דייטשלאנד מיט א פאר צענדליג יאהר צוריק. דאס אלץ האט געזוכט א תיקון... נו, א יוד איז אויף אלץ פעהיג. דאס איז א וואויל-בעקאנטע זאך.

די עפענטליכע מיינונג אין פראנקרייך האט שוין געהאט פעראורטיילט דרייפוס'ן נאך פאר זיין משפט.

די רעגירונג האט געארבייט אויף אלע כלים צו געפינען נאך בעווייזען געגען דרייפוס'ן. איצט איז שוין איהר איינציגער גאנצער פרעסטיזש גע-שטאנען אין קאן... דער לאזונג איז געווען: „אויב דרייפוס וועט פרייגעלאזען, דאן פאלט מערסיע (דער קריגס-מיניסטער)!"...

מען האט אבער פארט גארנישט מעהר גע-קאנט געפינען אויף דרייפוס'ן! עפעס האט ער אמאל געקוקט „מאדנע", געמאכט „מאדנע" בעוועגונגען מיט דער האנד, ווען ער איז געווען א בחור, האט ער געפיהרט א ליבע, צוויי... פון דעם אלעמען האט מען צוזאמענגעשטעלט א היבשען פארטפעל מיט נייע „בעווייזען". אבער די רעגירונג האט זיך אליין געשעהמט מיט'ן דאזיגען פארטפעל „בעווייזען". האט מען בעשלאסען, אז דרייפוס'ן אליין מיט זיין אדוואקאט וועט מען בעווייזען בלויז דעם „דאקומענט"; די איבריגע „בעווייזען" וועלען די ריכטער אנקוקען געהיים אין א בעזונדערער קאמער...

דעם 22-טען דעצעמבער 1894, איז דרייפוס דערקלערט געווארען דורכ'ן געריכט „שולדיג"!

דער משפט איז געווען א קורצער:

מען האט איהם פער'משפט צו מיליטערישער דעגראדאציע (צונעמען זיין אפיצירען-טיטול) און צו לעבענסלענגליכער געפענגעניש אויף א ווייט פראנצויזישען אינזעל.

ווען מעיאר דיו-פאטי האט איהם בעזוכט אין תפיסה און איהם פארגעשלאגען, ער זאל זיך איצט מודה זיין, וועט מען איהם פערקלענערן זיין שטראף, האט זיך דער אומשולדיגער דרייפוס שטיל און רוהיג, כאטש היבש דערשלאגען, צונויפגעזאגט דערפון. אפילו מעיאר דיו=פאטי איז ענדליך געריהרט געווארען פון דרייפוס'עס עקשנות. ער האט אויסגעשריגען:

— אויב איהר זענט ווירקליך אומשולדיג, דאן זענט איהר דער גרעסטער מארטירער, וואס די וועלט האט ווען-עס-איז געזעהען!

(פארזעצונג מארגען)

רעכט און לעבען

יורידישע ביילאגע פון „נייעם פאלקסבלאט"

וויכטיגע ענטשיידונגען פון העכסטען געריכט

קלאסיפיקאציע פון ארבייטער

צי דער ארבייטער איז א פיזישער אדער א גייסטיגער בעשטימט נישט דאס, ווי אזוי דער אונטערנעהמער בעטראכט איהם, נאר וואספארע פונקציעס דער בעטרעפענדער אנגעשטעלטער פירט פאקטיש אויס.

נישט געוויסענהאפטע קאנקורענץ

אויב צוויי שותפים האבען פאבריצירט איין ארטיקעל אונטער א געוויסער מארקע, דערנאך זענען זיי זיך פונאנדערגעגאנגען, ביידע האבען ווייטער בעזונדער דעם ארטיקעל געארבייט, בע־נוצענדיג זיך מיט דער זעלבער מארקע, דורך דער צייט האט איינער די מארקע פאטענטירט, האט ער נישט קיין רעכט דעם צווייטען צו בעשולדיגען אין נישט געוויסענהאפטער קאנקורענץ.

צוריקמאהנען הייל-קאסטען פון קראנקען-קאסע

בלויז דאן האט א פערזיכערטער רעכט צוריק צו מאהנען פון דער פערזיכערונגס-אנשטאלט הייל-קאסטען אין א פריוואטען שפיטאל, אויב ער האט זיך פריהער געווענדעט נאך דער זעלבער הילף אין קראנקען-קאסע און הגם די הילף איז געווען א דרינגענד-נויטיגע, האט מען איהם זי תיכף נישט ערטיילט.

פעראנטווארטליכקייט פאר א דירה-געלד-חוב

א פרוי איז נישט סאלידאריש פעראנטווארט־ווארטליך פאר א דירה-געלד-חוב, אויב די דירה געהט אויפ'ן נאמען פון מאן.

פריי פון אלימענטען

א מאן איז נישט פערפליכטעט צו צאהלען אלימענטען, אויב ער איז ביכולת צו בעווייזען, אז די פרוי האט איהם אנגעשטעקט מיט א ווענע־רישער קראנקהייט.

גנבה — פאסעריי

מ'קען פער'משפט'ען פאר פאסעריי אפילו, ווען דער גנב איז נישט געפונען געווארען.

צוזאמענלויף

פאר'ן בלויזען בעטייליגען זיך אין א צוזא־מענלויף (דעמאנסטראציע), געפונענדיג זיך אין דער מאסע אפילו אלס פאסיווער צושויער, דראהט שוין א שטראף.

שחיטה פון עופות — א מלאכה

שעכטען עופות אין קליינעם מאסשטאב ווערט בעטראכט פאר א מלאכה, אין גרויסען מאסשטאב — פאר אנ'אינדוסטרי.

נייע ענדערונגען אין די מיליטער-דינסטליכע פארשריפטען

רעכט אפצולייגען דעם טערמין פון מיליטער-דינסט אלס איינציגער שפייזער

לויט די ביזהעריגע כללים האט מען אנגע־ווארירען די רעכט צו געניסען פון דער הנחה אפצולייגען דעם טערמין פון אקטיווען מיליטער־דינסט אלס איינציגער שפייזער פון דער משפחה (אפיעקאנסטוואַ), אויב מ'איז פער'משפט געווארען פאר איבערטרעטען אפילו די לייכטסטע בעשטימונג פון געזעץ וועגען אלגעמיינער מיליטער-פליכט, למשל: מ'האט זיך נישט געמאלדען צו דער רעגי־סטראציע, מ'האט נישט בעוויליגט צו שטעלען זיך אויף דער אויפפאדערונג פון די מיליטעריש-פאלי־צייאישע ארגאנען א.אז.וו.

איצט איז דער דערמאהנטער כלל נאוועלי־זירט געווארען אין דעם גייסט, אז די רעכט צו געניסען פון דער אנגעוויזענער הנחה וועט מען פערלירען נור אין דעם פאל, ווען מ'וועט פער־משפט ווערען פאר בעגיין שווערערע פערברעכענס למשל: פאר זיך נישט שטעלען צו דער פאבאר־קאמיסיע און פאר אנווענדען טערשידענע מיטלען בכדי זיך ארויסצודרעהען פון מיליטער-דינסט.

נישט פוילישע בירגער אין פוילישען מיליטער-דינסט

דער אלטער דעקרעט וועגען אלגעמיינער מיליטער-פליכט האט די פראגע וועגען די התחייבותן פון נישט פוילישע בירגער לגבי דער פוילישער מיליטער-דינסט רעגולירט בזה האופן:

ווער ס'האט זיך געקאנט לעגיטימירען אלס בירגער פון א פרעמדער מלוכה, איז פון פוילישען מיליטער-פליכט פריי געווען. די יעניגע, וועלכע האבען נישט געהאט קיין בעווייזען, אז זיי זענען בירגער פון א פרעמדער מלוכה, הגם זיי האבען נישט די פוילישע בירגערשאפט, זענען זיי אונטער־געליגען אלע פליכטען פון פוילישער מיליטער־דינסט צוגלייך מיט אלע איבריגע פוילישע בירגער.

די נייע אויספיהר-פעראָרדנונג טראגט אריין אין געגעבענעם פרט א וויכטיגע ענדערונג: נישט בלויז בעווייזען פון א פרעמד-מלוכה'שער ביר־גערשאפט, נור דאס בעזיצען א קארטי פאביטו אליין וועט אויך זיין א גענוגענדער גרונט בע־פרייט צו ווערען פון פוילישען מיליטער-דינסט.

קאנטראל פון מיליטער-דינסט-פליכט

יעדער מאנספערשוין, עלטער פון 21 יאהר, וועלכער וועט וועלען אנמעלדען וועגען א בעסע־רער אונטערנעמונג (געשעפט, פאבריק, ווערקשטאט און דערויף בעקומען א הסכמה אדער ערלויבעניש פון דער מאכט, אדער, וועלכער וועט וועלען איבערמעלדען זיין וואוינארט צוועקטועל ארויסבע־קומען א פאס, וועט מוזען בעווייזען, אז ער האט בעהעריג ערפילט זיין מיליטער-דינסט-פליכט ד"ה, אז ער האט זיך געשטעלט פאר דער פאבאר־קאמיסיע און ער איז צוגעטיילט געווארען צו איינער פון די אנגענומענע קאטעגאריעס.

ארבייטס-אבמאכען

לויט'ן נייעם קאדעקס פון התחייבות'ן

דער נייער קאדעקס פון התחייבותן רעגולירט די ארבייטס-בעדינגונגען פון די יעניגע עלעמענטען, וועלכע ווערען נישט בענומען אונטער'ן רעכטליכען שוץ דורך די ספעציעלע געזעצען וועגען ארבייטס-אפמאכען מיט פיזישע און גייסטיגע ארבייטער. דא קומען אין בעטראכט, אויב ס'האנדעלט זיך וועגען פיזישע ארבייטער — הויז-דינערשאפט און קוים געהט וועגען גייסטיגע ארבייטער — לעהרער.

די אונטערנאויסגערעכענטע כללים האבען אויך אנ'אנווענדונג לגבי די ארבייטער און אנגעשטעל־טע, וועמענס ארבייטס-בעדינגונגען ווערען אפילו נארמירט אין די ספעציעלע געזעצען וועגען אר־בייטס-אפמאכען מיט פיזישע און גייסטיגע ארביי־טער אבער נאר אין די פרטים, וועלכע זענען אין די דערמאהנטע געזעצען נישט פארגעזעהען.

ארבייטס-אפמאכען

אנ'ארבייטס-אפמאך קאן געשלאסען ווערען מינדליך. קוים דארף אבער דער געשלאסענער אפמאך פערפליכטען אין משך פון א טערמין, לענ־גער ווי 3 יאהר, מוז דאן אזא אפמאך אומבעדינג געשלאסען ווערען שריפטליך.

וויבאלד ס'קומט צושטאנד אנ'אפמאך וועגען אינדיווידועלע ארבייטס-בעדינגונגען צווישען א פעראיין פון ארבייטער מיט א פערבאנד פון אונ־טערנעהמער, בינד דער דאזיגער געשלאסענער אפמאך אלע מיטגלידער פון ביידע געגעבענע אינסטיטוציעס. אזא קאלעקטיווער אפמאך מוז בע־שלאסען ווערען שריפטליך. ער קאן געקינדיגט ווערען מינדעסטענס א חודש פריהער.

כדאי אגב אויך צו בעמערקען, אז אויב אנ'ארבייטער האט אנ'אינדיווידועלען אפמאך מיט גינסטיגערע בעדינגונגען, ווי ס'איז איהם דער קאלעקטיווער, פערפליכטעט איהם ווייטער דער קאלעקטיווער. קוים גיט איהם אבער פערקעהרט דער קאלעקסיווער אפמאך גינסטיגערע בעדינגונגען ווי דער אינדיווידועלער, פערפליכטעט איהם דער קאלעקטיווער.

צייט פון ארבייט

אנ'ארבייטער האט רעכט צו מאהנען שכירות אויך פאר א נישט אפגעטועגע ארבייט, וויבאלד ער ווייזט אויף, אז ער איז גרייט געווען צו ארבייטען, נאר צוליב דער שולד פון אונטערנעה־מער האט ער נישט געהאט קיין מעגליכקייט צו ארבייטען. דערמיט ווערט אלזא געלעזען די אלטע שטרייטענדע פראגע וועגען פערגיטיגונג פאר נישט בערעכטיגטער געצוואונגענער רוה-צייט.

ווער עס איז געדינגען געווארען אויף אקארד (שטיק-ארבייט) האט רעכט צו פערלאנגען פון אונטערנעהמער, אז ער זאל איהם געבען ענט־שפרעכענדע ארבייט, סיי לויט'ן ארט און סיי לויט דער מאס, ד"ה גוטע מאטעריאלען און בעשעפטי־גונג אין משך פון פולען ארבייטס-טאג. אין געגענ־פאל האט ער רעכט צו פערלאנגען פערגיטיגונג פאר דער געצוואונגענער רוה-צייט.

די דאזיגע בעשטימונג איז חל אויף אלע ארבייטער.

צום הערבסט
עמפעהלט
די בייעסטע פאריזער
פערפומען
די איינציגע
קאנקורענץ-פערפומעריע
J. DRUKIER
5 ZAWADZKA 5
TEL. 175-92.
די פיינסטע
טואלעט-זייפען,
פודרען,
ווי אויך אלערליי
קאסמעטיק
אין און אויסלענדישע
בעמערקונג: ענגראסיסטען בעקומען א ספעציעלען ראבאט.

ר. איזראעל

דער בערזען-סוחר

שפאנענדער ראמאן פון יודישען לעבען

29

— דאס איז די געשיכטע פון מיינע בעציהונ־גען מיט דער פרוי רובין, צי איך גלויב ווירקליך, אז דאס קינד וועלכעס ס'איז געבוירען געווארען ביי דער פרוי רובין מיט א צייט שפעטער געהער צו מיר? — דאס קען איך נישט גאראנטירען, ס'איז אבער מעגליך, אז יא. איצט איז נאך אלעם, איך בין געקומען קיין לאדז, ווי איך האב שוין געזאגט אנ'איינזאמער מענש, הגם מיט א היבשער סומע געלד און ווער ס'האט געלד דוכט זיך, איז נישט איינזאם, אזוי זאגט מען יעדענפאלס, איך בין אבער יא געווען איינזאם, א געשעפטס־מאן בין איך שטענ־דיג געווען און לעדיג דיצע' האב איך קיינמאל נישט געקענט, און דא נאך מיין אנקומען קיין לאדז האב איך זיך גלייך גענומען צום געשעפט, איך האב מיר דא איינגעארדנט דאסזעלבע געשעפט וואס אין לאנדאן און ס'פערשטעהט זיך, אז עס איז מיר גוט געגאנגען, איך האב גוט פערדינט, אבער איך האב פון דעם געלד קיין שום הנאה נישט גע־האט, וועגען דעם וואס ס'האט זיך געטון אין לאנ־דאן האב איך קיין שום אהנונג נישט געהאט, אמת, איך האב בעשטעלט די לאנדאנער צייטונגען, אבער פון דארט האב איך זיך נישט דערוואוסט וואס עס איז געווארען מיט'ן מארד פון רובינען, צי האט מען ענטדעקט די מערדער, אדער נישט, איך ווייס דאס נאך נישט ביז איצט, פיל מאל האב איך זיך געקליבען צו שרייבען צו דער פרוי רובין, אבער יעדעסמאל ווען איך האב געהאט פארטיג געמאכט דעם בריף האב איך איהם גלייך צוריסען, איך האב געטראכט, אז ס'איז גלייכער ווען איך וועל זיך מיט איהר נישט קאמוניקירען ווען איך וויל פערגעסען אין דער געהיימנישפולער געשיכטע וועלכע איז דאן גלייכצייטיג געווען זעהר שרעקליך, אזוי שרעקליך, אז ווען זי וואלט געטראפען אנ'אנ־דערען, נישט מיט אזעלכע שטארקע נערווען ווי איך האב וואלט יענער זיכער נישט אויסגעהאלטען.

אייביגעווייז האב איך אויך אין לאדז אנגעהויבען צו בעקומען בעקאנטע, צוערשט זענען דאס געווען געשעפטס־בעקאנטע, וועלכע האבען זיך פערוואנ־דעלט אין פריינד. מ'האט מיך אנגעהויבען אריינ־צופיהרען אין דער געזעלשאפט, אין אזא היימישער און ליבער, אז איך בין ווירקליך געווען צופרידען, דאס איז געווען א קרייז פון בלויז הארציגע מענשען, יעדען אווענד האבען מיר זיך געטראפען ביי אנ'אנ־דערען און מיר האבען זיך געפיהלט ווי זארגלאזע קינדער, יעדען אווענד ווען איך בין אוועק צו מיינע בעקאנטע האב איך איינגאנצען פערגעסען נישט נאר וועגען דעם וואס איז פארגעקומען אין לאנדאן, נאר אפילו אויך וועגען דעם, אז איך האב אמאל געוואוינט אין לאנדאן, איך האב אנגעהויבען אריינ־צוקומען אין גלייכגעוויכט, איך האב געהאט רוהע, די פרוי רובין האט מיך נישט בעאומרוהיגט, איבריי־געגס בין איך געווען זיכער, אז זי וויל מיך נישט מעהר טשעפען, ווייל איהר איינציגער שטרעבען איז דאך געווען, אז איך זאל פערלאזען ענגלאנד און דאס האט זי דערגרייכט, וואס זי האט דערצו בעוואויגען, איז שוין איצט געווען פאר מיר גלייכ־גילטיג, ס'איז מיר נישט געווען קיין שום אונטער־שיד, אין דעם מאמענט, ווען איך האב זיך אין לאדז פערליבט...

— אין וועמען איך האב זיך פערליבט? דאס וועט אייך, איצט שוין אפשר זיין קלאהר.

איך האב זיך אין דער דאזיגער געזעלשאפט, וואו מ'האט מיך אריינגעפיהרט, בעקענט מיט עווא גאטעסדיבער, איך האב ווייניג וועגען איהר געוואוסט, איך האב זיך אפילו נישט בעמיהט זיך עפעס צו דערוויסען. גראד פערקעהרט, איך האב וועגען דעם געוואלט וואס ווייניגער וויסען אין דעם מאמענט ווען איך בין פשוט בעצויבערט געווארען, פשוט פער־שיכורט געווארען פון עווא, נישט בלויז פון איהר שענקייט, נאר פון איהר יעדען טריט, פון יעדע טאט, פון איהר יעדען בליק, איך האב געפיהלט ווי פאר מיר האט זיך פלוצלונג ענטפלעקט א היי־ליגקייט, א גאט, פאר וועלכען איך דארף פאלען אויף די קני און צו וועמען איך דארף בעטען און תפילה טון, איך האב נישט געוואוסט וואס עס טוט זיך מיט מיר, דאס ערשטע מאל האב איך געהאט אזא געפיהל, וועלכעס איז דערגאנגען צו שגעון.

איך האב נישט געוואגט קיינעם וועגען דעם צו זאגען, נאך ווייניגער האב איך וועגען דעם גע־וואלט זאגען איהר אליין. ניין, זי האט וועגען דעם נישט געמארט וויסען. זי איז געווען דאס הייליגקייט, וועלכע איז געשטאנען איבער אלעם ערדישען.

— מיט איהר, האב איך זיך געטראכט, קענען רעדען נאר מלאכים, קיין מענשען קענען צו איהר נישט דערגרייכען, איך האב זיך אויך נישט פריאינ־טערעסירט דערמיט, וואס עווא טראכט וועגען מיר, און ווי אזוי זי בעהאנדעלט מיך, מיר איז דאס אין די ערשטע צייטען געווען אלץ איינס. עווא האט גע־מעגט אלצדינג, איבריגענס, האב איך געטראכט, קענען די געטער זיך בעציהען צו די מענשען ווי נאר זיי ווילען, און שטעלט זיך באר פאר ווען איך האב אנגעהויבען צו בעמערקען, אז עווא גאטעס־דיבער אינטערעסירט זיך מיט מיר מעהר ווי מיט אנדערע. די ערשטע צייטען האט זיך מיר געדוכט אז ס'איז אזוי אבער דא' ... איך זיך איבערצייגט, אז ס'איז אמת אזוי און עווא האט געהערט צו די מענשען, וועלכע האבען זיך נישט געשפילט מיט יע־נעמס נערווען, האט נישט געוואלט ספעציעל יענעם רייצען און אין איין אווענד האט זי מיך גענומען אן א זייט און האט צו מיר געזאגט:

— הערט מארקוס, איך וויל אייך מאכען אנ'אנ־אויפריכטיגע ערקלערונג, אהן שום פאראנפאטע, אהן הקדמות.

— איך הער אייך מיט דער גרעסטער אויפ־מערקזאמקייט־

— מארקוס, איך בין אין אייך פערליבט. ... פערקוקט איהר זיך דערויף.

איך בין געווארען צוטומעלט, איך בין געווארען אזוי געטראפען פון עוואס אפענע ערקלערונג, אז איך האב פשוט נישט געוואוסט וואס איך זאל אנהויבען צו רעדען, איך האב געכאפט איהר האנד און די בעלעגט מיט קושען, טרעהרען האבען זיך געגאסען פון מיינע אויגען ווי ביי א סענטימענטאלער פרוי.

עווא האט ארויפגעלעגט איהרע צוויי קליינע פינגער אויפ'ן מויל וואס האט געהייסען, אז איך דארף שווייגען, איך האב זיך באלד געכאפט, אז מיר זענען אין א פרעמדער שטוב, צווישען מענשען.

— גיט מיר אייער האנד האט עווא מיר געזאגט, זי האט פעסט געדריקט מיין האנד.

— קיינער דארף דערווייל דערפון נישט וויסען, נאר מיר ביידע, איך ווייס נישט צי איהר זענט אזוי גליקליך ווי איך, איבריגענס וועלען מיר נאך וועגען דעם שמועסען. (פארטזעצונג קומט)

נייער פאָלקסבלאַט

דאָס לאָדזשער לעבן

נייער פאָלקסבלאַט

נאָוועמבער

זונטאָג **4** | כו חשון תרצ״ה

זון-אויפגאַנג 6.26

זון-אונטערגאַנג 4.02

רעגיסטראַציע פון יאָר-גאַנג 1914

מאָרגן מאָנטאָג, דעם 5 נאָוועמבער דאַרפן זיך שטעלן די פּאָבאָראָווצעס פון י. 1914 פון 5 קאָמיסאַריאַט מיט די פאַמיליען-נעמען אויף די אותיות:

F G

און פון 12 קאָמיסאַריאַט אויף די אותיות: פון R ביז Z איינשליסליך

צוגאָב-פּאָבאָר

(א) דעם 15 נאָוועמבער ה. י. וועט זיין טעטיג אַ צוגאָב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז שטאָט 1, פּיעטריקאָווער 165, עס דאַרפן זיך שטעלן פּאָבאָראָווע פון יאָהרגאַנג 1913 און עלטערע, וועלכע האָבן נאָך נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 11, 9, 8, 5, 3, 2 קאָמיסאַריאַטן.

דעם 28 נאָוועמבער וועט זיין טעטיג אַ צוגאָב-פּאָבאָר-קאָמיסיע פאַר פּ.ק.או. לאָדז 2, פּיעטריקאָווער 165. עס דאַרפן זיך אַהין שטעלן די פּאָבאָראָווצעס פון יאָהר 1913 און עלטערע, וועלכע האָבן נישט רעגולירט זייער מיליטער-פליכט און וואוינען אויפן שטח פון 14, 13, 12, 10, 7, 6, 4, 1 קאָמיסאַריאַטן און האָבן בעקומען נאָמענטליכע אויפפאָדערונגען פון שטאָט-סטאַראָסטווע.

פערענדיגט די סעזאָן-אַרבייטן

(2) אין הסכם מיט׳ן פּראָגראַם פון די סעזאָן-אַרבייטן אין לאָדז, זענען די דאָזיגע אַרבייטן נעכסטן פערענדיגט געוואָרן אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן אָנקומען פון׳ם ווינטער-סעזאָן.

די פערטע ראַטע פון לאָקאַל-שטייער

(2) לויט ווי עס אינפאָרמירט אונז די לאָדזשער פינאַנץ-קאַמער, זענען די פינאַנץ-אַמטען צוגעטרעטן צו פונאַנדערשיקן צאָהלונגס-נאָטיצן אויפ׳ן מלוכה׳שען לאָקאַל-שטייער פאַר׳ן 4-טען קוואַרטאַל פון לויפענדען יאָהר.

דער צאָהלונגס-טערמין פון דער דאָזיגער ראַטע פון לאָקאַל-שטייער פאַלט אויס ביז סוף חודש נאָוועמבער ה. י.

אַפּטייקען

היינטיגע נאַכט-דיזשורירנדע

(2) היינט ביינאַכט דיזשורירן: מ. קאַסעערקיעוויטש (זגערזשער 54), י. סיטקיעוויטש (קאָפּערניקאַ 26), י. זונדעלעוויטש (פּיעטריקאָווער 25), ס. באַיאַרסקי און וו. שאַט (פּשעיאַזד 19), מ. ליפּיעץ (פּיעטריקאָווער 193), דיכטער און לאַבאָדאַ (11 ליסטאָפּאַד 86).

הלאַנג-קינא

„MIRAŻ“

11 ליסטאָפּאַד (קאָנסטאַנט.) 16

לעצטע טעג!

פון בעריהמטען מייסטערווערק

דער זוהן פון קינג-קאָנג

מיט׳ן אַנטייל פון H. Mack און Robert Armstrong

ווי אויך מיט׳ן אַנטייל פון אַ 23-מעטער-דיגער מאַלפּע אין די טיפסטע דזשונגלעס.

אַנאָנס! נעכסטער פּראָגראַם: אַנאָנס!

„קוש מיך נאָך“

מיט Anna Ondra

מעמאָריאַל פון האַנדווערקער

וועגען ליציטאַציעס און צושטעלונגען

(2) לויט ווי מיר דערוויסן זיך, האָט די לאָדזשער האַנדווערקער-קאַמער, דורך דער פאַרמיטלונג פון האַנדווערקער-פערבאַנד אַרויסגעשיקט אין אינערן-מיניסטעריום אַ מעמאָריאַל וועגן ליציטאַציעס און צושטעלונגען אין די אַדמיניסטראַציע-אַמטען.

אין דעם דאָזיגן מעמאָריאַל ווייזן אָן די האַנדווערקער אויף די סימנים פון אומגעזונטער קאָנקורענץ ביי די ליציטאַציעס אין בעטן, אז עס זאָל אַרויסגעגעבן ווערן אַ פעראָרדענונג, דאָס די אַמטען, וואָס שרייבן פונאַנדער ליציטאַציעס זאָלן אָנווייזן אַלע אומשטענדן, וואָס קאָנען מש פּיע זיין אויף דער קאַלקולאַציע פון די פּרייזן, בכדי עס זאָלן נישט געענדערט ווערן די צושטעלונגס-בעדינגונגען נאָכן פערענדיגען די ליציטאַציע, און אַז די אַמטען זאָלן ביי די דעציזיעס זיך ריכטן נישט נאָר אויף דער ביליגסטער אָפּערטע, נאָר אויך אויף דער סאָלידקייט פון אָפּערענט.

אַקציע פון לאָדזשער הויזבעזיצער

געגען דעם לאַקאַטאָרען-שוץ-געזעץ

(2) ווי מיר דערוויסן זיך, הויבן אָן די היגע הויזבעזיצער-פעראייגען אַ נייע אַקציע געגען דעם לאַקאַטאָרען-שוץ-געזעץ.

די פּראָיעקטן, וואָס ווערן אַרויסגעאַרבעט דורך די הויזבעזיצער, האָבן בדעה אַרויסצונעמען פון לאַקאַטאָרען-שוץ-געזעץ וואוינונגען פון העכער 5 צימערן, פאַבריקס- און האַנדלס-לאָקאַלן, און פערשידענע קליינע וואוינונגען, וואָס זענען איבערגעמאַכט געוואָרן פון גרעסערע לאָקאַלן.

חוץ מזה ווילן די הויזבעזיצער, אַז עס זאָל דערלויבט ווערן איינצופיהרן גוטוויליגע אָפּמאַכן בנוגע דעם דירה-געלד אויף אַ לענגערע צייט.

די דאָזיגע פּראָיעקטן וועלן בקרוב אין דער פאָרם פון אַ מעמאָריאַל איבערגעגעבן ווערן די ענטשפּרעכענדע מיניסטעריאַל-פאַקטאָרן.

צוליב נדן-געלד נישט געלאָזן קובר-זיין דעם פערשטאָרבענעם פאָטער

אַ גרויסער סקאַנדאַל אין אַ היגער יודישער משפחה

אויף סטאַדאַלנאַ גאַס זענען פון מיטוואָך ביז פרייטאָג פאָרגעקומען גרויסע סקאַנדאַלען, וועלכע האָבן אויפגערודערט די דאָרטיגע גאַנצע געגענד.

אויף דער דערמאָהנטער גאַס נומער 2 וואוינט אַ געוויסער מ., ביי וועלכען ס׳האָט געוואוינט זיין אייגענער פאָטער, מיט צוויי וואָכן צוריק איז מ.׳ס פאָטער קראַנק געוואָרן און איז דאָרט געשטאָרבן. דאָס איז געווען דעם פערגאַנגענעם מיטוואָך. דעם פערשטאָרבענעמס זוהן איז אַוועק אין ראַבינאַט, אַדורכגעפיהרט אַלע פאָרמאַליטעטען און בעשטעלט די לויה, וועלכע האָט געזאָלט פאָרקומען דאָנערשטאָג. צו דער בעשטימטער צייט איז געקומען די עגלה, ס׳זענען אויך געווען עטליכע צעהנדליגע מלווים, אָבער די לויה האָט זיך נישט אָנגעהויבן, ס׳האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אז מ.׳ס שוועסטערן, די טעכטער פון פערשטאָרבענעם דערלאָזן נישט אַרויסצונעהמען דעם מת פון זייער ברודערס שטוב. ביז מ. וועט נישט צוריקגעבן די עטליכע טויזענד זלאָטיס, וועלכע ער האָט בשעתו געהאַט גענומען ביי זיין יונגסטע שוועסטער, אַ כלה-מיידעל און ער-היום נישט אָפּגעגעבן. דאָס מיידעל איז שוין עטליכע מאָל געוואָרן אַ כלה און ווען עס קומט צו סילוק׳ן דעם נדן ווערט גאָרנישט פון שידוך, ווייל ס׳איז נישט דאָ קיין געלד. די עטליכע טויזענד זלאָטיס האָט זיך געהאַט געבאָרגט דער ברודער און ביז איצט נישט אָפּגעגעבן. איצט נאָכ׳ן טויט פון זייער פאָטער, ווען דער פערשטאָרבענער איז געלעגן ביי איהם אין שטוב, האָבן אַלע שוועסטערן ערקלערט, אז זיי וועלען בשום אופן נישט דערלאָזן אַדורכפיהרן די לויה ביז מ. וועט אָפּגעבן דאָס געלד. מ. האָט נישט קוקענדיג אויף די דראָהונגען דאָך געפּרובט אַדורכצופיהרן די לויה. ס׳איז דעריבער געקומען צו אַ גרויסן סקאַנדאַל. מ. האָט דאָס געלד נישט אָפּגעגעבן, טענה׳דיג, אז ער האָט איצט נישט קיין געלד, ס׳האָבן זיך געפּרובט אַריינצומישן קרובים און בעקאַנטע, ס׳האָט אָבער גאָרנישט גע־האָלפן. די שוועסטערן האָבן נישט געוואָלט נאָכגעבן און די לויה האָט נישט געקענט פאָרקומען. די עגלה איז אַוועקגעפאָהרן, די מלווים זענען זיך פונאַנדערגעגאַנגען און דער מת איז געבליבן ביי מ. אין שטוב, אזוי איז אַדורך דער דאָנערשטאָגדיגער טאָג, אַ גאַנצן אָוונט און אויך צומאָרגנס פרייטאָג איבערהויפּט האָט מען גע־פרובט אויף ביידע צדדים, אָבער אָהן ערפאָלג. די שוועסטערן האָבן אָקופּירט די וואוינונג פון זייער ברודער, האָבן געשריגען, אַז באַלד דער קבורה וועט דעם כלה-מיידעל פערפאַלען ווערן איהר נדן, און דעריבער דאַרף זייער ברודער דאָס געלד אָפּגעבן פאַר דער לויה. מ. ווידער האָט ערקלערט, אַז ער וועט דאָס געלד אָפּגעבן, אָבער איצט האָט ער נישט קיין געלד און וועט עס זיכער איז אַ צייט אַרום אָפּגעבן. דער ענין האָט אָפּגעשפּאַרט אין ראַבינאַט, וואו מ. האָט געדאַרפט איינליגען אויף דער סומע פאַר זייך שוועסטער וועקסלען, אָבער אויך דערפון איז דער ווייל גאָרנישט געוואָרן. דעריבער האָט אָנגערוקט שבת און וועגן דער לויה האָט מען גאָך דער ווייל גאָרנישט גערעדט.

ערשט פרייטאָג שפּעט נאָכמיטאָג איז מ. איינגעגאַנגען איינצולעגן וועקסלען אויף דער סומע און די לויה איז בחפזון פאָרגעקומען.

רעפּרעזענטאַנץ-טעאַטער „ראַזמאַיטאָשטשי“ 27 ציגעלנאַ 27 טעל. 112-25.

דירעקציע: דוד צעלמייסטער.

היינט, זונטאָג 3 פאָרשטעלונגען 4.30, 7.30 און 9.30 אָוונט

לעצטע גאַסטשפּילן פון דער גרויסער קינסטלערין. דער שטאָלץ פון דער יודישער בינע

אידאַ קאַמינסקאַ

די גרעסטע סטאַרס פון דער יודישער בינע | גרויסער ערפאָלג! שטורמישע אָוואַציעס! | פּרעכטיגע קאָנצערט-שפּיל | בראַוואָ קאַמינסקאַ לאָדז געגומען מיט שטורם

היינט, זונטאָג 4.30 נאָכמ. גרויסע הנחה- און פאָלקס-פאָרשטעלונג

אַלע בילעטן נור 1 זל.

אַ דאַנק פון קינדער

אַ דאַנק פון קינדער שפּילט זיך אויס דעם טיפען שמערץ פון אַ צובראָכן מוטער-לעבן.

אַ דאַנק פון קינדער ווייזט די אונדאַנקבאַרקייט פון קינדער צו זייער מוטער.

אַ דאַנק פון קינדער איז גוט געשריבן און קאָנצערט געשפּילט.

היינט, זונטאָג, 7.30 (האַלב אַכט) אָוונט ספּעציעלע פאָרשטעלונג

סענסאַציע אויף סענסאַציע!

מיר פרייען זיך (עניו מאַניקאַ)

אין 3 אַקטן מיט אידאַ קאַמינסקאַ

אַלע בילעטן אין פּאַרטער נור צו 1 זל.

היינט, זונטאָג, 9.15 אָוונט פייערליכע פּרעמיערע

סענסאַציאָנעלע בינע-רעפּערטואַר

פרייליין דאָקטאָר

מיט אידאַ קאַמינסקאַ

די לאַגע אין די לאָדזער צווירנעריעז

(אג) דער הסכם, וואָס איז געשלאָסן געוואָרן צווישען די לאָדזער צווירנעריען, און וואָס האָט געהאַט די אויפגאַבע צו סטאַביליזירען די פּרייזן, האָט לויט דער מיינונג פון די פּראַקטיקער טערעסירטע קרייזן נישט ערפילט זיין אויפגאַבע. די סיבה פון דעם שלעכטען פונקציאָנירען פון דער פערשטענדיגונג, איז געווען די קאָנקורענץ פון די צווירנעריען, וואָס זענען נישט אַנגעשלאָסען אין פערבאַנד, און וואָס אַרבייטען אויף אייגענער רעכנונג.

אָנהויב סעזאָן ווען עס איז אין די צווירנעריען געווען זעהר ווייניג אַרבייט האָבן די בעזונדערע אינדוסטריעלער, וואָס זענען צוגעטרעטן צו דער פערשטענדיגונג אָפּגעהיטען דעם אָפּמאַך. צוליב דער קאָנקורענץ אָבער פון די פאַבריקאַנטען וואָס אַרבייטען אויף אייגענער רעכנונג און האָבן אָנגענומען בעשטעלונגען אויף בעדייטענד נידריגערע פּרייזן האָבן זיי געמוזט אַרבייטען צו ביליגערע פּרייזן. אין פערגלייך מיט׳ן יאָהר 1929 זענען די פּרייזן אין דער צווירנעריי בראַנזשע נעפאַלען אויף ביז 40 פּראָצענט. איצט האַלט עס שוין אין די צווירנערייען ביים סוף סעזאָן, נאָך אַ פּאָר טעג און אַלע צווירנערייען וועלען זיך אָפּשטעלן אויף אַ חודש צייט, ווען עס וועט זיך ווידער אָנהויבן די אַרבייט צום זומער

אַרעסטירט אַ נאַטשעלניק און וויצע-נאַטשעלניק

פון די היגע פרייוויליגע פייערלעשער

אין שייכות מיט די מיסבראויכן, וואָס ס׳זענען ענטדעקט געוואָרן אין דער קאַסע פאַר אַרבייטסלאָזע ביי די היגע פייערלעשער, זענען נעכטען אַרעסטירט געוואָרן דער געוו. נאַטשעלניק פון דער באַלוטער אָפּטיילונג אַנטאָן סיטקיעוויטש פון דער געהילף נאַטשעלניק פון דער 1-טער אָפּטיילונג סטעפאַן קאַלוזשינסקי.

ביידע געפינען זיך אין אַרעסט צו דער דיספּאָזיציע פון דער אויספאָרשונגס-מאַכט.

רעסטאָראַן-דאַנסינג

„TABARIN“

20 נאַרוטאָוויטש-גאַס 20

ערעפענונג פון ווינטער-סעזאָן!

אין נייראַמאָנטירטן בלויען זאַל.

אַטראַקציעס איבער אַטראַקציעס!!

צום ערשטען מאָל אין לאָדז 12 ערשטקלאַסיגע סענסאַציעס!

מיט דעם וועלט-בעריהמטען ושאָנגלער

ADANOS אין דער שפּיץ.

ניי-אַנגאַזשירטער דזשעז-אָרקעסטער

The 7 Weinroth-Band

„FIVE“ יעדען טאָג פון 5 ביז 8

קאָנסומאַציע מיט בעדינונג – 80 גר.

אָוונט-פּראָגראַם פון 10 ביז פריה.

ערשטקלאַסיגע קיך! —::— ביליגע פּרייזן!

פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע

פייערונג צום 17-טען יאהר-טאג פון דער באלפור-דעקלאראציע און 50-טען יובילייע פון קאטאוויצער-צוזאמענפאהר

היינט ווערט 17 יאהר זייט עס איז ארויסגעגעבן געווארען די באלפור-דעקלאראציע וועגען די היים פאר יודישען פאלק אויף ארץ-ישראל. אין די באהעגטעסטע טעג פאלט אויך אויס דער טרויעריגער יובילעאום פון קאטאוויצער צוזאמענפאהר פון די „חובבי ציון".

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, ארגאנט איין די ציוניסטישע ארגאניזאציע היינט 8.30 אוונט אין אייגענעם לאקאל (שרימעסקא 29) א פייערליכע פערזאמלונג. געווידמעט די דאזיגע וויכטיגע געשעהענישען. מיט רעדעס וועלען ארויסטרעטען: דעפ. ד"ר ראזענבלאט, רעד. י. אונגער, משה לימאן.

אין „בני ציון"

אויף היינט אוונט 7 א זייגער איז גערופען געווארען א גרעסערע פערזאמלונג פון די ציוניסטישע עסקנים אין גיוערס לאקאל מיט'ן צוועק צו רעארגאניזירען די ציוניסטישע אפטיילונג „בני-ציון" אין יענעם ראיאן.

אויף דער דאזיגער פערזאמלונג וועט ה' ש. ראבינאוויטש ארויסטרעטען מיט א רעפעראט אד"ט: „50 יאהר אסיפה קאטאוויץ און 17 יאהר באלפור דעקלאראציע".

אין „בני ציון" זענען ארגאניזירט העברעאישע באכמיטאג קורסען פאר קינדער פון פאלקס שולען. עס וועט אויך בעגייט ווערען דער פאלקס אוניווערזיטעט אין דאזיגען ראיאן און איינער-

דינען סיסטעמאטישע פארלעזונגען איבער ציוניסטישע און אלגעמיין וויסענשאפטליכע פראבלעמען.

נייער „קרן-היסוד"-קאמפיין

פון ארץ-ישראל איז ווידער געקומען קיין לאדז דער דעלעגירטער פון קרן-היסוד, דירעקטאריום אין ירושלים ה' אשר קאלאדני, כדי אנצופיהרען מיט דעם קרן היסוד קאמפיין.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם, האט דאס דירעקטאריום פון קרן-היסוד אין פוילען בעשלאסען צו פראקלאמירען דעם אנהויב פון דער אקציע אין לאדז אויף היינטיגע וואך. דער קאמפיין פון קרן היסוד אין אונזער שטאט וועט אויך היי-יאהר געפיהרט ווערען אונטער דער לייטונג פון ה' קאלאדני און מיט דער בעטייליגונג פון די אנגעזעהענע ציוניסטישע עסקנים.

מארגען מאנטאג, אוונט קומט פאר א פלענאר זיצונג פון קרן-היסוד קאמיטעט צוזאמען מיט די אנגעזעהענסטע ציוניסטישע און נאציאנאלע עסקנים.

ענטגילטיגע ליקווידאציע פון דער שקלים-אקציע

לויט אן אויפפאדערונג פון'ם הויפט שקל-קאמיטעט אין ווארשא האט דער ארטיגער קאמיטעט בעשטימט מארגען מאנטאג אלס דעם לעצטען טאג פון דער היי-יעהריגער שקל-אקציע. אלע ציוניסטישע גרופירונגען און ארגאניזאציעס דארפען ענטגילטיג ליקווידירען די ארבייט פון פערשפרייטען דעם שקל און איבערגעבען אין רשות פון שקל-קאמיטעט, אלע געלדער צוזאמען מיט די תלושים פון די שקלים

NOWOSCI ANGIELSKIE BIELSKIE oraz PLEDY

SKŁAD SUKNA i KORTÓW

E. i L. KAHAN

PIOTRKOWSKA 80 telefon 268-52.

Skład Komisowy: Z. Bornstein Starzyckiej Manufaktury.

דער ענין אפמאך מיט די דאקטוירים
אין דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט

(א) בידוע איז די פראגע פון די אפמאכען מיט די דאקטוירים אין דער סאציאלער פערזיכערונגס-אנשטאלט, איבערגעווייזען געווארען דער צענטראל-מאכט צום דעצידירען.

וועגען דעם ענין זענען שוין פארגעקומען פערטראקטאציעס, וועלכע זענען אפגעלייגט געווארען אויף 2 וואכען, בכדי ביידע צדדים זאלען אריינטראגען זייערע פארשלאגען.

Dr.
Wołkowyski
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ציגעל-גאס 11, טעל. 238-02
נעהמט אן אין הויט- און ווענערישע
קראנקהייטען, מענער-שוואכע
נעהמט אן פון 8–12 בייטאג און פון 4–9 אוונד.

70 פראצענט באהן-הנחה קיין ווארשא

דער פראפאגאנדע-קאמיטעט צו פייערן דעם 11 נאוועמבער מאכט בעקאנט, דאס אין צוזאמענהאנג מיט דעם יום-טוב פון פוילענס אומאפהענגיגקייט, ארגאניזירט ער אויף דעם 11-טען נאוועמבער ד. י. אן אלפוילישען צוזאמענפאהר קיין ווארשא. דער קאמיטעט געניסט פאר די אנטיילנעמער פון צוזאמענפאהר 70 פראצענט הנחה אויפן יסוד פון די קארטען, וועלכע ווערען ארויסגעגעבען דורך דער ביורא פון וואגאן-לי-קוק, פיעטריקאווער 64.

די באהן-הנחות וועלען זיין גילטיג פון 9 ביזן 12 נאוועמבער איינשליסליך, דער פרייז פון א קארטע בעטרעפט 2 זל. און דער הנחה-בילעט אין ביידע זייטען 6 זל. צוליב דער קורצער צייט, ווי אויך צוליב דער בעגרעניצטער צאהל קארטען ווערט געבעטען וואס פריהער זיך צו מעלדען אין רייזע-ביורא פיעטריקאווער 64, אין די שעה'ן פון 9 פריה ביז 8 אוונט.

ביי פערדרייאונגס - שטערונגען
מאגען-ווערהמאגען בעווירקט דאס נאטירליכע ביטערוואסער
Franciszka Józefa
פרעגט דאקטוירים. צו בעקומען אין אלע אפטייקען און סקלאד-אפטעטשנעס.

יודיש טעאטער
פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20, טעלעפאן 213-84.

אזוי לאכען, האט נאך לאדזש נישט געלאכט
זינגען, האט נאך לאדזש נישט געהערט
טאנצען, האט נאך לאדזש נישט געזעהען !!!

היינט, זונטאג 2 פארשטעלונגען 9 אוונט און 12 פריה.

די יודישע באנדע

מיט די פריילכע „באנדיטען" (ל. א. ב.) חנה גראסבערג, לילי ליליאנא, מאלווינא ראפעל, דוד לעדערמאן, לעאן ליבגאלד, הערמאן פעניגשטיין, זישע קאץ, אייזיק ראטמאן.

פולשטענדיג נייער רעקארד-פראגראם!

זאל לעבן עמך!...

12 פריה, גרויסע פרימארגן-פארשטעלונג
פאר ארבייטער און אינטעליגענץ
(פון 50 גר. ביז 1.50)
זאל לעבן עמך

בילעטען אין קאסע פון 10 פריה.

אויספלוג קיין עגיפטען

די היגע אפטיילונג פון וואגאן לי קוק ארגאניזירט אן אויספלוג קיין עגיפטען. אפרייזע פון לעמבערג דעם 21 דעצעמבער ה. י. קיין קאנסטאנץ, פון דארט מיט דער שיף דורך סטאמבול, פיראנע, ביירוט, חיפה און אלעקסאנדריע. דעם 29 דעצעמבער וועט די שיף דארט זיין. דער אפפאהר פון אלעקסאנדריע וועט פארקומען דעם 4 יאנואר 1935.

די רייזע צוזאמען מיט אויסהאלט אויף דער שיף קאסט 750 זל. ביים אנמעלדען דארף מען צושטעלען א פאס מיט א בעשייניגונג פון בירגער רעכט, 2 פאטאגראפיעס און א מיליטער-ביכעל.

איינשרייבונגען נעהמט אן אויסשליסליך וואגאן לי קוק, פיעטריקאווער 64.

גע'מסר'ט אין עלעקטראווניע
אז ער גנב'עט עלעקטרישען שטראם

(א) אין דער עלעקטראווניע האט עמיצער צוגעטראגען, אז א געוויסער לייבוש מעסלעוויטש (קילינסקיעגא 117) גנב'עט עלעקטרישען שטראם.

מען האט דעם ענין חוקר ודורש געווען, און מען האט פעסטגעשטעלט, אז – עס שטימט, מעסלעוויטש איז טאקע שטארק נישט אין ארדענונג.

דער פועל יוצא איז, אז ער ווערט צוגעצויגען צו געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט.

ברענגען אין ארדנונג
די דעכער, גזימסען און שטוקאטורען

(2) די זיכערהייטס-אפטיילונג ביי דער לאדזשער שטאטישער סטאראסטווע האט ארויסגעגעבען א פעראָרדענונג צו די איהר אונטערליגענדע ארגאנען מכוח'ן צוזעהן, אז די הויז-בעזיצער זאלען ברענגען אין ארדענונג די דעכער פון זייערע הייזער, און קאנטראלירען דעם מצב פון די גזימסען און שטוקאטורען.

בעוואפנונג פון באנק-פאלסקי-אנגעשטעלטע

(א) אין העלפט נאוועמבער ה. י. וועלען אין הסכם מיט דער צענטראל-מאכט, בהדרגה בעוואפענט ווערען אלע בעאמטע פון דער לאדזשער „באנק-פאלסקי"-אפטיילונג.

פערענדיגט דעם סקווער
ביים לאדזשער פאבריק-באהן-וואגזאל

(2) גערעכענט זענען ענדגילטיג פערענדיגט געווארען די ארבייטען ביים איינארדנען דעם סקווער פארן לאדזשער פאבריק-באהן-וואגזאל.

פריהלינג וועט שוין דארט וואקסען גראז און בלומען.

געוואלט אדורכפיהרען
אן'איינברוכס-גנבה ביי יאן שמעכעל

(2) גנבים האבען נעכטען ביינאכט אויסגעבויערט 4 גרויסע לעכער אין דער וואנט פון יאן שמעכעלס געוועלב אויף זגערזשער 93.

דער סטרוזש פונם הויף האט זיי אבער געשטערט איינמיטען דער ארבייט – האבען זיי איבערגעלאזט אלע זייערע גנב'ישע מכשירים און זענען ענטלאפען.

פאליציי זוכט זיי.

קלאנג-סינא-טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26

היינט און פאלגענדע טעג!
די לאנג-ערווארטעטע פרעמיערע
א. ג.
„פראקוראטאר
אליציא הארן"
מיט J. Smosarska
אין דער הויפט-ראל.
אויסערן פראגראם: קלאנג-צוגאבע.

אנהויב פון די סעאנסען: שבת און יום-טוב 12 א זייגער. געוועהנליכע טעג 4 נאכמ.

יודיש טעאטער נאטיצען

„מיר פרויען", 3 אקטען פון מאראזאוויטש שטשעפקאווסקא, גאסטשפילען פון אידא קאמינסקא אין „ראזמאיטאשטשי"

די פוילישע שריפטשטעלערין מאראזאוויטש שטשעפקאווסקא האט ווייזט אויס געזוכט א געלעגענהייט זיך אפצורעכענען מיט מענער, האט זי אויפגעשריבען דאס שטיק „מיר פרויען" כדי צו בעווייזען, אז מיר מענער זענען פערעטעטער אין דער בעציהונג צו דער פרוי און אז מיר מענער זענען נישט ווערט די אידעאלע און איבערגעגעבענע ליבע פון דער פרוי.

אונזער טרייסט אין דעם פאל איז אבער דאס, וואס מיר קאנען בלייבען צופרידען דערמיט, וואס די שריפטשטעלערין רייסט זיך אין אן'אפענע טיר, מחמת מענער שריפטשטעלער האבען שוין נאך פריהער אויך ארויסגעטראגען אין דער וועלטליכער עפענטליכקייט די אונגעטריישאפט פון מענער צו פרויען. דאס הייסט, אז דער „קלאפ" וואס שטשעפקאווסקא האט אונז געוואלט געבען, איז נישט אזא ווייטאגליכער. עס איז נישט קיין נייעס, מען ווייסט שוין דערפון.

אויב די שריפטשטעלערין האט נאר געהאט די כוונה א שלאג-צו-טון די מענער-וועלט, איז באמת א שאד די טירחא ארויסצווארפען אויף אזא שענע און איידעלע פרוי, ווי עס איז מאניקא, אזא גרויסע צרה און אזוי פיל ליידען. בכלל איז די ספור המעשה א געקינסטעלטע, נאר סצעניש זעהר געשיקט און פאכמעניש אויפגעבויט. נישט קוקענדיג, וואס עס בעטייליגען זיך אין דעם שטיק קוים דריי פרויען, פערמאגט עס גענוג אקציע און בעוועגונג, צו דערהאלטען די אויפמערקזאמקייט פון צושויער איבער די גאנצע 3 אקטען.

דאס שטיק מוז אבער אויך זעהר גוט געשפילט ווערען, אנדערש כאפען זיך אריין לאנגווייליגע מאמענטען, וואס קאנען ברענגען שאדען דעם אלגעמיינעם איינדרוק.

ווי אזוי איז דאס שטיק געשפילט געווארען אין „ראזמאיטאשטשי"?

א פיעסע, וואס דארף זיך האלטען אויף 3 פערזאן און דאס בלויז פרויען, דארף פריהער ווערען גוט איינשטודירט. אויף דער פרעמיערע האט זיך דאס ווייניג וואס געלאזען אנזעהן. די גאנצע פארשטעלונג איז געהאלטען געווארען אויף אן'איבערפלעכליכען טאן, נישט געווען קיין פערטיפונג אין די כאראקטערען.

אידא קאמינסקא האט זיכער נישט געמיינט מיט איהר „מאניקא" אונז איבערצוצייגען, אז זי איז א גוטע שוישפילערין, דאס ווייסען מיר דאך שוין, זי האט אבער אונז בעדארפען געבען א גוטע פארשטעלונג, ווייל די רעזשי איז דאך איהרע און דאס האט זי נישט געטון. אויף דער ביהנע האט געהערשט אן'איילעניש. עס איז געווען א טעמפא אהן א מאס.

עס איז ווייניג, וואס קאמינסקא'ס „מאניקא" איז א טיף דורכגעטראכטע און ווערט דראמאטיש שטארק אקצענטירט, עס איז ווייניג, וואס „מאניקא" קומט ביי איהר צום אויסדרוק מיט אלע איהרע פריידען און ליידען, אזוי ווייט, אז „מאניקא" געווינט אונזער מיטגעפיהל, דאס איז אמת דער פערדינסט פון קאמינסקא'ס אויסגעצייכענט שפילען. מען דארף אבער אויך דאס זעלבע זעהען פון די אנדערע ארטיסטען. אין א שטיק מיט אזא בעגרעניצטען פערסאנאל ווי „מיר פרויען" פאדערט זיך א קאנצערט-שפיל פון אלע בעטייליגטע.

די טאלאנטפולע יונגע שוישפילערין ענילימאן האט נאך נישט געהאט בעוויזען, ווייזט אויס זיך פונאנדערצוקלויבען אין דער ראל, פון דער פרוי-ארכיטעקט אנא איז ביי איהר קוים ארויס א שאטען. זי איז אהן א ספק געפאסט פאר אזא ראל, נאר זי דארף נאך א סך אריינשטודירען אין דעם טיפ, כדי בולטער ארויסצוברענגען. מיר זענען זיכער, אז ליטאן וועט דאס נאך בעווייזען, ווייל זי איז גענוג פעהיג.

אויך ראזא ליבראווסקא האט זיך ווייניג אריינגעטראכט אין איהר ראל (אנטאשא). מען קאן דאך אויף א ביהנע נישט אפקומען בלויז מיט דערצעהלען, מען דארף דאך שפילען, אויסשפילען דאס דערצעהלטע. אזא ראל דארף אזא יונגע שוישפילערין אויסנוצען ווי אן'עקזאמען פאר איהר שוישפיל-קונסט. דאס איז דאס ערשטע מאל ווי מיר זעהן די יונגע ליבראווסקא אין אן'ערנסטע ראל. זי דארף דא געבען כאראקטער און נישט קיין מעלאדראמאטישקייט.

טעאטער-מענש.

באטעז — און — קאלאשעז
פון דער וועלט-בעריהמטער מארקע „Tretorn".
און שווייקערט זענען אנגעקומען.
ה. באי און שותפים
פיעטריקאווער 154, טעל. 22-180.
די נייעסטע מאדעלען! צוגענגליכע פרייזען!

מוזיקאלישע נאטיצען

ביקאלליי ארלאוו

לעבעדיגע מוזיק מיט מענשליכע בעוועגונגען, רוהיגע אויף וויפיל עס פאדערט ביי קינסטליכע ווידערגעבונג פון קלאסישע, ראמאנטישע און מאדערניסטישע מוזיק. קיין גרויסע בעוועגונגען ווי ארויסצובעקומען א דונערנדיגע פארטיסימא נאר, רוהיגע האלטונג ביי די קלאסיקער, ווי למשל סאניציעו, בראהמס, ליסט און כמעט גאר קיין בעוועגונגען ביי די ראמאנטיקער ווי שוברט, שומאן.

און דאך גרויסן מעכטיגע אקארדען אין די פארטיסימא שטעלען און עס הויכט אויס א שמעלצענדיגע שטילקייט אין די פיאניסימא-שטעלען. דאס איז דער אלגעמיינער איינדרוק פון ארלאוו'ס שפילען. ארלאוו, איז נאך דערצו א גרויסער קאלאריסט אין די בראהמס „וואריאציעס און פוגע" איבער הענדעלס א טעמא איז געווען אזא רעגנבויגען-ארטיגער פארבען-שפיל ווי נאר ארלאוו דער קאלאריסט און מאלער אויפ'ן קלאוויר איז אימשטאנד צו וועקסלען.

D–ski.

ראדיא-פראגראם

זונטאג, דעם 4 נאוועמבער 1934

9 צייט-סיגנאל, 9,03 פליטען, 9,07 גימנאסטיק, 9,22 פליטען, 9,30 מארגען-ידיעות, 9,40 פליטען, 10,05 גאטעסדינסט, 11,57 צייט-סיגנאל. 12,03 ידיעות, 12,15 מוזיק. פריהמארגען, 1 רעפעראט, 1,15 מוזיק. פריהמארגען, 2 פליטען, 3 פליטען, 3,15 קאנצערטען, 3,25 פליטען, 3,35 קאנצערט, 3,45 פון די סטושצלצעס, 4 רעציטאציע, 4,20 געזאנג, 4,45 פאר קינדער, 5 פאלקס-מוזיק, 5,50 פעליעטאן, 6 הערשפיל, 6,45 רעפעראט, 7 לייכטע מוזיק, 7,50 פעליעטאן, 8 סימפ. קאנצערט, 8,45 אווענד-ידיעות, 9 „אויף די לעמבערגער פרעהליכע כוואליעס", 9,45 ספארט, 10 פאסט-קעסטעל, 10,15 רעקלאמע-קאנצערט, 10,24 רעקלאמע אוידיציע, 10,30 קאנצערט, 11 טאנץ מוזיק.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי — — — —	95.75
3 פראצענטיגע בוראוולאנע —	46.50
4 „ דאלארובקא —	58.25
7 „ סטאביליזאציע (אמ.)	77.00
5 „ ווארשאווער פ.-ב. 1934	58.50
5 „ לאדזער „ „	51.50
ענגלישער פונט — — —	6.40
דאלאר אפיצ. 5.30 נישט אפיצ. —	5.25
גאלד-דאלאר — — — —	8.91
גאלד-רובל — — — —	4.59
דייטשער מארק — — —	1.90

מעלדונגען

בעז. „קולטור - ליגע".

הנחה - בילעטען. די טעאטראל-ארטיסטישע אפטיילונג גיט ארויס הנחה-בילעטען: אין טעאטער „ראזמאיטאשטשי" אויף די גאסטשפילען פון אידא קאמינסקא, אויף דעם קאנצערט פון פידעל ווירטואז וואסא פריהאדא און אין אלע קינאס. די הנחות זענען בעדייטענדע. ס'ווערט איינגעשטעלט א קורס פון ענגליש פאר אוואנסירטע.

די געזעלשאפט „אגראאיד" אין לאדז מעלדעט, אז 31 אקטאבער האט זיך אנגעהויבען איהר טעטיגקייט אויפ'ן געביט פון לאדז דער סעקרעטאריאט אמטירט אין לאקאל ביי זאוואדזקא 1, ה. 11, פראנט III שטאק און נעמט אן איינשרייבונגען פון מיטגלידער פון 7—10 אוונט און שבת אויך פון 10—1 פארטאג.

DR.
L. Czarnożył
וואוינט יעצט אויף
62 פיעטריקאווער 62
און נעהמט אן פון 9,30 ביז 10.30 פארמיטאג
און פון 4–6 נאכמ.
ספעצ. הארץ-קראנקהייטען

מיט יענעמ'ס כח האט ער געוואלט ווערען א טאטע
נאר צאהלען אלימענטען פאר'ן ילד האט איהם נישט געגליסט

אין קרייז-געריכט איז אנימעלט פארגעקומען אנ'אלימענטען-פראצעס געהאנדעלט האט זיך וועגען דעם, אז א געוויסע חיה ר-טש וואס אייגעקלאגט איהר מאן משה, הלמאי ר'האט זי פערטריבען פון שטוב מיט א קינד אויף דער האנד און ר'וויל איהר נישט געבען אויף חיונה.

אזעלכע פראצעסען זענען נישט קיין נייעס, אין די צענדליגער ווערען זיי יעדען טאג בעטראכט אין די געריכטען.

קיין בעזונדערען איינדרוק האט אפילו אויך אויף קיינעם נישט געמאכט די ערקלערונג פון איינגעקלאגטען משה, אז דאס קינד איז נישט זיינס, איבעריגענס פרובען פיל מענער אין אזעלכע פאלען זיך נישט צו בעקענען צו דער פאטערשאפט פון די מאנגרינס קינדער, רעכענדיג זיך אזוי ארום ארויסצודרייען פון דער פליכט צו צאהלען אלימענטען.

דאן פעראָרדענט דאס געריכט דורכצופיהרען א בלוט-אנאליז און אפהענגיג פון רעזולטאט פון דער דורכגעפיהרטער אנאליז דעצידירט דאס געריכט וועגען דער אייגענטליכער תביעה.

ווען ס'איז אויף דער דערמאנטער געריכטס פערהאנדלונג ארויסגעשוואומען די פראגע וועגען אנווענדען דעם מעטאד פון בלוט אנאליז, האט זיך די איינגעקלאגערין חיה ר-טש פלוצלינג א שטאל אויפגעגעבען און אוועקגעלייגט פאלגענדע ערקלערונג:

איך בין ענטשידען געגען דעם, אז ס'זאל דורכגעפיהרט ווערען א בלוט-אנאליז, ווייל דער עקספערימענט איז אין דעם פאל בכלל נישט צוועקמעסיג. ס'וועט זיך טאקע ארויסווייזען, אז משה איז נישט דער פאטער פון קינד. פונדעסטוועגען וואלט געווען די גרעסטע עולה, אז מ'זאל איהם בעפרייען פון דער פליכט צו צאהלען אלימענטען. ער דארף טראגען אלע התחייבות'ן לגבי דעם קינד און אט פאר וואס:

איך וואוין שוין מיט מיין מאן 8 יאהר. געזענען פערביי די ערשטע 4 יאהרען און מיר האבען נישט געהאט קיין קינד, מיין מאן איז בעגאנגען ממש אין לעבען צו האבען א קינד, ער האט מיך ארומגעשלעפט צו אלע דאקטוירים. זיי אלע האבען איינגעפונען, אז איך בין געזונד און אז אויך מיין מאן איז נישט קראנק, נאר א קינד וועל איך פון איהם נישט קענען האבען. אלענפאלס קאן ער נישט זיין דער טאטע פון מיין ערשט קינד.

ווי שווער דאס איז מיר נישט געווען, האב איך רעזיגנירט פון גליק צו ווערען א מוטער, מיין מאן האט אבער נישט געוואלט איינרוהען. ער האט מיך גענומען אויף די שוידערליכסטע אופנים

(סענסאציאנעלער פראצעס)

פייניגען, אז איך זאל זיך אפגעבען מיט זיינס א פריינד. איך האב נישט געוואלט, א לענגערע צייט האב איך ווי א לייב געקעמפט געגען משונה דיגען פערלאנג פון מיין מאן. ענדליך האט ער מיין עקשנות געבראכען.

נישט געקוקט אויף די שמערצליכסטע מיינע מאראלישע ליידען בין איך געצוואונגען געווען זיך מיט'ן אנגעוויזענעם פריינד צוזאמענצוקומען. איך בין טאקע מעוברת געווארען. די שמחה פון מיין מאן איז געווען אומגעהויער. נאך גרעסער איז געווען זיין פרייד, ווען דאס קינד איז געבוירען געווארען.

אין די ערשטע צייטען האט ער זיך בעצויגען צום קינד, ווי א געטרייער און איבערגעגעבענער פאטער. באלד האט איהם אבער דאס קינד אנגעהויבען פערמיאוסט צו ווערען און נאך מעהר האט ער מיך פיינט געקריגען. ער האט מיך אנגעהויבען צו ברענען און צו בראטען, איך בין צום סוף געצוואונגען געווען צו פערלאזען מיין היים מיט'ן אומשולדיגען און אומגליקליכען קינד אויף דער האנד.

וואוהין האב איך איצט צו גיין? צו וועמען דען זאל איך מיך ווענדען, אויב נישט צו איהם? ער האט דאך מיך צוגעפיהרט צו די אלע צרות, זאל ער דערפאר טראגען די קאנסעקווענצען.

אזוי ווי דער איינגעקלאגטער משה האט נישט געלייקענט אין דער ריכטיגקייט פון דער ערקלערונג, וואס איז בעלייגט געווארען דורך זיין ווייב חיה. איז איהר טאקע צוגעמשפט געווארען צו בעצאהלען די געפאדערטע אלימענטען.

ארגוס.

Bank Handlowy w Łodzi
Spółka Akcyjna
Kościuszki 15
przyjmuje za niewielką opłatą
na przechowanie kufry, walizy, kosze i t.p.
które lokuje w urządzonym według wymagań
nowoczesnej techniki SKARBCU.

דאוטשע און דארטשע
מיט זייערע צוויי בנים:
גדלתי ורוממתי...

(א) נאך א לענגערע אבטערוואציע און רעוויזיע זענען ארעסטירט געווארען: דער 51-יאהריגער דור באקסין, און זיין 46-יאהריגע זוגתו, דארטשע באקסין, וועלכע האבען בשותפות מיט זייערע 2 זיהן, שמואל און ראבערט, געפיהרט א שיינקייטס-סאלאן א. נ. „דארא", וועלכער איז נישט געווען קיין שיינקייטס-סאלאן, נאר לחלוטין עפיס אנדערש...

אין דעם דאזיגען שיינקייטס-סאלאן זענען אפגעטון געווארען גאר מיאוס'ע הייזעל-זאכען, און פאליציי האט די חברה געכאפט ביי דער האנד.

גנבות

(2) בעת א געוויסער יצחק בלומענטאל (11 ליסטאפאד 30) איז געשטאנען אין דעם רעסטאראן „אלא פורשעט" און טועם געווען פון די געשמאקע ווארשטלעך מיט קרויט, האט זיך א גנב אויף איהם „מרחם" געווען, און צוגענומען ביי איהם א פארטפעל מיט 500 זלאטעס מזומן.

והילד איננו...

(2) אין דעם ווארען-הויז „וואל-ווארט" (ראג פיעטרקאווער און פשעיאזד) האט דער „קליענט", ראמאן גאיעווסקי זיך אנגעמאסטען א פאלטען, און מיט איהם געוואלט אוועק אומבעצאהלטערהייד.

מען האט איהם אוועקגעזעצט...

ערפאלג פון „זאל לעבען עמך!" ביי דער „יודישער באנדע"

די פארשטעלונגען פון פרייטאג און שבת אין טעאטער „פילהארמאניע" ביי דער „יודישער באנדע" זענען אדורך מיט א גרויסען ערפאלג.

היינט שפילט די „יודישע באנדע" צוויי פארשטעלונגען 12 פריה און 9 אווענד, עס ווערט געשפילט דאס נייע אויסגענומענע פראגראם „זאל לעבען עמך!"

פון פוילישען טעאטער

אין שטאטישען פוילישען טעאטער ווערט היינט בייטאג געשפילט „איך האב בעזיגט דעם קריזיס".

אין אווענד – די „דאמע אין ווייסען" מיטוואך פרעמיערע שילערס „אינטריגע און ליבע."

DR. DED. H. LUBICZ
פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.
צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 141-32
עמפפאנגס-שעה'ן 8–10, 12–2, און 5–8 אווענד
זונטאג און יום-טוב פון 9–11 בייטאג.
און יו"ט 9–1. פאר דאמען בעזונדערער ווארטע-זאל

אונטערגעווארפען א קינד

(2) אין דער אפטיילונג פאר געזעלשאפטליכער שוץ ביי דער לאדזער שטאט-פערוואלטונג (אויף זאוואדזקא 11) האט מען נעכטען געפונען אנ'אונטערגעווארפען קינד – א מיידעלע פון אנערך 16 חדשים.

מען האט דאס קינד אריבערגעשיקט אין שטאטישען ערציהונגס-הויז.

שרפה אין א האלץ-סקלאד

(א) נעכטען איז אין דער האלץ-פירמע „סיל ווארס" (סרעבושינסקא 2) אויסגעבראכען א שרפה, וואס די ארויסגערופענע צוויי פייערלעשער-אפטיילונגען האבען שנעל איינגעלאשען.

דער היזק איז א קנאפער.

פון דער פירמע „Lady"

ווי מיר דערוויסען זיך האט די פירמע „לאדי" אויף נארוטאוויטשא 12. דערהאלטען א רייה נייע אין איהר ארט שאקאלאר און צוקערווארג ווי אויך באנבאניערען אין א גרויסען אויסוואהל, די בעסטע קוואליטעט און צו די נידריגסטע פרייזען, דעריבער איז נישט קיין וואונדער וואס די פירמע האט זיך אין אזא קורצע צייט געשאפען דעם צוטרוי ביי די ברייטסטע קליענטען פון אונזער שטאט.

Dr. Z. Henrykowski
ספעציאל-ארצט פאר ווענערישע
הויט-קראנקהייטען און מענער-שוואכע
האט זיך איבערגעצויגען אויף
פיעטריקאווער 86
טעל. 143-63
נעהמט אן פון 8–11 און פון 6–9 אווענד.
פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע זאל.
פאר אונבעמיטעלטע לעמשניצע-פרייזען.

ראטעוועט אייער געזונד
קראנקע אויף רופטורען (ברוך-קראנקהייטען)
ספעציעלע ארטאפעדישע הייל-גומי-באנדאזשען פון מיין מעטאדע
העלפען ראדיקאל אונטער גאראנטיע אהן אפעראציעס
פון אלע מינים ברוך-קראנקהייטען (רופטורען) אפילו די עלטעסטע
און געפעהרליכסטע ביי מענער, פרויען און קינדער.

דאס אראפלאזען זיך פון מאגען און קישקעס בעזייטיג איך דורך פערלעגען ספעציעלע אינדיווידועל צוגעפאסטע בויך-באנדאזשען.
אויף אויסגעקרימטע רוקען-ביין (הויקערס) ארטאפעדישע הייל-גארסעטן אויף ביינער-שווינדזוכט און אלע אנדערע פעהלערן ארטאפעדישע הייל-אפאראטען אויף פלאטפוס.
ספעציעלע איינלאגען לויט גיפס-מאדעלען, אויף זשילאסעס.
- גומי-זאקן לויט מאס. קינסטליכע הענד און פיס

ספעציעלער אנשטאלט פאר הייל-ארטאפעדיע
Spec. Ortop. O. PETRYKIEWICZ אויס לעמבערג
לאדז, פיראמאוויטשא 9 (אלגינסקא
(פראנט פארטער), טעל. 177-09 נאהנט פון לאדזער פאבריקס-באהנהויף
בעמערקונג: דאס ערשיינען פון די קראנקע איזאונבעדינגט נויטיג.
צאהלרייכע דאנקזאגונגען און דאנק-בריף.
(אין זגערזש אויף טלאמאצקא № 2 און № 4 אייגענע הייזער)

קאמוניקאט. די אַלע ג' בעזוכער, וועלכע זענען דעם פאָריגען שבת און זונטאָג אַוועק פון דער קאַסע אָהן בילעטען צוליב'ן אויספערקויפען אַלע פּלעצער, פערבעטען מיר העפליך צו קומען היינט צו זעהען דאָס מאָנומענטאַלע בילד קאמוניקאט.

„דער גבור איז קייטען“

דער דאָזיגער פילם וועט געוויזען ווערען נורביז זונטאָג איינשליסליך. די דירעקציע פון קינאָ-טעאַטער „CAPITOL“

Dr.
S. Kantor
ספעציאַליסט פאר הויט און ווענע-רישע קראנקהייטען (סיפיליס און טריפּער), היילט מענער - שוואַכע וואוינט יעצט
Piotrkowska 90, tel. 129-45
נעמט אָן פון 8—2 נאכמ. און פון 4—9 אוו., זונטאג און יום-טוב פון 8—2 נאכמ. פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן.

Dr. med. Józef Imich
צוריקגעקעהרט
ספעציאַל-אַרצט פאַר האַלז, נאָז און אויערען-קראַנקהייטען
אָרדינאַטאָר פון לאַרינגאָלאָגישען אָפּטיילונג אין פּרעז. מאָשטשיצקים שפּיטאָל
מאָניושקי 1, טעל. 209-97
נעמט אָן פון 5—7 אָוונט.

Dr. HELLER
ספעצ. פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע
8 טראַוגוטא 8, טעל. 179-89
נעמט אָן פון 8—11 און פון 4—8 אָוונט,
זונטאָג פון 11—2 מיטאָג.
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אונבעמיטעלטע — לעטשניצע-פרייזן

Dr. med.
S. LIEBESKIND
Akuszer-Ginekolog
przeprowadził się na ul.
Andrzeja 2, tel. 216-66
przyjmuje od 4–6.

Dr. med.
L. Liebeskindowa
Chor. dzieci
przeprowadziła się na ul.
Andrzeja 2, tel. 216-66
przyjmuje od 3–5 popoł.

Dr. med. R. Zalcwasser
כירורג
ציגעל-גאַס 19 טעל. 125-17
נעהמט אָן פון 1—2 און פון 4—6 נאָכמ.

Dr. L. FALK
ספעצ. אַרצט פאַר הויט- און ווענערישע קראַנקהייטען
Nawrot 7, tel. 128-07.
עמפּפאַנגט פון 10—12 און פון 5—7 נ"מ

Warszawskie Towarzystwo Pożyczkowe
NA ZASTAW RUCHOMOŚCI, SPÓŁKA AKCYJNA
Oddział w Łodzi
(L O M B A R D)
zawiadamia, że w dniu 21 listopada 1934 roku i dni następnych od godziny 10-ej rano odbywać się będzie LICYTACJA przy ul. Zachodniej Nr. 31 w Łodzi zastawów, nieprolongowanych we właściwym terminie. Numery zastawów podlegających licytacji, ogłoszone będą w „Kurjerze Łódzkim" w dniu 11 listopada 1934 roku w numerze 310 i wywieszone w biurze.
Zastawy, niesprzedane na licytacji w pierwszym terminie, sprzedawane będą w drugim terminie, począwszy od dnia 23 listopada 1934 roku,
Procenty należy wpłacać przed dniem 11 listopada 1934 roku, gdyż po tym terminie zastawcy dopłacą koszty probierni państwowej za cechowanie prób i za ogłoszenia.

איבערצוגעבען א לאָקאַל
דער פעראיין „מלבוש ערומים“, שענקעוויטשאַ 3/5, וועלכער האָט אַ גרויס לאָקאַל, וואָס בעשטעהט פון אַ גרויסען זאַל מיט 4 פענסטער און 2 גאַבינעטען, טעלעפאָן, פּאַרטער, געאייגנעט פאַר אַן אינסטיטוציע, פעראיין, פערזאַמלונגען א.ז.וו.
איז אָפּצוגעבען יעדען טאָג אויף נאָכמיטאָג.
צו ערפאַהרען טעגליך פון 5—7 אָוונט.
גלייכצייטיג מאַכט דער פעראיין בעקאַנט, אַז עס ווערען אָנגענומען איינשרייבונגען צו בעקליידען אָרימע קינדער אין דער צייט פון דינסטאָג, דעם 6-טען ד. ח. ביז דאָנערשטאָג, דעם 15-טען ד. ח.
די פערוואַלטונג.

פּאַראַמאַונט-ראַדיאָ
לעצטער שלאַגער פון ראַדיאָ-טעכניק
טיפּ 4 .B. F מאָדעל פון 1935
4 לאָמפּיגע ראַדיאָ-אַפּאַראַט מיט פּענטאָדען 9 וואַט. לאָמפּהילכער (פּענטאַדאַ) מיט אַן אַריינגעשטעלטען עלעקטראָ-דינאַמישען הילכער.

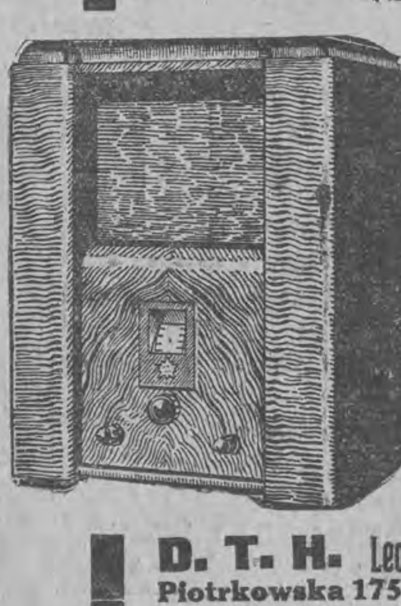

די ראַדיאָ-טעכנישע ליבהאָבער וועלען זיך ענטציקען מיט דעם מאָדעל, דורך דעם קרישטאַל ריינעם קלאַנג פון טאָן, סעלעקציע און די קראַפט פון דער שטימע.

D. T. H. Leon Leszczyński
Piotrkowska 175, tel. 205-06
עמפּפעהלט די נייעסטע מאָדעלען ראַדיאָ-אַפּאַראַטער. דאָס בעזוכען דעם סאַלאָן פערפליכטעט נישט צו קויפען.
פרייזען זעהר ביליג!

ביזשוטעריע גאָלד, זילבער און לאַמבאַרד-קוויטעס
קויפט איך און צאָהל די העכסטע פרייזען
Zakład Zegarmistrzowsko-Jubilerski
J. SOŁOWIEJCZYK, Piotrkowska 54
ווערקשטעל אויפ'ן אָרט.

אַ קאַנדיטאַר געהילף
קען זיך מעלדען קילינסקיעגאָ 97 ביי גאַמאָלינסקי.

קליינע אַנאָנסען
1 זלאָטי אַנ'אַנאָנס ביז 15 ווערטער 1 זלאָטי

לעטשניצע
פון דאָקטוירים - ספעציאַליסטען
זגערזשער 17
טעל. 116-33
רענטגען-גאַבינעט
וועגעראָלאָגישעס אַמבולאַטאָריום
פון 9 פריה ביז 8 אַ זייגער אָוונט.
וויזיט 3 זל.

לעטשניצע
פאַר וועגערישע קראַנקע
פון דאָקטוירים ספעציאַליסטען
לאָדז, זאַוואַדזקאַ 1
טעל. 122-73
טעטיג פון 8 פריה ביז 9 אָוונט.
וועגעריש-קראַנקע, מענערשוואַכע און הויט-קראַנקהייטען
אַנאַליזען פון בלוט און אורין
די פערהיטונגס-סטאַציע
איז טעטיג א גאנצען מעת לעת
פאַר פרויען אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל
אַ בעראַטונג 3 זל.

Dr. med. Niewiażski
ספעציאַליסט פאַר סיפיליס, טריפּער און הויט-קראַנקהייטען, בעהאַנדלונג פון מענער-שוואַכע
אַנדזשעיאַ 5, טעל. 159-40
צוריקגעקעהרט
נעהמט אָן פון 8—11 און פון 5—9 אָוו.
זונטאָג און יום-טוב פון 9—1 פאָרמיטאָג.
בעזונדערער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med.
Z. DATYNER
אוראָלאָג
ספּעצ. פאַר נירען, בלאָז און אורין-קראַנקהייטען
ZACHODNIA 59a, tel. 148-95
נעהמט אָן פון 2—3 און פון 6—8 אָוו.

ברוך-קראַנקע!!!

Dyr. J.Rapaport

ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז, פון דעם איז גאַנץ פּוילן בעריהמטען ספעציאַליסט אָרטאָפּעד דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, וועלכער עקזיסטירט 30 יאָהר און איז געוואָרען אָנערקענט פון פיל בעוואוסטע פּראָפעסאָרען.

ברוך-ליידענדע! ספעציעלע אָרטאָפּעדישע גומי הייל-באַנדאַזשען פון מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט בעזייטיגען אָהן שום אָפּעראַציע, ראַדיקאַל שנעל און זיכער מיט דעם גרעסטען ערפאָלג, די שווערסטע, גאָפּערהליכסטע און פערעלטערטסטע ליידענדע ברוכען ביי מענער, פרויען און קינדער. — ספעציעלע אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזשען פאַר צו ריקגעקומענע ברוכען נאָך אָפּעראַציעס, ווי אויך ספעציעלע אינדיווידועלע צוגעפּאַסטע אָרטאָפּעד. בויך-באַנדאַזשען געגען אַראָפּלאָזען זיך פון מאָגען און קישקעס.

פאַר קאַליקעס, הויקערס און אַלערלײ פעהלער פון גוף!
אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט ווערען אויסגעפּערטיגט די הייל-באַרטעס און פון פיל פּראָפעסאָרען אָנערקענטע מעטאָדע ספעצ. אָרטאָפּעד. הייל-גאָרסעטען פאַר פערקרימונג פון רוקען-ביין (Skrzywienie Kręgosłupa), ביין-שוואַכע זוכט, ליטונגען, פערקרימטע פיס ביי קינדער און ערוואַקסענע קינסטליכע הענט (פּראָטעזען) און פיס, ווי אויך די פּראַקטישסטע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען פאַר שמערצליכע פּלאַטפיס לויט גיפּס-מאָדעל.

אַכטונג! אַלע קראַנקע אין מיין אָרטאָפּעד. הייל-אַנשטאַלט, ווערען נאָר פון מיר פּערזענליך בעהאַנדעלט.
30 יעהריגע פּראַקטיק, פולע גאַראַנטיע!
ערמעסיגטע פרייזען! עמפּפאַנגט טעגליך פון 9 פריה ביז 7 אָוו.
עס ווערען אויך אָנגענומען מיטגלידער פון אובעזפּ. ספּאָל. (קאַסאַ-כאָריך).
ערשטע און איינציגע אָרטאָפּעדישע הייל-אַנשטאַלט אין לאָדז
Spec. Dyr. J. RAPAPORT, Ortoped.
פון לעמבערג
Łódź, Wólczańska 10, front, parter, tel. 221-77.

הערצליכען דאַנק
דעם בעריהמטען ספעציאַליסט-אָרטאָפּעד ה' דיר. י. ראַפּאַפּאָרט, אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 10, דריק איך היערמיט אויס מיין הערצליכען דאַנק און ערקלער עפענטליך, דאָס זיין מיר צוגעפּאַסטער אָרטאָפּעד. הייל-באַנדאַזש האָט מיר ווירקליך אָהן אָפּעראַציע מיין פערעלטערטען זעהר ליידענדען ברוך וואונדערבאַר געהאָלפען איבער אַלע מיינע ערוואַרטונגען. איך בלייב איהם דערפאַר אייביג דאַנקבאַר, און עמפּפעהל היערמיט אַלע ברוך-ליידענדע. וואַרשע 1934. א. זאַיאַנץ, לאָדז, נאָוואָמיעסקאַ 4.

פעלצען פאָר אלע אַנרעכטיגט
פאַקען-פעלטענס און זשרעבאַק-פעלטענס ווי אויך סקונקס קרעגען ביליג געלעגענהייטליך ביי
Najtańsze źródło wyrobów futrzanych Brzezińska 25/27
(פּראַנט-געוועלב)

אַ פּלויש'נער פעלטען מיט אַן אַמעריקאַנער סקונגס - קראַגען, אויך אַ שאַל און אַ מופט פון סקונגס פריוואַט צו פערקויפען. שרודמיעסקאַ 31, וו. 7, פראָנט, פון 3—4 נאָכמ.

פרייע פּאָסטענס
ס'ווערט געברויכט פון זאָפאָרט אַ קוואַליפיצירטער שניידער - גוזעלען צו מענער - בעשטעלט ערשטער סאָרט. צו מעלדען ביי אייפער, באַלוטער פּלאַץ 3.

אַ קוואַליפיצירטער שטריקער-אַרבייטער ווערט געזוכט. צו ערפאַהרען וועסאָלאַ 12, וו. 9. 4803

נויטיג אַ סוויטער-מאַכער צו אַן 8-טער מאַשין. ווענדען זיך בזשעזשינער 32, וו. 25 צו גאָלדקראַנץ. 4869

ס'איז נויטיג אַ בערעטען-אַרבייטער. צו ערפאַהרען פּיעטרקאָווער 116 צווייטער איינגאַנג, לינקס, פּאַרטער, ביי הערשענבוים.

עס ווערען געברויכט אויבערלאָק-נייהערס אויסצונעמען אַרבייט. זיך ווענדען פאָמאָרסקאַ 41a לוקאָוויעץ. 4813

Potrzebna zdolna panna do Magazynu Konfekcji. Pierwszeństwo ma ta, co zna szycie. Wiadomości Magazyn Konfekcji P.K.D. Piotrkowska 167. 4811

[Primeros]

ס'ווערט געזוכט אַן'איבערנעהמער פון אַן'איינגעפיהרטען רעסטאָראַן. צו ערפאַהרען קאָנסטאַנטינער 6, שוואַרצבערג

Zaginiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na Zł. 25.— na imię Ruchla Szapszewicz, Limanowskiego 37. 9087

רייזעס קיין פּאַלעסטינע פון גרופּען פאַמיליעס און אינדיווידועלע-אָרגאַניזירט Wydział Turystyczny, Zawadzka 6, front, I piętro עס ווערען ערטיילט אויספיהרליכע אינפאָרמאַציעס. 4802

פערשידענעס
בוכהאַלטעריע, פיהרען האַנדעלס-ביכער לויט די שטייער-געזעצען, לערן איך אויס גרינדליך פאַר אַ קליינעם אָפּצאָהל; מאַשין-שרייבען — קורס 10 זל; בוכהאַלטער-בילאַנסיסט פיהרט האַנדעלס-ביכער שטונדענווייזע, נעמט אָן נאָך איינגע פירמעס. אינפאָרמאַציעס אין ביוראָ צעגעלניאַנאַ 25. 4804

ראַקאַלען
זאָפאָרט איבערצוגעבען אַ גוט פּראָספּערירענד פרוכטען- און קאָלאָניאַל-געשעפט מיט אַ וואוינונג און אַלע בעקוועמליכקייטען. צו ערפאַהרען גדאַנסקאַ 48, וו. 2. 4814

איבערצוגעבען אַן'איינגעפיהרטע קויהלען-בודקע אין צענטרום שטאָט. ערפאַהרען גדאַנסקאַ 15. 4806

אַנאָנסען-פּרייז פאַר אַ מילימעטער-שורה
פאָר'ן טעקסט—18 גר. פרייטאָג און ערב-יו"ט—24 גר. אין דער זייט שפּאַלטען
אין טעקסט—40 • • • • 60— • • • • • 4
נאָך טעקסט—12 • • • • 18— • • • • •
איבער דער שטאָדט 50 פּראָצ. טייערער, אויסלאַנד 100 פּראָצ. טייערער. מעלדונגען — 10 גר. אַ וואָרט

נעקראָלאָגען—20 גר. אַ מ/מ (אין דער זייט שפּאַלטען)
קליינע אַנאָנסען ביז 15 ווערטער 1 זל. יעדעס ווייטערדיגע וואָרט — 10 גר.

אַבאָנאַמענטס-פּרייז:
אין לאָדז — 4 זלאָטעס אַ חודש מיט צושטעלען אַ היים. אויף דער פּראָווינץ — 5 זל. אַ חודש; אין אויסלאַנד 7 זל. אַמעריקאַ—1 דאָל.

פּעהלערן, וועלכע ענדערן נישט פּרינציפּיעל דעם אינהאַלט פון דער אַנאָנס בערעכטיגען נישט צום איבערדריקען די אַנאָנס אָדער צוריקצושטעלען געלט פאַר דעם אַנאָנס

פאַר'ן אינהאַלט און פאָרמע פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע נישט פאַראַנטוואָרטליך. די אדמיניסטראַציע איז אָפען טעגליך און פייערטאָג.

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg
Czcionkami i druk. rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.
Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman